

www.frdk.dk

1. Kend ukrudtet i dine marker og lav en strategi for både sædskifte og ukrudtsbekæmpelse
2. Glyfosat før høst af afgrøder
3. Etablering af pløjefrie efterafgrøder

1. Kend ukrudtet i dine marker og lav en strategi for både sædskifte og ukrudtsbekæmpelse

Af Hanne Schønning, Kommunikationskonsulent, FRDK hsc@frdk.dk

Lav et før høst besøg i dine marker og læg både en sædskifte- og ukrudtsstrategi

Tiden her før høst, og hvor der eventuelt også skal plukkes flyvehavre, er oplagt til at tage et forhøst besøg i dine marker. Det er vigtigt at notere sig, om der er ukrudtsarter, der ikke er bekæmpet effektivt i den forgangne sæson. Især græsser kan blive et virkelig dyrt bekendtskab, såfremt der ikke lægges en strategi, som skal følges allerede fra vækststart. Det kan være nødvendigt at overveje ændret sædskifte, da det erfaringsvis kan være vanskeligt og ligefrem meget dyrt at bekæmpe græsser i et trængt sædskifte med eksempelvis hvede efter hvede eller ligefrem korn efter korn. Hos mange pløjefrie planteavlere, har løsningen været at tage helt andre afgrøder ind, eksempelvis bælgssæd.

Kend dit græsukrudt

Med dette FRDK-nyhedsbrev er vedlagt et kort og præcist inspirationsark fra SEFES. Det omhandler de vigtigste græsukrudsarter. Det er lige til at printe ud og tage med i marken! Se billede til højre.

IPM KEND DIT GRÆSUKRUDT

UDFORDRING
Du kan forvente, at græsukrudt bliver et problem, hvis en opfølgning bliver opdaget. Ild i korn du kender arterne, er det muligt at sætte ind med forholdsvis og dermed effektive bekæmpelse.

SÅDAN GØR DU
Tagen rundt i markerne inden høst. Se efter om der græsser, som du ved, er på vej ud, er bekæmpet godt nok. Lige i begyndelsen er det at se efter om der er nye arter på vej pløjet. Tag med på en mark hvor du har været i før sæsonen, hvor græsser var store, og hvor du har set dem før.

RAJGRÆS
• Lad fælles uret i stude en efter høst.
• Start med Røver og sø. Tag en efter høst, og følg op med Røver.
• Planer Pils, Comacallier Broadway om foråret.

ALM. RAPGRÆS
• Ofte rings afkult af eftergrønt i grønt.
• Du kan i kornet slå ned at bekæmpe med Broadway eller Alen to ODI pløjet.

ROTHIT
Poul Henningsen, beredelse: SEGES
Pflanzengröße
+45 8740 1043 / +45 2030 2197

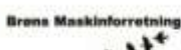
SEGES
Lundborg & Pedersen Farslev
Agronomi Park 15
DK-8230 Århus N

WEDDELHÆLE
• Omhyggelig pløjning når det er glet gult.
• Ind med en Alenud afgrøde, hvor vækst hede korn sætter fre.
• Tid til op på frøet med Sharp. Børst efterfølgende af Alen to 14 dage senere.

ACERNAVEHÆLE
• Pas på sprengning med røpsten der og presser fra andre steder.
• Se efter pløjet, hvor hør røpsten der og presser starter i marker.
• Skift med en røpsten.
• Tjek om du har nok vildgræs i stude til at fange opfølgning.

WEDDELHÆLE
Casen Færk by, beredelse: SEGES
Lundborg & Pedersen Farslev
+45 8740 1043 / +45 2030 2197

SEGES
Lundborg & Pedersen Farslev
Agronomi Park 15
DK-8230 Århus N

2. Glyfosat før høst af afgrøder

Af Henrik Terp, formand for FRDK ht@frdk.dk

Der er i mange lande en stor modstand mod brug af Glyfosat. Senest rapporterer Landbrugsavisen, at parlamentet i Østrig vil forbyde brug af Glyfosat inden den nuværende fem-årige EU-godkendelse udløber ([link](#)).

Der er i den politiske debat desværre sjældent plads til faglige argumenter. Få af de, der udtaler sig om sagen, har sat sig ind i alternativerne til brug af glyfosat. Alternativer er brug af ukrudtsmidler med dårligere miljøprofil, samtidigt med, at det helt sikkert vil føre til mere jordbearbejdning med deraf følgende erosion, næringsstof-tab, tab af biologisk aktivitet i jorden og en generel forringelse af jordens frugtbarhed.

Opfordring til ikke at sprøjte før høst

I håbet om, at vi kan fastholde glyfosat til den vigtige brug før såning, så vil jeg opfordre alle medlemmer til at overveje det en ekstra gang, før I foretager en før-høst behandling. Er du i tvivl, om det er et behov, så lad være. Husk i vurderingen at medregne alle udgifter til både glyfosat, til maskin- og arbejdstid og ikke mindst køreskade på afgrøden. Specielt i raps kan køreskaden være ganske betydelig.

3. Etablering af pløjefrie efterafgrøder

Af Claus Mose, PløjefriRådgiver Plantevision claus@plantevision.dk

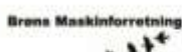
Det er igen tid for at planlægge årets etablering af efterafgrøder. Selvsagt handler det om de efterafgrøder, der ikke allerede er etableret som udlæg i de eksisterende afgrøder.

Mange positive effekter af efterafgrøder

Effekterne af efterafgrøder er mange. Produktion af store mængder biomasse i efterafgrøder (rødder og overjordiske plantedele) giver naturligt et øget indhold af organisk materiale i jorden. Samtidig øges jordens evne til at absorbere og holde på vand, pga. det øgede volumen med luftporer og rod- og regnormegange. Biomassen sikrer ydermere, at mikroorganismer og regnorme har masser af føde og materiale at arbejde med, til fordel for jordens frugtbarhed.

Gode efterafgrøder kræver omhu ved etablering. Honningurt (tv) og Sandhavre (th)
Fra demo på Krokstorp Gaard 22 okt 2018. Foto Hans Henrik Pedersen

Prioriter høst af marker til efterafgrøder

Etablering af efterafgrøder med en høj nyttevirkning (høj biomasse, god løsning af jorden, akkumulering af kvælstof m.m.) kræver, at efterafgrøden bliver etableret så tidligt som muligt. Prioriter høsten af afgrøderne på de arealer, hvor der skal etableres efterafgrøder, meget højt. På denne måde kan du sikre, at enten den undersåede, i såede eller efter høst-såede efterafgrøde kan etablere sig tidligst muligt. Dermed får du en kraftig og effektiv efterafgrøde.

Etablering før høst

Etablering af efterafgrøder før høst kan være en god og arbejds effektiv måde at få klaret opgaven på. Dette kræver, at det håndteres rigtigt. Én ting er, at der skal være fugt til, at frøene kan spire. Det betyder, at der i den optimale situation meget gerne må være udsigt til regn, eller at det evt. lige har regnet før etableringstidspunktet. Samtidig skal der tages højde for, at der i år er mange rigtigt kraftige afgrøder, som frøene skal ned igennem. Marken skal som udgangspunkt også være rimelig ren for ukrudt i bunden, så de nyfremspirede frø ikke udkonkurreres af kraftige ukrudtsplanter lige efter høst. Det er en stor fordel at sætte en relativ høj stub ved høst for ikke at ødelægge de allerede etablerede planter.

Snegle

Vær meget opmærksom på forekomst af snegle. Sneglenes tilstedeværelse gør, at beslutningen om at etablere før høst måske skal droppes. Der findes dog erfaringer lokalt med, at nogle efterafgrødearter kan udnyttes, til at sneglene foretrækker at æde en bestemt art og de tilbageblivende arter i en blanding dermed overlever. Der findes flere positive erfaringer med at anvende rug som blandingspartner. I den lidt dyre ende prismæssigt, er der også erfaringer med at kløverarterne: Alexandrine og Inkarnat (blodkløver) kan noget af det samme. Rettidig omhu kan også være at tildele sneglegift ved såning

God teknik til spredning

Vær i øvrigt kritisk med det udstyr, der skal sprede efterafgrøderne. Frøene skal spredes jævnt og helt ud i den spred bredde, der ønskes. De mindre el-spredere med kun én tallerken har deres begrænsninger, især med de små frø i blandingerne. Flere landmænd har succes med at montere to eller flere el-spredere på sprøjten eller på en bærebom.

God spredning og snitning af halm

Sidst men ikke mindst så er det meget vigtigt at gentage, at snitning og fordeling af halm efter mejetærskeren skal være effektiv og jævnt. Store mængder af halm og emter vil være ødelæggende for de etablerede planter i efterafgrøden.

Etablering efter høst

I nogen efterafgrødeblandinger er der frø for et ganske stort beløb. Frøenes forskellige størrelse gør også at etablering ovenpå jorden giver forskelle i sikkerheden for en god fremspiring. Generelt er det sådan, at spiring på jordoverfladen udfordres af, at nogle frø har en ydre skal. Dette gælder f.eks. græsfrø, byg og ikke mindst havre. Derimod vil de "nøgne frø" have meget nemmere ved at spire fra jordoverfladen. Dette gælder f.eks. rug, hvede, ærter vikke, strukturator og også hestebønner. De større frø kan derimod udfordres af andre faktorer på jordoverfladen, såsom fugle og skadedyr.

Så gerne indenfor 24 timer

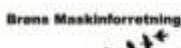
Derfor kan valget om at så efterafgrøden ud umiddelbart efter høst være den rigtige beslutning. Såning SKAL foregå så hurtigt som muligt efter høst, dels for en så tidlig etablering som muligt, dels for at udnytte fugten i jorden indenfor de første 12-24 timer efter tærskning. Det sidste er især vigtigt i en høstperiode med tørre forhold.

Lad ukrudtsfrø ligge på overfladen

Derudover skal det siges, at der er ingen tvivl om, at etablering efter høst med mindst mulig jordbearbejdning vil give mindst mulige problemer med nyfremspiret ukrudt. Henfaldet af ukrudtsfrø er langt større på jordoverfladen end lige under jordoverfladen. Derfor vil man kunne undgå unødigt konkurrence fra ukrudtet.

Kompakt jord

Nogle står i en situation med meget kompakt underjord med sætnings- eller strukturskader (vandede sandjorde, grovsandede jorde eller lerjorde med tung trafik). Disse arealer kan det være nødvendigt at få løsnet - også med stål. Det mest effektive i denne situation er at så efterafgrøden samtidigt med den fysiske løsning af jorden. Her kan man anvende grubbesåning, eller f.eks. striptill såning. Ved såning af en egnet efterafgrøde samtidig med mekanisk jordløsning undgår man den skadelige genpakning, der vil ske, hvis såning sker i en ekstra kørsel efter jordløsning. Efterafgrødens rodnet vil stabilisere og vedholde effekterne af løsningen.

Så meget gerne en blanding af efterafgrøder med både dybe rødder (f.eks. gul sennep, olieræddike), og mere overfladiske eller trævlerødder (f.eks. korn, boghvede, honningurt etc.).

Kvælstof-fikserende arter

Hvis kravene til MFO er opfyldt med fx MFO-brak, pligtige efterafgrøder, tidlig såning af vintersæd eller træk i kvælstofkvoten, så vil det være oplagt at anvende kvælstoffikserende arter i efterafgrødeblandingerne. Det vil give fordele på en stor del af de punkter der er beskrevet ovenfor.

Beskrivelse af de mest anvendte efterafgrødearter kan findes på shopFRDK under afsnittet artikler ([link](#)).

Der ligger en enorm stor viden derude, både hos landmandskollegaer og ikke mindst hos de PløjefriRådgivere tilknyttet FRDK. Udnyt denne viden og søg bl.a. på nettet og på Facebook for få inspiration til høj udnyttelse af dine efterafgrøder som et aktivt "værktøj" til at forbedre systemerne med pløjefri dyrkning og Conservation Agriculture.

Kontakt meget gerne din nærmeste PløjefriRådgiver, for at få den lokale erfaring med i den bedste og mest effektive anvendelse af dine efterafgrøder ([link](#)).

Med venlig hilsen

FRDK

Brans Maskinforretning

www.frdk.dk

1. Blomstrende TG-4 Bestøverblanding
2. Frø fra shopFRDK er på vej til jer
3. Udsædsmængder af efterafgrøder
4. Snegle

1. Blomstrende TG-4 Bestøverblanding

Af Hans Henrik Pedersen, Projektchef, FRDK, hhp@frdk.dk

Man kan kun blive glad, når man kører ind af indkørslen til Aagaard Gods ved Gørlev. Den udsåede TG-4 Bestøverblanding er nu et eldorado for bier og andre insekter. TG-4 er en yderst prisgunstig blanding. En 10 kg sæk til lidt over 400 kr rækker til en ha, så det er den oplagte blanding til MFO-blomsterbrak og til MFO-eller bestøver brak eller man kan som på Aagaard bruge en sæk til at så i alt 6 km 1,5 m brede striber langs markkanter.

**10
blomstrende
arter**

Honningurt og gul sennep dominerer nu i blandingen, der blev sået midt i maj. Blandingens indeholder også: boghvede, olieræddike, kornblomst, morgenfrue, sort kommen, hjulkrone, katost og koriander. Foto: 12. juli 2019

Brøns Maskinforretning

2. Frø fra shopFRDK er på vej til jer

Af Jacob Winther Nymand, shopFRDK jwn@frdk.dk

Sommerens bestillinger af efterafgrøde er ankommet fra Freudenberger, og alle jeres ordrer er ekspederet videre. Hvis du endnu ikke har modtaget de frø, du har bestilt, så vil frøene komme en af de første dage i denne uge.

3. Udsædsmængder af efterafgrøder

Af Jacob Winther Nymand, jwn@frdk.dk

I shopFRDK.dk under artikler kan man for de fleste arter og blandinger se forslag til udsædsmængde og sådybde. I blandinger er frø ofte af forskellig størrelse. Man skal passe på ikke at så for dybt, så vil de mindste frø i blanding ikke have kraft til at nå overfladen.

I tabel herunder ses foreslåede udsædsmængder for vores mest populære blandinger:

Blanding	Udsædsmængde,	Sådybde
FRDK MFO Honningurt Mandelsaat/konventionel olieræddike (10%/90%)	12-15 kg pr. ha	1-1,5 cm
FRDK TG-OptiPlant - Blanding af olieræddike og sommervikke (17%/83%)	30-40 kg pr. ha	1,5-2 cm
TG-1-DK Humus (15% foderært 15% Alexandrinekløver 15% seradel 15% honningurt (mantelsaat) 20% boghvede 20% sommervikke)	30-50 kg pr. ha	1,5-2 cm
TG-9 Melioration (10% structurator 3% boghvede 5% honningurt 15% nigerfrø 15% olieræddike 20% blå Bitterlupin)	25 kg pr. ha	1 – 3 cm
TG-13 OptiPlant mix (35% sandhavre 30% dobbeltresistent olieræddike 35% sommervikke)	25 – 30 kg pr. ha	1 – 3 cm

Ved såning før høst bør man ikke spare på udsædsmængden, da fremspiring og fordelingen ofte er ringere.

Læs mere om vores arter og blandinger [her](#)

4. Snegle

Af Søren Ilsøe, Agrobi, sil@agrobi.dk

Husk nu at tjekke forekomsten af agersnegle i de marker, hvor der skal etableres efterafgrøder eller vinterraps!

Brøns Maskinforretning

I marken med lommelygte

Hvor mange snegle?

Test for snegle

Følg fremspiringen

Sneglepiller og mekanisk bekæmpelse

Vinterraps er sårbar

Agrovis pløjefri nyhedsbrev "Spadestikket"

På billedet ses snegle i toppen af hvedeplanter efter regn. Det viser, at sidste års tørke alligevel ikke har begrænset dem til et bagatelniveau. Er der kommet lidt regn, så gå ud en aften med lommelygte og kig godt efter i afgrøden og nede på jorden. Der kan også lægges fælder ud med mel eller havregryn under noget dække, som kan være en sæk eller plade.

Sidste år var der ingen problemer med snegle i den ekstreme tørke. Det gjorde alting meget lettere for etableringen af afgrøder, og det var en direkte kontrast til problemerne i efteråret 2017. Lad ikke sidste års nemme sæson uden snegleproblemer bevirke, at der slækkes på beredskabet! Find ud af, om der er snegle, og om der er få eller rigtig mange!

Der hvor rapsen eller efterafgrøder skal sås, kan man teste situationen i marken nu inden høst. Tag en spatel eller skruetrækker med og lav en rille i jorden, drys nogle frø i rillen og tryk til og sæt en pind ved stedet. Lav det gerne flere steder i marken og på udsatte områder såsom lavninger eller kanter med fugt.

Følg derefter fremspiringen jævnlige!

Får frøene lov til at spire uden at blive ædt, så er alt godt. Er det modsatte tilfældet, så skal der gøres klar til krig mod sneglene!

Bestil sneglepiller hjem i god tid. Læg en strategi for at bruge disse sneglepiller eller en mekanisk metode, der kan være overfladisk brug af let harvning eller kompaktdisk harve. Halmstrigling gentagne gange kan have god effekt.

Eksempelvis kan man også overveje, om der skal spredes sneglepiller allerede inden høst eller umiddelbart efter. Hvis man ved, at der er en stor bestand, så kan det være en god ide at opnå effekt allerede, inden rapsen eller efterafgrøden bliver sået, og måske stopper man en ny generation ved at være tidligt ude.

Især vinterraps er sårbar over for snegleangreb. Det skyldes, at kimplanten er meget svag, og snegle sætter særlig stor pris på at æde dem. Ofte ædes de lige så hurtigt, som de er ved at bryde jordoverfladen.

Frøet har en så lille energimængde, at det ikke er i stand til at fortsætte væksten, hvis kimbladet er ødelagt, og derfor er det særligt udsat.

Vinterhvede kan tåle at skuddet bliver nedgravet, og kan alligevel forsøge en gang mere fordi kernen indeholder så meget energi. Derfor kan sneglepiller ofte redde en hvedemark med angreb, hvorimod rapsen næsten altid går til grunde.

Derfor: når man ser skaden i en nysået vinterraps, er det næsten altid for sent! Derfor gælder det om at være på forkant når det gælder rapsen. Beskyt gerne rapsen fra start ved at udlægge lidt sneglepiller samtidig med såningen, hvis der er den mindste mistanke om forekomst af snegle. Det kan være en god forsikring.

Snegle i hvedeaks. Foto Søren Ilsø

Med venlig hilsen

FRDK

www.frdk.dk

1. FRDK fylder 20 år
2. Opfordring til det nye flertal i Folketinget: Muligheder for nytænkning
3. Nyt herbicid produkt fra Frankrig - erstatning for Roundup?
4. Jordbearbejdning efter høst mod græsukrudt
5. Håndtering af halm- og stubrester
6. Eksperiment: Samdyrkning af majs og hestebønne

Tillykke FRDK

1. FRDK fylder 20 år

Af Hanne Schønning, Kommunikationskonsulent FRDK hsc@frdk.dk

Stor tak til stiftere af foreningen

Foreningen for Reduceret jordbearbejdning i Danmark (FRDK) blev stiftet mandag 12. juli 1999 i Vejle på initiativ af en mindre gruppe fremsynede landmænd og planteavlskonsulenter fra LRØ.

FRDK blev stiftet efter en inspirationstur til Tyskland i maj 1999. Her viser Michael Horsch frem i jordlaboratoriet. Foto: Bente Andersen (Kilde: Fra plov til direkte såning eller noget midt imellem, Agrovi – Sund Jord for et sundt liv konference 2015 ([link](#))).

80 mødte frem til den stiftende generalforsamling

På den stiftende generalforsamling var der 80 fremmødte. Baggrunden for stiftelsen var interessen for reduceret jordbearbejdning og det faktum, at EU gav støtte til dannelse af nationale foreninger for reduceret jordbearbejdning. De europæiske foreninger kunne deltage i den fælles europæiske forening European Conservation Agriculture Federation (ECAAF). Denne paraplyorganisation fik i starten EU-midler til at støtte reduceret jordbearbejdning. Ved FRDKs opstart var der 83 medlemmer, som hver betalte 200 kroner det første år. Som første formand valgtes landmand Ib Sloth Hansen, Kalundborg, og som næstformand konsulent Søren Kolind

Brøns Maskinforretning

Hvid fra Landskontoret for Planteavl. Udover de to formænd, var der seks menige medlemmer i bestyrelsen. Allerede i august var medlemstallet steget til 140 medlemmer. Foreningens sekretær var planteavlskonsulent Bente Andersen. I slutningen af året blev der bevilget en million kroner over tre år (2000-2003) fra ECAF til FRDKs aktiviteter i et projekt kaldet LIFE. Bevillingen var blandt andet betinget af, at FRDK stillede med en krone for hver krone, der blev modtaget fra EU. Bevillingen var dog betinget af restriktive og administrative krav. Heldigvis var der sponsorer, som hjalp foreningen med den finansielle del. Året endte dog med et underskud på 8.000 kroner.

Siden er det gået stærkt fremad

Siden er det gået stærkt fremad på mange områder i foreningens virke. Langt flere hektarer dyrkes pløjefrit i Danmark, Sverige, Norge og de øvrige europæiske lande, hvor FRDK nu har medlemmer. Desuden er der væsentlig større offentlig bevågenhed omkring alt det, pløjefri dyrkning og især Conservation Agriculture kan i forhold til tidens mest brændende udfordringer. Men uden stifternes ihærdige indsats med at få bolden til at rulle, var det aldrig sket. Så stor tak til de, der så det meget formålstjenlige i at stifte FRDK.

Du kan læse mere på vores hjemmeside [her](#).

2. Opfordring til det nye flertal i Folketinget: Fantastiske muligheder for nytænkning

Af Henrik Terp, formand FRDK, og Søren Ilsøe, næstformand FRDK

Artikel i Effektivt Landbrug lørdag den 20. juli

Den socialdemokratiske regering har sammen med Enhedslisten, SF og De Radikale mulighed for at skrive sig ind i historien som det flertal, der for alvor rykkede på tidens to vigtigste dagsordener, nemlig klima og biodiversitet. De skal blot tænke Conservation Agriculture, som også kan blive en fordel for os landmænd.

Gode råd til det nye flertal i Folketinget

Vi er mange, der står i kø for at give det nye flertal i folketinget gode råd om, hvad de bør gøre. For vores vedkommende står det lysende klart, at Conservation Agriculture skal indgå som en meget vigtig del af den førte politik - både herhjemme og i EU. Hvorfor? Fordi dette dyrkningssystem er det eneste, som med sikkerhed kan levere på såvel klima som biodiversitet. Det fantastiske er, at begge dagsordenener opnås samtidigt ved at dyrke jorden med minimal

Brøns Maskinforretning

forstyrrelse, med plantedække og dække af afgrøderester året rundt kombineret med et sundt sædskifte. Selvfølgelig ved vi godt, at det bryder med manges opfattelse af godt landmandskab, fordi det ser lidt rustikt ud i perioderne omkring etablering af en ny afgrøde. Men som landmænd skal vi vel ikke gå så meget op i, hvordan det ser ud? Det er vel vigtigere at få bedst opnåelig bundlinje baseret på så lave omkostninger som overhovedet muligt. Med Conservation Agriculture får vi lavere maskinomkostninger, vi bruger mindre handelsgødning og færre pesticider. Det betyder også, at vi skal bruge færre minutter på at passe en hektar - og det uden at give køb på udbytte.

Vi har brug for en overgang

Hvis det virkelig er så nemt, som vi beskriver det, kan vi selvfølgelig klare os selv uden indblanding fra det nye flertal i folkettinget. Det foretrækker mange landmænd også. Men så kommer det bare til at tage endnu længere tid, før flest muligt helt frivilligt har lagt om til Conservation Agriculture. Desuden er vi af den klare opfattelse, at vi skal have noget for at gøre noget. Altså nøjagtig på samme måde, som vindmøller, solenergi og så videre er slået i gang ved hjælp af gulerod og ikke pisk. Det er her, det nye flertal og den nye regering har en unik mulighed for at skabe politiske løsninger, der får vi landmænd - på frivillig basis - til at lagre CO₂ i jorden som livgivende humus. Og som desuden giver et meget markant og betydeligt løft af biodiversiteten i agerlandet for blot at nævne to indlysende fordele ved Conservation Agriculture. Men for at få gang i den omlægning i større skala, er der brug for incitamenter af forskellig art. Det kan være til efterafgrøder, til at forstyrre jorden mindre, til at dyrke bælgplanter, til at mindske forbruget af sprøjtemidler, til en øget biodiversitet og så videre. En anden mulighed er at lave omsættelige CO₂-kvoter som en del af et klimaregnskab for den enkelte bedrift.

Forbrugerne kan være med

En anden måde at skabe et incitament på er at inddrage forbrugerne ved at lave et klimamærke for landbrugsprodukter. Så kan eksempelvis forbrugerne selv vælge præcis de fødevarer, der harmonerer bedst med deres holdninger. Hvis de ønsker at få størst mulig effekt på at mindske CO₂-belastningen, kan de vælge brød, grønsager og kød, der er produceret efter principperne i Conservation Agriculture. Samtidig kan de være sikre på, at de er med til at opbygge og bevare landbrugsjordens frugtbarhed til de kommende generationer. Udover det støtter de også fremgang i biodiversiteten på en måde, som ingen andre systemer kan.

Få gang i noget forskning

Internationalt er der betydelig mere forskning i Conservation Agriculture end herhjemme. Vi er ganske enkelt bagud. Derfor vil det være særdeles positivt, om det nye flertal sætter turbo på en fokuseret og intensiv forskning i storskala, der ligner praksis i landbruget.

Vi ved, at der er mange kompetente danske forskere, som er parate til at påtage dig den opgave. Men uden finansiering kan de selvsagt ikke forske. På det punkt vil den nye regering sammen med sit flertal også kunne indskrive sig i historiebøgerne som dem, der turde nytænke og starte en effektiv klimainsats med mange plusfordele.

3. Nyt herbicid produkt fra Frankrig - erstatning for Roundup?

Af Søren Ilsøe, Agrobiolog, sil@agrobi.dk

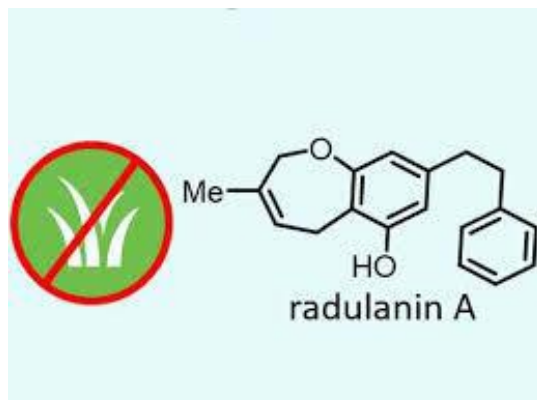
Der er kamp om at finde afløser for glyfosat

Vi har tidligere skrevet om en ny spændende opdagelse fra Tyskland, hvor et universitet har fundet et stof, som udskilles fra vandbakterier, og som virker som glyfosat på planter. Sideløbende har Bayer i juni meddelt, at firmaet vil investere 5,6 milliarder dollars i forskning for at finde et nyt og bedre produkt til at afløse Roundup. Nu har også Frankrig noget på vej! Der er virkelig en kamp i gang for at komme først med afløseren! Forskere fra det franske NCSR (National Center for Scientific Research) har syntetiseret stoffet Radulanin A, som er et naturligt molekyle med effekter på linje med glyfosat. Det er et stof, som visse arter af mos danner naturligt. De potentielle toksiske virkninger på mennesker og miljø ser lovende ud, idet molekylet ser ud til at have en lavere påvirkning end de nuværende syntetiske stoffer.

Radulanin A – et naturligt molekyle

Radulanins oprindelse fra mos samt den molekylære sammensætning.

Hvornår er produktet klar?

En patentansøgning er indgivet, og forskere ser nu på mulighederne for at fremstille det i stor skala. Det vil være nødvendigt, fordi det ikke kan udvindes naturligt fra mos i store mængder. Det ser altså ud til, at der nok skal komme en afløser for glyfosat, fordi presset på produktet er så voldsomt og vedvarende. Spørgsmålet er imidlertid: Hvornår er det klar til at blive godkendt, og hvor længe vil det tage? Vi ved at det er en meget lang proces, før et nyt produkt er på markedet, og der vil gå årevis, før det sker. Der kan nok ske to ting:

1. At tilladelsen for glyfosat i EU forlænges, netop fordi man ved, at der er et nyt produkt på vej, og der ses en løsning forude. Det kan tænkes, at det pløjefri landbrug/Conservation Agriculture får en særlig bevilling, fordi klima og ressourcer efterhånden har en meget stor fokus blandt vælgerne og dermed politikerne.
2. Der gives dispensation for visse procedurer i godkendelsen af et nyt produkt, fordi det er så politisk vigtigt, at der netop kommer en afløser.

4. Jordbearbejdning efter høst mod græsukrudt

Af Hans Henrik Pedersen, Projektchef FRDK hph@frdk.dk

Bedste strategi er at undlade jordbearbejdning efter høst

Art	Stubharvning	Ingen bearbejdning
Spildkorn	✓	
Flyvehavre		✓
Agerrævehale		✓
Vindaks		✓
Alm. rajgræs		✓
Væselhale		✓
Gold hejre	✓ uden halm	✓ halmdække
Blød hejre	✓	
Raps		✓

Anbefalet metode til bekæmpelse efter høst af de væsentligste græsukrudsarter. Udarbejdet af Peter Kryger Jensen, Aarhus Universitet.

Tabellen her til venstre er klippet fra en FRDKnyt artikel fra 2017. Peter Kryger Jensen redegør i artiklen for, at den bedste bekæmpelsesstrategi for de fleste græsarter er at undlade jordbearbejdning efter høst.

Kilde: Pedersen: Pløjefri dyrkning med mindre ukrudt, FRDKnyt januar 2017 s. 14-15 ([læs artikel](#))

Har du en halmstrigle, så kan den være et rigtig godt alternativ til stubharven eller tallerkenharven.

5. Håndtering af halm- og stubrester

Af Hans Henrik Pedersen, FRDK hhp@frdk.dk

Overvej altid formål med harvning efter høst!

I hæfter "Inspiration og vejledning til pløjefri dyrkning" er i afsnit vedr. høst opsummeret følgende anbefalinger.

- Halm bør i videst muligt omfang efterlades på marken for at bevare jordens frugtbarhed.
- Før høst vælges en strategi for, hvordan halm og stubbe skal håndteres.
- Sørg under mejetærskning for, at avner fordeles bedst muligt.
- Når halmen snittes med mejetærskeren, skal den snittes fint og fordeles i hele arbejdsbredden.
- Hold ikke stille hvis skærebordet stopper eller slæber, fortsæt i stedet med at bakke for at fordele halmen over et større område.
- Vær opmærksom på, at når duggen falder, kan der være større problemer med fordelingen af den snittede halm end normalt.
- Strigling er billigere end harvning, og måske kan man dermed opnå den effekt, man ønsker. Snitning med rotorsnitter er også et alternativ til at harve.
- Der bør ikke harves bare fordi, det er en tradition. Overvej grundigt, hvad formålet er med hver enkel bearbejdning.
- Harvninger lige efter høst skal være overfladiske. Hvis der harves dybt, kan efterfølgende regn medføre, at marken bliver ufarbar i lang tid.

Kilde: Pedersen og Trads (2017): Afsnit 6.1 Halmmanagement i: Inspiration og vejledning til pløjefri dyrkning, SEGES, LMO, FRDK. ([læs afsnit](#))

6. Eksperiment: Samdyrkning af majs og hestebønne

Af Hans Henrik Pedersen, FRDK hhp@frdk.dk

Brug eksperimenter for at blive klogere

Tommy Nielsen Hegnsvig er af de landmænd, der eksperimenterer på en god del af sit areal. Det er ifølge Tommy og mange andre af vores medlemmer klart den bedste måde, hvorpå man kan forbedre sig. Som både vi og Landbrugsavisen skrev om i sidste måned, så sår Tommy en del af sin majs direkte i en overvintrende efterafgrøde ([link](#) til hjemmeside).

Hestebønner mellem majs rækkerne

Tommy Nielsen i marken hvor majs er sået direkte i en efterafgrøde. I den første runde er der også sået hestebønner. Foto: 18. juli 2019

Mere protein i foderet

I den første omgang af årets majs-mark tømte Tommy såmaskinen for hestebønner. Hestebønnerne dækker fint af mellem majsrækkerne. Bønnerne har dog sat bælg så lavt, at en lav stubhøjde bliver nødvendig ved høst. Blandingen er ifølge Tommy derved måske ikke velegnet til højenergi ko-foder - men det kan blive et proteinrigt foder til kalve.

Facebook gruppe om Samdyrkning i pløjefri afgrøder

Har du kommentarer til dette eksperiment så skriv gerne i vores Facebook gruppe "Samdyrkning i pløjefri afgrøder" ([link](#))

Med venlig hilsen

FRDK

Brøns Maskinforretning

www.frdk.dk

1. Der er mulighed for tidlig etablering af efterafgrøder
2. Aktuelt i majsens – måske behov for svampebekæmpelse
3. FRDKs nye såmaskine til før-høst etablering af efterafgrøde parceller
4. Conservation Agriculture lagrer mere CO2 end skov - ifølge målinger fra USA
5. Vildt- og blomsterafgrøder
6. Virker efterafgrøder mod tørkefølsomhed?
7. Ukrudtsbekæmpelse i pløjefri vinterraps
8. Erfaringer med ukrudtsbekæmpelse i pløjefri afgrøder

**Etabler så tidligt
som muligt**

1. Der er mulighed for tidlig etablering af efterafgrøder

Af Hanne Schønning, Kommunikationskonsulent, FRDK hsc@frdk.dk

Hvem husker ikke sidste efterårs flotte efterafgrøder? Det skyldtes ikke mindst, at de var etableret meget tidligt, i enten slutningen af juli eller i starten af august. I år er vinterbyggen høstet forholdsvis tidligt og flere steder er hvedehøsten også godt i gang, og her er det vigtigt at prioritere sine efterafgrøder.

Brøns Maskinforretning

Ændrede regler

Der er med virkning fra 1. august 2019 ændret i reglerne for efterafgrøder, således at det er muligt at etablere efterafgrøder helt frem til den 7. september. Indberetningen skal foretages senest 10/9. Etablering af efterafgrøder fra 21/8 til 7/9 koster i træk på kvælstofkvoten, også derfor er det stadig vigtig at få sået så tidligt som muligt. Selvom lovgivningen gør det muligt at etablere så sent, så er det sjældent en god ide, da vejrforholdene i efteråret her får rigtig meget betydning for effekten af disse efterafgrøder, og i mange tilfælde har vi da også set en meget ringe dækning ved den sene etablering.

Eableres som enhver anden afgrøde

Det er ofte dyre frø der anvendes som efterafgrøder og det er derfor vigtigt at betragte denne afgrøde som enhver anden afgrøde, nemlig med det samme så udstyr som til enhver anden etablering.

Så gerne blandinger af frø

Så meget gerne en blanding af efterafgrøder med både dybe rødder (f.eks. gul sennep, olieræddike), og mere overfladiske eller trævlerødder (f.eks. korn, boghvede, honningurt etc.). Dette giver en god diversitet i marken og udnytter maksimalt optag af kvælstof samt de forskellige rodnets gavnlighed som jordløsnende effekt i jorden.

2. Aktuelt i majs – måske behov for svampebekæmpelse

Af Hanne Schønning, FRDK hsc@frdk.dk

Tjek for bladsvampe nu

Fra grovfoderkonsulent Brian Bastrup Søndergaard, LMO, har vi fået følgende opfordring: "Udviklingen i bladsvampe i majs skal tjekkes efter nu. I Planteavlskonsulenternes registreringsnet er udviklingen af majsøjeplet, majsbladplet og majs rust fulgt siden starten af juli måned. Der er ved seneste registrering den 30 juli, fundet øjeplet i 4 ud af 6 opløjede marker, mens der kun er fundet bladplet på en enkelt lokation. Rust er der ikke konstateret. Generelt anbefales behandling såfremt der er pløjefri og forfrugt majs, da smitten overlever på planterester fra tidligere år. Vær opmærksom på at behandlingsfristen afhænger af dit valg af middel. For Opera og Comet Pro er fristen stadie 65 (fuld blomstring), mens det for Propulse er stadie 69 (afsluttet blomstring)".

Majs i afsluttende blomstring

Majs i afsluttende blomstring.
Foto: Brian Bastrup Søndergaard, LMO

Samarbejde med Agrovi og F-16 Smedjen

Maskinen er afprøvet i år

3. FRDKs nye såmaskine til før-høst etablering af efterafgrøde parceller

Af Hans Henrik Pedersen, Projektchef, FRDK hhp@frdk.dk

FRDK har i samarbejde med Agrovi ved [F-16 Smedjen](#) fået udviklet en 2 m bred såmaskine, der kan så efterafgrødeparceller før høst. Maskinen er både i forrige og i sidste uge blevet brugt til at så parceller med efterafgrøder i CarbonFarm projektet, i et projekt om græsukrudt på Aagaard Gods og i projektet Grønne Marker Stærke Rødder (Agrovi).

Vi vil til næste sæson optimere lidt på maskinen og forventer da at udså efterafgrøde parceller flere steder i landet.

Jordbrugsteknologstuderende Henrik Jespersen var maskinfører, da vi såede parcellerne i CarbonFarm forsøget ved Yding (Skanderborg)

4. Conservation Agriculture lagrer mere CO2 end skov - ifølge målinger fra USA

Af Hanne Schønning, FRDK hsc@frdk.dk

Ny forskning

Skovrejsning bliver nævnt som en løsning på klimaudfordringerne. Ny forskning viser dog, at landbrugsjord kan binde mere CO₂. Som noget nyt har forskere i USA fundet, at lagring af kulstof på landbrugsjorden ikke kun sker i de øvre jordlag. Det er nyt i forhold til den gængse holdning i Danmark, hvor det hedder sig, at opbygning af kulstof i jorden ved direkte såning begrænser sig til de øvre jordlag», siger Hans Henrik Pedersen fra FRDK.

Brøns Maskinforretning

Foto: Arkivfoto fra Landbrugsavisen

Læs artiklen

Læs hele artiklen fra Landbrugsavisen i lørdags den 27. juli 2019 [her](#).

5. Vildt- og blomsterafgrøder

Af Hans Henrik Pedersen, FRDK hhp@frdk.dk

På de to CarbonFarm arealer ved Yding i Østjylland og ved Jerslev i Vendsyssel, vil vi i samarbejde med de to landmænd og henholdsvis LMO og LandboNord udså mange parceller med efterafgrøder. Der bliver noget at se på til efteråret. Ved begge de to arealer såede vores værter i foråret desuden nogle vildtblomster og MFO blandinger. Som omtalt i sidste nyhedsbrev er TG-4 bestøver blandingen en fantastisk og prisbillig blomsterblanding, der er meget velegnet til forårs-MFO arealer. Göttinger vildtblandingen imponerer også på de to demoarealer.

**Göttinger blanding
ved Yding**

Göttinger blanding med blandt andet solsikker, staderug og honningurt (tv). OptiTill blomster blanding til højre. Begge er sået d. 8. maj. Foto 16. juli 2019

Eksperiment med uddrysning i en nedvisnet måtte af græs

Søren Christensen Jerslev lavede et interessant så-eksperiment, da han etablerede blomster og vildtblandinger. Frøene blev uddrysset i en nedvisnet måtte af græs og andre arter. Herefter blev det nedvisnede græs slået af, så dette lag beskyttede de uddryssede frø.

Vildt afgrøder kan udsås i et vildt såbed. Såning af parceller d. 2. juni Foto: Søren Christensen

TG-4 bestøver blandinger (tv) og Gottinger bladninger (th) Foto 24. juli 2019 ved Søren Christensen

6. Virker efterafgrøder mod tørkefølsomhed?

Af Hanne Schønning, FRDK hsc@frdk.dk

Observationer på Fyn

Formand for FRDK, Henrik Terp, har i flere af sine vårbyg marker bemærket tørkepletter, som følge af de sidste måneders minimale nedbør. Dette er især udtalt i marker efter kartofler og uden forudgående efterafgrøder, hvorimod en mark som normalt tørrer ud og mister grønt i år, som i år, slet ikke viser tegn på vandmangel. Eneste forskel i denne vårbyg mark sammenlignet med de øvrige er, at den er efterfulgt af efterafgrøder. "Jeg tænker det skyldes et bedre rodnet,

Pløjet kontra ikke pløjet

når afgrøden etableres efter efterafgrøder, og med det bedre rodnet, bliver der en bedre optagelse af både vand og næringsstoffer", udtaler Henrik Terp.

Del jeres erfaringer med os

En nabo til Henrik har observeret flere tørkepletter i både vårbyg og spinat som er etableret efter pløjning, sammenlignet med de samme afgrøder etableret pløjefrit. Flere landmænd berettede fra sidste års tørke også denne iagttagelse, hvor de pløjefri marker netop holder bedre på fugten i jorden.

Vi vil gerne høre om ALLE jeres erfaringer, store som små! Ved at sprede dem her i nyhedsbrevet, kan alle drage nytte og blive klogere.

Ring eller skriv til Hanne Schønning på tlf. 30 66 40 72 eller e-mail hsc@frdk.dk

Glyfosat før jordbearbejdning

7. Ukrudtsbekæmpelse i pløjefri vinterraps

Af Søren Søndergaard, PløjefriRådgiver, Vestjysk sos@vestjysk.dk

Lige efter såning

Det er forhåbentlig kun for nybegyndere udi at dyrke raps uden plov og evt. harvning, at det er nødvendigt at gøre opmærksom på vigtigheden af at rydde op med glyfosat så tæt på etableringen som muligt. Altid før evt. jordbearbejdning og det er nok med 1-2 dage før. Mod græsser undtagen væselhale er 500-600 g aktivt stof pr. ha tilstrækkeligt. Mod to-kimbladet og væselhale skal der anvendes minimum 1000 g aktivt stof pr. ha

Senest 3 dage efter såning kan anvendes 0,2-0,3 l Command pr. ha, hvor der er store problemer med megen eenårig rapgræs og hyrdetaske. Bedst effekt opnås på fugtig jord straks efter såning.

Spildkorn og græsser bekæmpes meget tidligt

En meget vigtig behandling i pløjefri raps er bekæmpelsen af nyfremspiret spildkorn/græsser. Særligt spildkorn af byg, men også rug og hvede og til dels store græsser, konkurrerer meget hårdt med små rapsplanter om plads, lys og næring. Det er allerede når spildkornet har 2 blade, at der skal gøres noget (ofte kun 7-10 dage efter etablering). Brug max. 0,37 l Agil/ha, derved kan behandlingen gentages hvis behov. Vær obs. på, at selvom der forventes anvendt Kerb senere, må græsser ikke blive dominerende i efteråret. Her opnås bedste effekt med 0,7 l Focus Ultra tilsat 0,5 l Dash pr. ha, lige når græsser har 1,5 blad. Midlet må kun anvendes 1 gang pr. sæson.

Foto: Hæmmende spildkorn i en pløjefri rapsmark

Brøns Maskinforretning

Kamille bekæmpes bedst om efteråret

Kamille bekæmpes bedst med 0,4 l – 0,5 l Belkar, anvendt når rapsplanterne har 6 blivende blade. Den bekæmper desuden mange andre tokimbladede ukrudtsarter herunder hyrdetaske og storke/hejrenæb. Der er sket skader på rapsen, når der anvendes den høje dosis Belkar inden rapsen har 6 blade og hvis afgrøden er stresset, så vær meget opmærksom her.

8. Erfaringer med ukrudtsbekæmpelse i samdyrkede afgrøder

Af Hanne Schønning, FRDK hsc@frdk.dk

Erfaringer fra medlemmer samt facebook gruppe

Flere afprøver samsåning af andre afgrøder med vinterraps, dels for at forsøge at modvirke tidlige angreb af rapsjordlopper, nu der ikke længere bejdses med neonikotinoider, dels for en eventuelt kvælstof virkning fra de kvælstoffikserende arter samt måske også for at udnytte det gode samspil fra mykorrhiza svampene til gavn for rapsen. Men hvad kan disse "ledsage afgrøder" egentlig tåle af ukrudtsbekæmpelse. Jeg har hentet lidt oplysninger fra her og der. Det er ikke anbefalinger men udelukkende erfaringer fra medlemmer samt fra facebook gruppen "Samdyrkning i pløjefri afgrøder".

- Kløverarter og bælgssæd: Belkar i efteråret stopper væksten og Galera/Matrigon i foråret afliver afgrøden. Afgrøden vil normalt overleve både Command + Stomp samt Kerb.
- Honningurt: Kan kun tåle Callisto og et middel fra udlandet svarende til Matrigon.
- Vikker: Tåler Command + Stomp, Focus Ultra samt Kerb

Foto: Kløver er vokset frem under vinterrapsen

Del gerne jeres erfaringer

Vi vil rigtig gerne høre om alle jeres erfaringer vedrørende samdyrkning og eventuelle behandlinger. Skriv eller ring til mig på tlf. 30 66 40 72 eller e-mail hsc@frdk.dk
Alternativt meld dig ind – hvis du ikke allerede er det – i vores facebook gruppe "Samdyrkning af pløjefri afgrøder" [her](#).

Med venlig hilsen

FRDK

Brøns Maskinforretning

www.frdk.dk

1. Gødning til efterafgrøder?
2. Aktuelt i marken – rapsjordlopper og snegle
3. Tidlig høst og god indtjening i efterårssået vårhvede
4. Franske præsident Macron ytrer sig positivt om glyfosat
5. Mød international kendt fransk landmand og fortaler for pløjefri dyrkning, Frédéric THOMAS, torsdag den 29. august på Fyn
6. Landmænd som naturforvaltere – kom til debat og vidensdeling på Ryegaard Gods den 20. august

1. Gødning til efterafgrøder?

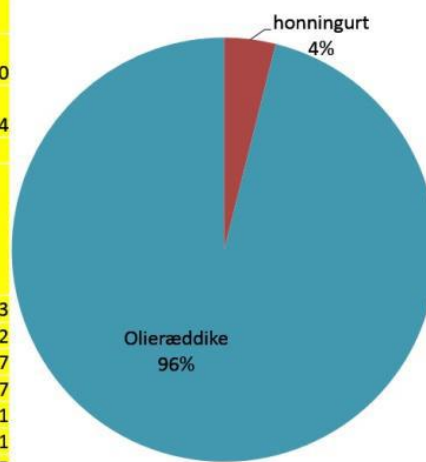
Af Søren Ilsøe, Planteavlskonsulent, Agrovi sil@agrovi.dk

Gødning sætter skub i efterafgrøden

Vi har set flere eksempler på, at en smule gødning til efterafgrøden virkelig kan sætte skub i væksten. Sidste år prøvede vi at tilføre 27 kg N/ha til parceller forskellige blandinger, og det forøgede biomassen med cirka ekstra 10 t/ha. I biomasseklippet var der over 30 kg N/ha ekstra og dertil kommer indholdet i rødderne (se figur og tabel nederst).

Måling af biomasse

MFO blanding m. 27N		Forskel kg/ha
Biomasse Friskmasse kg/ha	34.500	11.250
Tørstof, Kg/ha	3.416	1.114
Indhold i Tørstof	Efterafgrødens optag af næringstoffer kg/ha	
Kvælstof	2,73	93
Fosfor	0,35	12
Kalium	4,15	142
Calcium	3,11	106
Magnesium	0,13	4
Svovl	0,44	15
Jern, ppm	95	0,32
Mangan, ppm	54	0,18
Zink, ppm	24	0,08
Kobber, ppm	5	0,02
Bor, ppm	35	0,12
Sået 09.08.18 - Bioklip 15.10.18		

Honningurt 3 Kg
Olieræddike 10 kg

Pris: 213 kr./ha.

Udsæt 13 kg/ha

Agrovi

Langsigtet strategi

Gødningen giver altså en positiv nettogevinst målt på optag i efteråret. Hvad vi ikke ved er, hvorvidt det giver et merudbytte næste år, fordi der er sket en ekstra stor indlejring i jordpuljen (opbygning af humus/kulstof). Der skal store mængder næringsstoffer til at forøge

Brøns Maskinforretning

humusindholdet i jorden, og det er en langsigtet strategi at gøre det. Så der kan være mange argumenter for og imod at tilføre gødningen. For det første skal der være plads i ejendommens kvælstofkvote til at gøre det, da der ikke er kvote til efterafgrøder! Dernæst vil det være meget relevant at gøre det i områder, hvor man ofte oplever en lidt senere høst. Gødning kan forøge væksten betydeligt ved senere såning eller under mere ugunstige forhold. Det kan også være relevant på en jord med udpræget dårlig struktur eller meget lavt humusindhold. Det kan forøge effekten af den biologiske jordløsning og gøre jordstrukturen i overfladen meget bedre til foråret. Lovpligtige efterafgrøder uden bælgplanter, kan visse år stoppe væksten på grund af kvælstofmangel. Specielt hvis udbyttet forinden har været højt, og der er "spist" meget op. Artiklen er lånt fra Agrovi Spadesticket nr. 7.

2. Aktuelt i marken

Af Hanne Schønning, Kommunikationskonsulent, FRDK hsc@frdk.dk

**Hold øje med
rapsjordlopper
hver dag –
bekæmp kun ved
kraftige angreb**

Allerede når rapsen spirer frem, er der risiko for angreb, idet udsæd ikke længere bejdses. Det ses forholdsvis nemt, om der er angreb, idet lopperne gnaver "små huller" i bladene.

Angreb kan forveksles med snegleangreb, som dog ofte sker med mere ujævne gnav i kanten af bladet.

Der er forskel på om afgrøden stadig har kimblade eller den har fire eller måske flere løvblade. Her skal der meget kraftige angreb til, førend det er rentabelt at behandle, men når angreb er så voldsomme som billedet til højre og rapsen kun har to løvblade, skal der behandles med et egnet pyrethroid.

Mange rapsjordloppe gnav på rapsplante.
Foto: SEGES

**Vær på forkant
med snegle – især
i raps og
olieræddike**

Det er umuligt at vide, hvor mange snegle der er i marken, og hvor de er. Det er grunden til, at der endnu ikke er udviklet et effektivt og praktisk anvendeligt varslingsystem samt skadetærskler under markforhold. Det man kan gøre, er at gå en tur i den endnu ikke høstede mark, og se om der er snegle enten på jorden eller på afgrøderne. Det er især nemt at se her efter den megen regn, der er kommet mange steder. Det er dog ofte sådan, at hvor der før har været problemer, så vil der stadig være en risiko, idet der kan ligge mange snegleæg, der er klar til udklækning. Følg derfor fremspiringen af raps og især olieræddike jævnlige! Disse afgrøder er sårbare over for snegleangreb. Det skyldes, at kimplanten er meget svag, og snegle sætter særlig stor pris på at æde dem. Frøet har en så lille energimængde, at det ikke er i stand til at fortsætte væksten, hvis kimbladet er ødelagt, og derfor er det særligt udsat. Ofte ædes de lige så hurtigt, som de er ved at bryde jordoverfladen. Får frøene lov til at spire uden at blive ædt, så er alt godt.

Snegleangreb i raps. Foto: SEGES

Derfor: når man ser skaden i en nysået vinterraps eller efterafgrøde, er det næsten altid for sent! Derfor gælder det om at være på forkant når det gælder rapsen. Beskyt gerne rapsen fra start ved at udlægge lidt sneglepiller samtidig med såningen, hvis der er den mindste mistanke om forekomst af snegle. Det kan være en god forsikring.

Se mere om snegle i det tidligere udsendte FRDKnyhedsbrev nr. 31.

3. Tidlig høst og god indtjening i efterårssået vårhvede

Af Hanne Schønning, FRDK hsc@frdk.dk

Tidlig såning = Tidlig høst

Søren Ilsøe fra Knudstrupgaard ved Fjenneslev, høstede i går den 6. august sin efterårssåede vårhvede. Denne vårhvede af sorten Alondra, er etableret direkte med en Weaving såmaskine i en kraftig efterafgrøde den 6. november 2018. Efterafgrøden, som bestod af Olieræddike og Honningurt blev nedvisnet med 840 g glyfosat pr. ha 10 dage efter, den 16. november 2018.

Ni måneders udvikling

Foto: Søren Ilsøe. Etablering 6. november 2018 med Weaving direkte såmaskine i en tæt efterafgrøde af olieræddike og honningurt

Foto: Søren Ilsøe. Høst 6. august 2019, nøjagtig ni måneder efter etablering

Gode udbytter

Søren fortæller, at han i gennemsnit har høstet 7 tons pr. ha, men at udbyttmåleren flere steder viste 8-9 tons pr. ha. Den store forskel er udtryk for områder i marken, der er i dårlig dræningstilstand og giver derfor en stor motivation til at få disse forhold forbedret.

1000 kr. mere pr. ha i forhold til maltbyg og 700 kr. mere i forhold til vårsået hvede

Med dagens pris på 122 kr. for maltbyg og 136 kr. for brødhvede, giver det en forskel på 14 kr. pr. hkg, svarende til en brutto-mer-indtjening i forhold til byg, på små 1000 kr. pr. ha, forudsat at der også her høstes 7 tons pr. ha! En anden sammenligning kan gøres til en forårssået vårhvede, som erfaringsmæssigt i bedste fald giver 6,5 tons pr. ha. Her er en brutto-mer-indtjening derfor små 700 kr. højere pr. ha.

Skal der behandles mere mod svampe?

De argumenter der har været imod en efterårssået vårhvede, er risiko for mere intensiv svampebekæmpelse, da vårhvede er ret modtagelig for gulrust. Søren observerede, at da eksempelvis Benchmark vinterhvede var smækfuld af gulrust forholdsvis tidligt i sæsonen, da havde vårhveden ingen angreb. Han gav dog en forebyggende behandling med 0,25 Folicur Xpert den 14. maj og fulgte op med 0,4 Propulse den 4. juni. Disse svampebehandlinger var nok til at holde afgrøden sund indtil høst. Af ukrudtsbehandling ud over nedvisning med glyfosat lige efter etablering, er der kun udbragt 100 gram Broadway pr. ha den 14. maj. Dette til trods for at afgrøden kun var en smule angrebet af ukrudt.

Dækningsbidrag I over 7000 kr. pr. ha

Med en indtjening på 9520 kr. pr. ha og beregnede variable omkostninger på i alt 2097 kr. pr. ha, som er inklusiv egen udsæd, handelsgødning og planteværn, giver det et dækningsbidrag I på i alt 7423 kr. pr. ha.

4. Franske præsident Macron ytrer sig positivt om glyfosat

Af Hanne Schønning, FRDK hsc@frdk.dk

Nyhed via Twitter

Fra det franske nyhedsmagasin "20 Secondes" og via Twitter, har vi modtaget nedenstående udtalelse om glyfosat, fra den franske præsident Emmanuel Macron. Artiklen er oversat med Google.

Sammenligner med økologisk landbrug

For Macron er glyfosat bedre end organisk

#ETPOURQUOIPAS?

🕒 2019/01/31 👤 Redaktion 📁 selskab 💬 kommentarer

Umuligt at undvære glyfosat om tre år

Macron annoncerede under debatten med borgerne, at det vil være helt umuligt at komme ud af glyfosat om tre år af en simpel og god grund. Det er umuligt for ham at sige i dag, at økologisk landbrug vil være bedre for sundheden end glyfosat-baseret landbrug, som har eksisteret de sidste 20 år. Ifølge de undersøgelser, som præsidenten bygger sin udtalelser på, har glyfosat det stærke argument, at "i dag har vi en reel synlighed for kræftsager relateret til brugen af glyfosat, mens ingen kan sige hvor mange kræftformer der i dag er knyttet til forbruget af økologiske produkter". Et argument fyldt med sund fornuft.

Selve artiklen kan læses [her](#).

Læs artiklen

Brøns Maskinforretning

5. Mød international kendt fransk landmand og fortaler for pløjefri dyrkning, Frédéric THOMAS, torsdag den 29. august på Fyn

Af Hanne Schønning, FRDK hsc@frdk.dk

Efterafgrøder og samdyrkning på programmet

Landmanden og pioneren Frédéric THOMAS fra Frankrig gæster Danmark, nærmere betegnet Fyn, torsdag den 29. august. Vi planlægger et formiddagsmøde i marken på Barløsegaard ved Assens, hvor Frédéric THOMAS vil øse af sine erfaringer med blandt andet efterafgrøder og samdyrkning af afgrøder i det pløjefrie system. Sproget bliver engelsk med mulighed for oversættelse.

Foto: Frédéric THOMAS i sine efterafgrøder

Tid, sted, pris og tilmelding

Tid: Torsdag den 29. august kl. 9.30 til 12.30

Sted: Barløsegaard, Skovvangsvej 9, Barløse, 5610 Assens

Pris: 300 kr. pr. person, inklusiv forplejning

Tilmelding: Hanne Schønning tlf. 30 66 40 72 eller e-mail hsc@frdk.dk

Oplært i udlandet

Frédéric Thomas stødte på minimal jordbearbejdning og Conservation Agriculture under hans landbrugspraktik ophold i USA, Australien og New Zealand samt på adskillige studieture over hele verden. I 1991 begyndte han promoveringen af minimal jordbearbejdning og direkte såning i Frankrig. Hans stærke overbevisning om de økonomiske, agronomiske og miljømæssige interesser i disse systemer, har gjort det muligt for ham at udvikle solide færdigheder og en meget specifik ekspertise på dette område.

25 års erfaring fra familiegården

I 1996 overtog han familiegården. Det er en lidt sandfattig jord, der er tilbøjelig til tørke om sommeren og at være vandlidende om vinteren. Indførelsen af pløjefri dyrkning og direkte såning har ikke været let, men har hjulpet ham med at forstå endnu mere om jord, frugtbarhed, efterafgrøder og økosystemer.

En pioner

I 1999 lancerede han specialmagasinet "TCS", der har til formål at fremme den tekniske udveksling mellem pionererne på området. I dag tegner magasinet sig for over 4500 abonnenter, hovedsageligt i Frankrig. Han har også været med til at oprette foreningen BASE (Biodiversitet, landbrug, jord og miljø), og han har i 15 år været formand for dette aktive netværk af innovative

Brøns Maskinforretning

landmænd, som i dag tegner 1200 medlemmer. Takket være sine tekniske færdigheder og store viden om jord, er han nu en af specialisterne på dette område, hvor han ikke kun spiller en aktiv rolle i Frankrig men også i resten af verden.

For yderligere information se hjemmesiden [her](#).

6. Landmænd som naturforvaltere – kom til debat og vidensdeling på Ryegaard Gods den 20. august

Af Hanne Schønning, FRDK hsc@frdk.dk

FRDK deltager

FRDK er inviteret til at deltage med indlægget: "Mere biodiversitet med Conservation Agriculture", som fremlægges af seniorforsker Marianne Bruus fra Aarhus Universitet.

Tidspunkt, sted og tilmelding

Tilmelding: Er nødvendig af hensyn til forplejning og det gøres nemt [her](#).

Tidspunkt: 20. august 2019 fra klokken 11.00 til 14.00

Sted: Munkholmvej 377, 4060 Kr. Såby

Tilmelding: Er nødvendig af hensyn til forplejning og gøres nemt [her](#).

Debat og vidensdeling

Foreningen Verdens Bedste Fødevarer inviterer i samarbejde med Dansk Planteværn den 20. august 2019 til debat og vidensdeling under titlen "Landmænd som naturforvaltere". Det sker på Ryegaard Gods, hvor Dansk Planteværn på godt én procent af godsets arealer i en årrække har kørt forsøg, der har til formål at vise, at tiltag på landbrugsarealer kan give positive effekter for biodiversiteten.

Program:

10.45 Ankomst, registrering og stående morgenkaffe

11:00 Velkomst ved Johan Scheel (Ryegaard), Tanja Andersen (Dansk Planteværn) og Felix Stark (Verdens Bedste Fødevarer)

11:15 Jørgen Lundsgaard (Dansk Planteværn) begynder rundturen til naturstriber og andre tiltag

11:40 Klaus H Petersen (Bornholms Landbrug & Fødevarer) fremviser skoleprojekt om insekter

11:55 Fremvisning af forskellige typer blomstrende naturstriber på demonstrationsarealet

12:05 Danmarks Biavlerforening fortæller om 'Bliv Bivenlig' og mulighederne for at hjælpe bierne

12:15 André Amtoft, Habeetats fortæller om bihotellers funktion på Ryegaard

12:20 "Mere biodiversitet med Conservation Agriculture" resultater fra FRDK's CarbonFarm projekt, ved Marianne Bruus, seniorforsker ved Aarhus Universitet

12:30 Stående frokost med mulighed for at se naturvenlige tiltag fra deltagere på dagen.

12:45 Felix Stark, stifter af Verdens Bedste Fødevarer, indleder debatten mens frokosten slutter.

Præsentation af deltagerne i debatten med markering af synspunkter i forhold til natur i agerlandet. (Anders Panum) Landbrug & Fødevarer.

- Rune Havgaard Sørensen, sekretariatsleder Danmarks Biavlerforening
- Sebastian Jørnskjold, Danmarks Naturfredningsforening
- Ole Christiansen, Landmand og initiativtager til 'Sjælland Summer' fortæller om sin rolle som naturforvalter og deler sine erfaringer med naturstriber i det dyrkede landskab.
- Morten DD Hansen, biolog, museumsinspektør på Naturhistorisk Museum i Aarhus og tv-vært fortæller hvordan naturfremmende tiltag hos danske landmænd bliver en succes for naturen – se Youtube video med Morten DD Hansen [her](#).

Paneldebat om 'Landmænd som naturforvaltere' – Felix Stark styrer debatten.

De øvrige deltagere opfordres til at byde ind med spørgsmål og til at udfordre debatpanelet.

14:00 Forfriskninger og netværksmulighed

Med venlig hilsen

FRDK

Brøns Maskinforretning

www.frdk.dk

1. Er jordløsning en tradition eller er der et reelt behov?
2. Høst af vinterærter i juli
3. Nye undersøgelser for aksfusarium og DTR i vinterhvedesorter
4. Regler for efterafgrøder er ændret fra 1. august 2019
5. Conservation Agriculture uden brug af insektmidler
6. CarbonFarm 2019 blandingen i SAGROs efterafgrødedyst
7. VKST sådemo 3. september i Køge
8. Husk tilmelding til Frédéric THOMAS, torsdag den 29. august

1. Er jordløsning en tradition eller er der et reelt behov?

Af Søren Søndergaard, PløjefriRådgiver, Vestjysk sos@vestjysk.dk

Generel tør vækstsæson har været gavnlig

Efter en vækstsæson hvor vækstbetingelserne har været gode, må det forventes, at der er en god struktur med fine gangsystemer fra rødder og regnorme. Glem ikke at etableringen i efteråret 2018 kunne foretages under ret tørre forhold. Vinteren, bortset fra midten af marts, var relativt tør. April og maj var også ret tørre og kølige. Det er i høj grad medvirkende til, at afgrøderne generelt har set rigtig pæne ud.

Er hårde klumper gennemtrævet af rødder og måske med regnormegange? Så er jorden bare tør og behøver ikke løsning.

Se billedet med en klump på spaden. Det er fra et hul, hvor der var tør jord nede i profilen. Hvis jorden havde været let fugtig ville klumpen falde fra hinanden uden løsning.

Jordløsning kan gøre mere skade end gavn

Afgrøder, der vokser godt har også et godt rodnet, og det er med til at skabe gode betingelser for næste afgrøde, da gamle rodgange mv. er det bedste voksemedie for næste afgrøde. En dyb harvning af en jord i god lejring og dermed struktur kan nemt gøre mere skade end gavn. Man risikerer at tilstoppe gode og dybe regnormegange og under lidt fugtige forhold at pakke jorden, så luftskiftet forringes.

Brug en spade til at vurdere behovet

Gå en tur og grav nogle steder med en spade for at vurdere behovet for harvning, inden du kører ud og spilder tid og brændstof på unødvendig jordbearbejdning. Bemærk, at hvis jorden endnu ikke er blødt op med tilstrækkelig regn, kan jorden nogle steder føles hård. Det er ikke nødvendigvis et udtryk for et behov for løsning. Er hårde klumper gennem-trevlet af rødder, og måske med regnormegange, så er jorden bare hård, fordi den er tør. Se billeder

Kun dyb harvning ved skade

Harv kun dybt, hvis man ved, at der er sket en skade, som måske kan afhjælpes med en harvning i 15 cm. Husk at en sådan harvning har negativ indvirkning på jordboende nyttedyr. Det må være en selvfølge, at hvis der udføres dyb harvning, skal jorden være tør for at undgå at lave skader. For at undgå genpakning bør en evt. dyb harvning foretages samtidig med såning.

2. Høst af vinterærter i juli

Af Hans Henrik Pedersen, Projektchef, FRDK, hhp@frdk.dk

Tidlig såning = tidlig høst

Vinterærter klar til høst ved Hans Jørgensen, Egens på Mols. Foto 15. juli 2019

Hans Jørgensen fra Egens på Mols har været behjælpelig med at skaffe såsæd af vinterærter, som vi blandt andet har brugt i den efterafgrødeblanding, som FRDK har indleveret til SAGROs efterafgrødedyst – se historie længere nede i nyhedsbrevet. Jeg hentede disse ærter ved Hans d. 15. juli, hvor en mark med vinterærter var tæt på høstklar. Med det høstvejr vi oplever for tiden, er Hans rigtig glad for at kunne starte høsten allerede i juli. Ærterne blev bærget d. 19 juli med 13,4 pct. vand og 21,0 pct. protein i tørstoffet.

Såsæd er svær at skaffe

Hans Jørgensen har stor erfaring i dyrkning af ærter og hestebønner. Tidligere har Hans også dyrket vinterhestebønner, som der dog ikke var plads til i årets markplan. Efter mange års arbejde er det lykkedes Hans at skaffe såsæd af både hestebønner og ærter, der vil overvinde de fleste

danske vintre. Hans deler gerne sine erfaringer med andre, der kunne tænke sig at høste ærter eller hestebønner allerede i juli måned.

Så sent og dybt

Hans Jørgensen anbefaler følgende for at få succes med vinterærter og vinterhestebønner:

- Så dybt. Ærter i 6 cm og hestebønner i 10 cm.
- Ærter og hestebønner etableres omkring den 10. oktober, således at bønner har max. fire blade, og ærter bliver max. 6 cm inden vinter.
- Så i ubearbejdet jord. Kulden trænger dybere ned i en bearbejdet løs jord. Desuden kan ærter og bønner blive skubbet op af rodvæksten.
- Så gerne i en efterafgrøde, som kan beskytte ærter og bønner mod kulde. Efterafgrøden kan sprøjtes væk til foråret.
- Så kun egnede sorter f.eks. Hiverna hestebønner og Gangster ærter.

Som sagt er såsæd ikke let at skaffe, men Hans kan guide vedrørende dette. FRDK medlemmer er velkomne til at kontakte Hans Jørgensen på e-mail: bradanadk@hotmail.com eller på tlf. nr. 40289632.

Seminar om bælgssæd?

For år tilbage medvirkede Hans i et FRDK seminar om hestebønner. Såfremt der er interesse for dette, arrangerer vi gerne igen et seminar, hvor vi også kan inddrage erfaringer med vinterærter. Hans Jørgensen delte i maj en video fra ærtemarken. Den kan ses i FRDKs videoarkiv på [hjemmesiden](#).

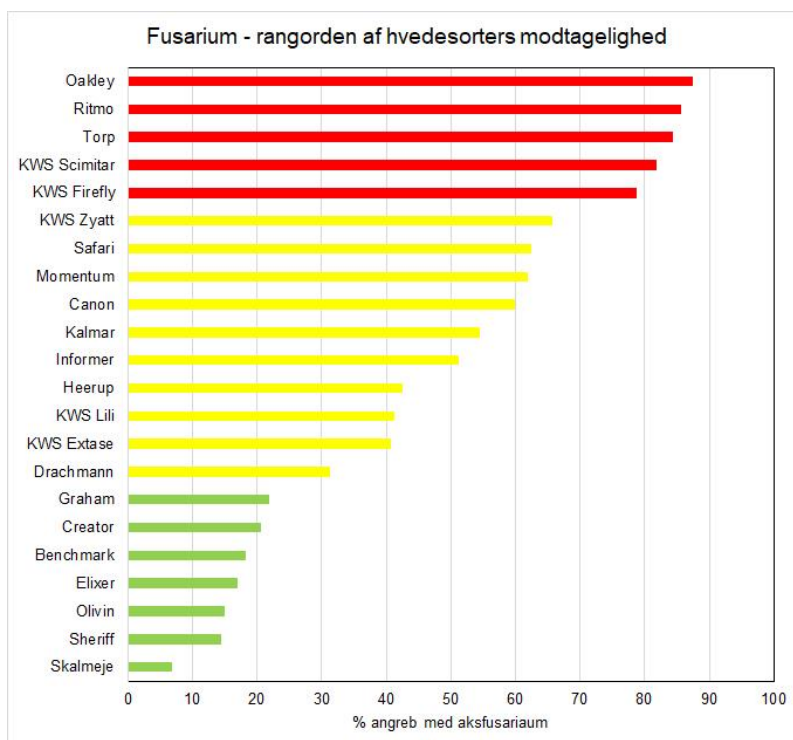
Forskel på aksfusarium i hvedesorter

3. Nye undersøgelser for aksfusarium og DTR i vinterhvedesorter

Af Hanne Schønning, Kommunikationskonsulent, FRDK hsc@frdk.dk

Institut for Agroøkologi, Aarhus Universitet, Flakkebjerg har igen i år undersøgt en række vinterhvedesorters modtagelighed for aksfusarium. De testede sorter er udvalgt i samarbejde med sortsejerne. Resultatet ses nedenfor. Sorterne er grupperet i tre modtagelighedsgrupper på baggrund af resultater fra i år og tidligere år. Der findes ingen sorter, som har fuldstændig resistens overfor aksfusarium, men der findes sorter med moderat til god resistens. Som det fremgår, er der betydelig forskel i modtageligheden blandt de i år mest dyrkede sorter i Danmark (Benchmark, Sheriff, Torp, Kalmar).

Kilde: SEGES.

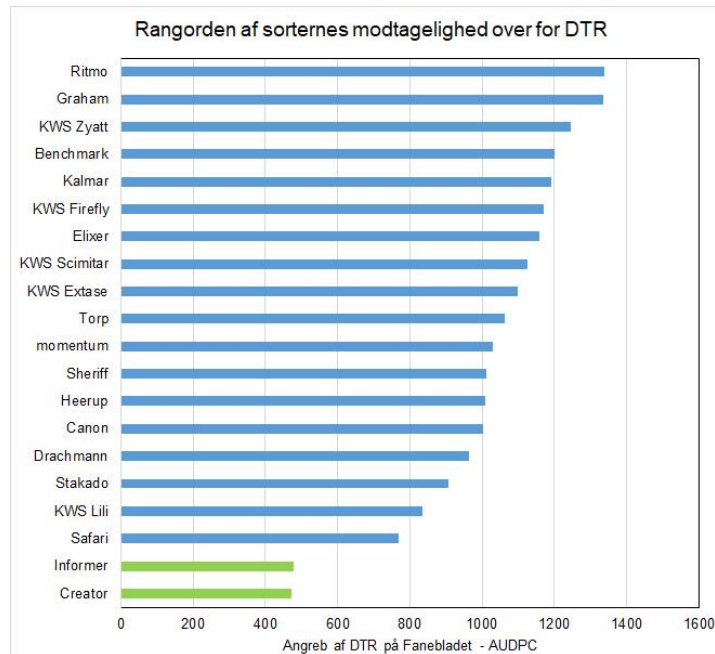
Procent angrebne aks med Fusarium i 2019. LSD₉₅ værdien er 10,5.
Kilde: SEGES.

Forskel på hvedebladplet – DTR i hvedesorter

Institut for Agroøkologi, Aarhus Universitet, Flakkebjerg har i 2019 undersøgt 22 vinterhvedesorters modtagelighed for hvedebladplet (DTR). I forsøget har der været udsået to rækker pr. sort i fire gentagelser. Forsøget er smittet ved i efteråret 2018 at udlægge halm smittet med hvedebladplet. I 2019 forsøget var der kraftige angreb af DTR og næsten ingen angreb af Septoria, hvilket gjorde det lettere at bedømme angrebene af DTR. Forsøget er sprøjtet med Comet Pro for at mindske angreb af gulrust, som i nogle vækstsæsoner også kan vanskeliggøre vurderingen af sygdomme. Generelt har det varme og fugtige vejr i vækstsæsonen været ideelt for udvikling af kraftige angreb af DTR. De fleste af de dyrkede sorter er kendt som værende ret modtagelige. På linje med tidligere års forsøg adskilte kun to sorter sig ved at have lavere angreb nemlig Creator og Informer.

Kilde: SEGES.

Angrebsgraden af DTR vises som vægtet gennemsnit af angreb fra tre bedømmelser på fanebladet og er angivet som areal under sygdomskurven (AUDPC). Dvs. tre datoer på den ene akse og med procent angreb på den anden akse. Kilde: SEGES

4. Regler for efterafgrøder er ændret fra 1. august 2019

Af Hanne Schønning, FRDK hsc@frdk.dk

Muligheder for sen etablering

I den fornylig offentliggjorte plantedækkebekendtgørelse ændres der på beregning og indberetning af efterafgrøder, og der gives mulighed for at efterafgrøder, under særlige betingelser, kan etableres frem til 7. september. Dette gælder også MFO og målrettede efterafgrøder. Helt overordnet gælder, at hvis fristen den 20. august overskrides, vil der i tilfældet pligtige-, husdyrs- og målrettede efterafgrøder blive trukket i kvælstofkvoten, men afgrøden må stadig destrueres den 20. oktober. For MFO-efterafgrøder, kan der etableres frem til 7. september uden træk i kvælstofkvoten, men destruktionsdatoen vil blive udskudt, således at afgrøden vil være på marken i otte uger.

Krav og frister

Pligtige- og husdyrefterafgrøder skal fortsat etableres først i planperioden. Det vil sige, at efterafgrøder etableret i efteråret 2019 hører til planperioden 2019/2020.

- Efterafgrøder og alternativer hertil skal indberettes på markniveau senest 10. september
- Krav til efterafgrøder beregnes på grundlag af arealer til rådighed 31. juli 2019
- Tilmelding af flere efterafgrøder, end der etableres, kan medføre KO og bøde
- Opgørelse af efterafgrødekravet skal indberettes senest 10. september

Se den vedlagte PDF om reglerne

Vi har vedlagt en pdf til dette nyhedsbrev. Heri beskrives de fleksible frister for etablering af efterafgrøder!

5. Conservation Agriculture uden brug af insektmidler

Af Hanne Schønning, FRDK hsc@frdk.dk

Lader naturen bruge sine egne redskaber

På Klitgaard Agro A/S drives jorden efter Conservation Agriculture principper, og her vil medejjer Michael Bundgaard ikke gøre brug af insektmidler; men lade naturen bruge sine egne redskaber som mariehøns og hvepse til at bekæmpe skadedyr som bladlus i markerne. Det har foreløbig givet positive resultater. En artikel bragt i Mark plus mandag den 12. august 2019 kan ses i sin fulde længde [her](#).

Michael Bundgaard fra Klitgaard Agro A/S ved et tidligere FRDK arrangement.
Foto: Hans Henrik Pedersen

6. CarbonFarm 2019 blandingen i SAGROs efterafgrødedyst

Af Hans Henrik Pedersen,, FRDK

FRDK inviteret til efterafgrøde dyst

SAGRO har inviteret FRDK til at deltage i en efterafgrødedyst. Efterafgrøder er sået og spiret frem. Fremvisningsdag er endnu ikke fastlagt.

Planterådgiver Niels Holmgaard, der er koordinator for efterafgrødedysten, hjalp til ved såning af efterafgrøderne d. 29 juli ved landmand Anders Rahbek. Foto: Niels Holmgaard

Efterafgrøde egenskaber vurderes

SAGRO vil henover efteråret og til foråret vurdere de udsåede parceller ud fra flere parametre herunder:

- Konkurrenceevne over for ukrudt
- Godt for vildt og insekter
- Tab af kvælstof. Der tages N-min målinger efter høst, igen inden vinter og til foråret.
- Effekt på næste afgrøde. Efter nedsprøjtning og pløjning sås vårbyg, som ikke vil blive gødet.

CarbonFarm 2019 blandingen tilsat vinterærter

Til dysten har FRDK leveret testblandingen CarbonFarm 2019. Hermed får vi mulighed for at blive kloge på, hvordan de i alt 13 forskellige arter i blandingen vil udfolde sig ved tidlig såning på sandjord. Den sæk, der blev leveret til dysten, blev suppleret med vinterærter, der måske kan sikre en bedre dækning af jorden hen over vinteren og bidrage med yderligere kvælstoffiksering. Vinterærter sået øverligt og så tidligt har dog næppe mange chancer for at overleve vinteren. Dysten kan evt. vise, om vinterærter fremover bør indgå i efterafgrødeblandinger.

Andre afprøvningsarealer

CarbonFarm 2018 og 2019 blandingerne vil sammen med et par andre testblandinger og kendte blandinger fra Freudenberger blive udsået andre steder i landet også.

- Arne Skov Hansen, Rødding såede d. 27 juli ni blandinger efter høst af vinterbyg
 - Gregers Hellemann, Gørlev såede d. 8. august de samme ni blandinger efter vinterhvede.
- Herudover blev udsået tre testblandinger leveret af SEGES.

Vi har leveret blandinger til flere landmænd. Dette vil vi informere om, når arealerne er høstet og frøene er

Mere på hjemmesiden

Læs mere om CarbonFarm 2019 blandingen og om efterafgrødedysten på vores hjemmeside ([link](#))

CarbonFarm projektet udvikler dyrkningsmetoder baseret på Conservation Agriculture principper. Projektet støttes af GUDP under Miljø og Fødevarer Ministeriet.

7. VKST sådemo den 3. september i Køge

Af Hanne Schønning, FRDK hsc@frdk.dk

Sådemo i Køge

VKST afholder sådemo tirsdag den 3. september på adressen: Ny Lellinge, Markledet 22, 4600 Køge

Se mere på facebook [her](#).

8. Husk tilmelding til Frédéric THOMAS, torsdag den 29. august

Af Hanne Schønning, FRDK hsc@frdk.dk

Husk at melde dig til en spændende formiddag

Landmanden og pioneren Frédéric THOMAS fra Frankrig gæster Danmark, nærmere betegnet Fyn, torsdag den 29. august. Se mere omtale i FRDKnyhedsbrev nr. 34!

Tid: Torsdag den 29. august kl. 9.30 til 12.30

Sted: Barløsegaard, Skovvangsvej 9, Barløse, 5610 Assens

Pris: 300 kr. pr. person, inklusiv forplejning

Tilmelding: Hanne Schønning tlf. 30 66 40 72 eller e-mail hsc@frdk.dk

Med venlig hilsen

FRDK

www.frdk.dk

1. **Aktuelt: Vanskelig høst og etablering**
2. **ERFA gruppe for unge med interesse for pløjefri dyrkning**
3. **Ingen lov om erstatning efter skade fra erosion**
4. **Samdyrkning af havre og ærter er nu klar til høst**
5. **Efterlysning: Erfaringer med undersåede efterafgrøder**
6. **I Kina dyrkes ni millioner ha med Conservation Agriculture**
7. **Husk tilmelding til Frédéric THOMAS, torsdag den 29. august**
8. **KHL arrangerer SÅdysten 2019 den 12. september i Lunderskov**

1. Aktuelt: Vanskelig høst og etablering

Af Søren Søndergaard, PløjefriRådgiver, Vestjysk sos@vestjysk.dk

**Der magler en del
at høste**

De vise ord, der siger, at man ikke skal sælge skindet før bjørnen er skudt er desværre blevet højaktuelt i år. Her i det vestjyske er der stadig meget hvede, rug og vårbyg, der ikke er høstet. De hyppige og stedvis meget kraftige regnbyger har sikkert forårsaget tab. Afgrøderne stod ellers rigtig flot efter en nem etablering både for vinter og vårsæd og kun ret begrænsede tørkeskader. Det sidste på trods af beskedne mængder vand, som dog er kommet på optimale tidspunkter.

**Urørt stub en
fordel**

Den megen regn fra slutningen af juli og til nu giver udfordringer med at etablere nye afgrøder. Her skal man huske, at en urørt stub er nemmere at færdes på end en harvet, og fugtigheden har hidtil givet gode spiringsbetingelser for alt spild. Derfor har harvning med henblik på spiring af spild kun gjort marken ustabil at køre på.

Foto: Søren Søndergaard, Vestjysk

Brøns Maskinforretning

Tjek med spaden – kom ikke for tidligt igang

Vi skal huske, at de tørre vækstforhold, vi har haft helt fra foråret 2018 og indtil for en måned siden, har givet en god jordstruktur. Strukturen kan dog nemt ødelægges ved bearbejdning, inden jorden er tørret tilstrækkelig op efter de kraftige byger. Tag spaden og undersøg jorden inden der køres ud. Det er bedre at udsætte såning et par dage selv ved relativ sen såning end at komme for tidligt ud på en våd jord. God rodvækst er betingelsen for at planterne har det godt, så fald ikke for fristelsen til at harve jorden tør. Det giver blot en tør overflade, hvor kernerne kan dækkes, men roden har det dårligt i en uheldig pakket underjord.

Erfarings-udveksling motiverer

2. ERFA gruppe for unge med interesse for pløjefri dyrkning

Af Hanne Schønning, Kommunikationskonsulent, FRDK hsc@frdk.dk

Erfarings-udveksling motiverer det daglige arbejde. Ikke mindst når det er ny viden, man gerne vil tilegne sig, er det vigtigt at modtage og dele sine erfaringer med andre.

I FRDK sætter vi hen over efteråret gang i en PløjefriUngeKlub, som vil have fokus på de unge mennesker, som enten er i gang med en landbrugsuddannelse, eller som bare interesserer sig for pløjefri dyrkning og/eller arbejder på en bedrift, hvor der bliver praktiseret pløjefri dyrkning.

Foto: Hans Henrik Pedersen

Er du under uddannelse eller har du unge ansatte på din bedrift?

- * Vil du tilegne dig endnu mere viden og høre om andres erfaringer?
- * Vil en sparring med andre unge være interessant?
- * Skal den unge motiveres til at lære mere om pløjefri dyrkning?
- * Vil en sparring med andre unge ansatte være værdifuldt for ejendommen?

På fire møder fordelt over året går vi i dybden med både teoretiske, faglige og praktiske emner. Der bliver både gravet i jorden og hørt om forskningsresultater. Der er mulighed for AMU-tilskud og derfor tilbydes hele molevitten til små 2.000 kr. pr. deltager pr. år.

Kontakt Hanne Schønning på: e-mail hsc@frdk.dk eller tlf. 30 66 40 72 for tilmelding eller for at høre mere om tilbuddet.

Tilmelding og yderligere spørgsmål

3. Ingen lov om erstatning efter skade fra kraftig erosion

Af Hanne Schønning, Kommunikationskonsulent FRDK hsc@frdk.dk

90 mm regn på en time

Et af vores medlemmer oplevede sidst i juli at få 80-90 mm regn indenfor meget kort tid. Det betød desværre stor erosion hos naboen, og det ødelagde i ekstrem grad marken, den fælles grusvej, en del af medlemmets hestebønnemark samt lidt af en vårbygmark. 1000vis af m³ jord blev herved skyllet væk og fortsatte helt ned, hvor jorden blev bundfældet og vandet skabte en stor sø på en ha.

Ekstrem-Till mod No-Till

Jorden blev pløjet 1. juli

Egen hestebønne-mark uden erosion

Ingen ansvars-pådragelse

Naboens jord blev pløjet omkring 1. juli. Jordbunden er hovedsageligt sand med lidt ler hist og pist. Da jorden blev pløjet var den meget tør.

Medlemmets mark med hestebønner blev sået direkte i græsstub og her skete ingen erosion eller skade, bortset fra jorden fra nabomarken, der blev skyllet som en streng ind over hestebønne marken.

Medlemmet påpeger, at problemet i denne sag er, at med den lovgivning, der er her i landet, så er det ikke ansvarspådragende at være direkte/indirekte skyld i erosion. Vejret er ingen herre over, er logikken i den tankegang. Modsat er der i et land som Uruguay krav om, at man skal modvirke erosion ved bl.a. at undlade jordbearbejdning.

4. Samdyrkning af havre og ærter er nu klar til høst

Af Hanne Schønning, FRDK hsc@frdk.dk

For andet år i træk

Peter og Asger Juul Eggersgaard ved Tørring, har for anden sæson i træk etableret havre og ærter i samdyrkning. Den 17. april blev 16 ha i år sået med en udsædsmængde på 65 kg havre og 115 kg ærter. Sidste år blev afgrøden høstet uden komplikationer med et samlet udbytte på omkring 5 tons pr. ha. I år ligger udbyttet sandsynligvis højere, og det glædelige for Asger er, at de to afgrøder, begge er helt klar til høst på nuværende tidspunkt.

Brøns Maskinforretning

Klar til høst

Flot blandingsafgrøde 8. juni 2019.
Foto: Asger Juul Eggersgaard

Afgrøden klar til høst 19. august.
Foto: Asger Juul Eggersgaard

Et proteinrigt foder og grise med mindre diarré

Blandingsafgrøden, som kommer ud af denne samdyrkning, bliver anvendt til fodring af smågrise og slagtesvin. Ikke nok med at foderet er meget proteinrigt, så er det også et foder af kendt kvalitet i forhold til importeret soya. Flere landmænd, som bruger enten hestebønner eller ærter i foderblandingen, melder om betydelig mindre diarré hos grisene i forhold til andet proteintilskud.

Vi vil gerne høre din erfaringer

5. Efterlysning: Erfaringer med undersåede efterafgrøder

Af Hans Henrik Pedersen, Projektchef, FRDK hhp@frdk.dk

Hvis du har undersået kvælstoffikserende efterafgrøder i år, så vil jeg gerne høre dine erfaringer – gode eller dårlige. Jeg vil samle op og bruge dette i vores råd i næste sæson.

Igen i år opleves udfordringer med at så efterafgrøder så tidligt, at de for alvor kan gøre gavn. Det gælder både for de lovpligtige og de frivillige efterafgrøder. De seneste par år har vi foreslået, at I prøver at udså kvælstoffikserende arter sammen med vårsæden.

Mest oplagt er seradel, perserkløver eller blodkløver (Inkarnatkløver) er andre muligheder.

Foto: Seradel er undersået sammen med vårsæd. Før høst blev som supplement udsået honningurt, boghvede og sommervikke. Se indlæg fra Lars-Martin Kjølner på Plantekongres 2017 ([link](#))

Foto: Lars-Martin Kjølner, Store Kannikegaard, Bornholm, oktober 2016

6. I Kina dyrkes ni millioner ha med Conservation Agriculture

Af Hanne Schønning, FRDK hsc@frdk.dk

Link til kinesisk
hjemmeside

For at fremskynde udbredelsen af Conservation Agriculture i Kina, er der nu oprettet et nyt institut samt hjemmeside, som udelukkende koncentrerer sig om Conservation Agriculture. Instituttet som kalder sig "China Institute for Conservation Tillage" blev indviet i juli 2019 og link til hjemmesiden er [her](#).

7. Husk tilmelding til Frédéric THOMAS, torsdag den 29. august

Af Hanne Schønning, FRDK hsc@frdk.dk

**Husk at melde dig
til en spændende
formiddag CA og
efterafrøder**

Landmanden og pioneren Frédéric THOMAS fra Frankrig gæster Danmark, nærmere betegnet Fyn, torsdag den 29. august. Se mere omtale i FRDKnyhedsbrev nr. 34!

Tid: Torsdag den 29. august kl. 9.30 til 12.30

Sted: Barløsegaard, Skovvangsvej 9, Barløse, 5610 Assens

Pris: 300 kr. pr. person, inklusiv forplejning

Tilmelding: Hanne Schønning tlf. 30 66 40 72 eller e-mail hsc@frdk.dk

Brøns Maskinforretning

En farverig demonstration

8. KHL arrangerer SÅdysten 2019 den 12. september i Lunderskov

Af Anders Smedemand Musse, PløjefriRådgiver KHL asm@khl.dk

No-Till sammenlignes med pløjet jord

Kom og se ét af årets største, bredeste og mest farverige maskindemonstrationer, når KHL torsdag den 12. september 2019, i samarbejde med en række maskinimportører, etablerer vinterhvede efter frøgræs. Aktuelt har vi tilsagn fra 15 maskinimportører, der alle glæder sig til at vise deres grej frem. Flere kan komme til undervejs. Demoarealet, hvor der skal etableres hvede, adskiller sig fra andre demonstrationer ved, at der på den ene mark etableres hvede direkte i frøgræsstubben (No-Till), mens der på den anden side af vejen etableres hvede efter frøgræs i pløjet jord.

Nye maskiner på markedet bliver vist frem

Pløjefri dyrkning og især No-Till (No-Till kræver, at max. 30 % af jord bearbejdes) vinder mere og mere indpas i dansk landbrug. Udviklingen af maskiner, der kan så uden forudgående jordbehandling er enorm. No-Till har flere oplagte fordele med hensyn til reduceret miljøbelastning og reducerede maskinomkostninger, hvis man som landmand driver denne dyrkningsform. Der vil på etableringsdagen blive vist maskiner, som er helt nye på det danske marked, og som du med garanti endnu ikke har set "live".

Tid, sted, tilmelding og facebook gruppe

Tid: Torsdag den 12. september kl. 9.45 til 15.00

Sted: Egeskovvej, 6640 Lunderskov (Markerne ligger ved hjørnet af Egeskovvej og Gelballevej).

Tilmelding: På KHL hjemmeside og læs også mere om arrangementet [her](#).

Deltag også i facebook gruppen "SÅdysten 2019" og hold dig opdateret [her](#).

Med venlig hilsen

FRDK

Brøns Maskinforretning

www.frdk.dk

1. **Aktuelt: Forebyggelse ved risiko for fritfluer**
2. **Aktuelt: Foretag spireprøve af eget korn til såsæd**
3. **Efterårsbekæmpelse af ukrudt i pløjefri vintersæd**
4. **Etablering af pløjefri vinterkorn i et år med udfordringer**
5. **Inspiration fra Frankrig: Hestebønner er optimal forfrugt til vinterraps**
6. **Conservation Agriculture bruges i økologi-debatten**
7. **Reminder: VKST sådemo på tirsdag den 3. september i Køge**

Slemt i efteråret 2018

1. Aktuelt: Forebyggelse ved risiko for fritfluer

Af Søren Søndergaard, PløjefriRådgiver, Vestjysk sos@vestjysk.dk

I efteråret 2018 blev særligt rug angrebet hårdt af fritfluer med store bare pletter i marken til følge. Fritfluene havde lagt æg i spildkorn eller små spildplanter af især rajgræs. I mange marker var billedet tydeligt, at under mejetærskeren var der lagt æg i spildkorn, som så flyttede over i den nye afgrøde, hvor de små larver gnavede sig ind i de nyfremspirede planter. Det varme vejr i august sidste år vurderes at have givet gode betingelser for æglægning.

Angrebet vinterrug plante og to fritfluelarver.
Foto: SEGES

Vinterrug efter vinterrug her i pløjet mark, hvor der i striberne efter mejetærskeren har været meget spildkorn og efterfølgende kraftige angreb. Foto: SEGES

Forventer ikke samme risiko i dette efterår

Jeg forventer ikke udbredte angreb af fritfluer i år, idet jeg vurderer, at den fugtige periode på ca. tre uger, vi har haft i august i år, har givet dårlige betingelser for æglægning. Der er samtidig mange marker der først er blevet høstet i løbet af den seneste uge, og her har der ikke været fremspiret spildkorn klar til æglægning. Men har man dårlige erfaringer og gerne vil prøve at gardere sig, er der flere forhold der skal tænkes på:

- 1: Udsæt såningen til medio september. Det plejer at mindske risikoen.
- 2: Har du høstet tidligt og der er en grøn pels nu af spildkorn og græsser udføres en øverlig harvning og udsæt såning til ca. 20/9.

Pyrethroider kun begrænset effekt

Sprøjtning med pyrethroider har kun meget begrænset effekt på de voksne fluer og det er ikke muligt at ramme larverne inde i planterne, derfor er den også vanskelig at gøre noget ved, udover altså at undgå spildplanter og græsser fra medio august. Fritfluer har tre generationer om året og det er 3. generation, som er på vingerne nu. Denne generation har en lang flyveperiode og det er vanskeligt at finde et egnet tidspunkt for bekæmpelse.

Brøns Maskinforretning

Korn kan være spiret på marken

2. Aktuelt: Foretag spireprøve af eget korn til såsæd

Af Leo Bajlum, PløjefriRådgiver, Vestjysk leb@vestjysk.dk

Hvis man vil bruge eget korn til såsæd, er det i år meget vigtigt at foretage en spireprøve før såningen. Med den fugtige og mange steder sene høst, er der stor risiko for, at kornet har startet spiringen på marken allerede inden høst. Korn der umiddelbart ser meget flot ud kan sagtens have været i begyndende spiring, og derfor vil kernen ikke spire igen. Sørg derfor for at få spiretestet kornet inden man bruger det. Husk også der skal betales forædlerafgift ved brug af egen såsæd. Det kan du gøre [her](#). Husk også at hybridrug ikke må bruges til egen udsæd grundet patentrettigheder. Desuden vil der være stor usikkerhed omkring egenskaberne for udbytte og andre vækstfaktorer, idet vinterrug netop avles som en hybrid.

Kend og vurder ukrudt i de enkelte marker

3. Efterårsbekæmpelse af ukrudt i pløjefri vintersæd

Af Leif Kildeby Nielsen, PløjefriRådgiver, VKST lkn@vkst.dk

Ukrudtsbekæmpelsen starter allerede ved høst af foregående afgrøde! En voldsom bestand af græsukrudt især væselhale, bliver uforholdsmæssigt dyrt/umuligt at bekæmpe i vintersæd, her vil meget sen såning, eller vårsæd være en bedre løsning. Ved større bestande af øvrigt græsukrudt, så husk tommelfingerreglen om, at 14 dages udsættelse af såtidspunktet, halverer mængden af græsukrudt. Den optimale ukrudtsløsning i den enkelte mark afgøres af ukrudtsbestanden og om der er resistent eller svært-bekæmpeligt græsukrudt. Særligt væselhale og italiensk rajgræs har i 2019 været hyppigt forekommende og er spredt til mange nye arealer.

Problem græsser

Væselhale

Agerrævehale

Måske sædskifte?

Rettidig indsats med en effektiv løsning er "nøglen" og en vigtig del af denne nøgle er at kende den enkelte marks problem. Man kan godt blive lidt skræmt over prisen for bekæmpelse af f.eks. Væselhale – men alternativet er vårsæd.

Spildkorn

Inden såning af vintersæd efter korn er det meget vigtigt, at spildkorn bringes til spiring straks efter høst, mest sikre løsning er øverlig harvning med pakning. VKST har tidligere afprøvet løsninger mod vårbyg i vinterhvede og fundet at eneste middel med nogen effekt er Topik.

Glyfosat før såning

Glyfosat før såning kan kun undtagelsesvis undlades! Undskyldningen med at "synes ikke der var ret meget" er bare ikke godt nok! Undtagelsen kan derimod godt være, at der er stubharvet gentagne gange så jorden er 100 pct. uden spiret grønt.

Problem	g. aktivstof pr. ha
Rodukruds *) og væselhale	Min. 1100 g (Tidsler 1440 g)
Stort græs og -tokimbladet ukrudt	600-700 g
Enårig rapgræs, spildkorn og småt tokimbladet	300-400 g

*) skal udføres 8-10 dage før jordbehandling

VKST strategi

➤ **Boxer + DFF anbefales stadig som basis ukrudtsløsning i efteråret.**

VKST-strategi 2019

I tabel 1 ses en oversigt over de anbefalede bekæmpelsesstrategier i 2019 afhængigt af markens forekomst af ukrudt. Strategierne giver den bedst mulige bekæmpelse af almindelige og vanskelige ukrudsarter under hensyntagen til risikoen for udvikling af resistens.

Tabel 1. Ukrudtsløsninger i vintersæd i efteråret 2019.

	Middelvalg og dosering (litr. eller g pr. ha)			
	Efter fremspiring		Evt. opfølgning efterår	
	St. 10-11	Pris kr./ha	St. 13-14	Pris kr./ha
A: Alm. tokimbladet ukrudt + enårig rapgræs + vindaks	0,75 - 1,0 Boxer + 0,1 DFF	176-221	3-4 Express 50 SX + 0,15 spr. klæb eller 0,2 Xınca	10-14 eller 52
B: Som A + storkenæb, kornblomst	0,50-0,75 Boxer + 0,4 Mateno Duo 600 SC**)	262-307		
C: Som A + alm. eller italiensk rajgræs	1,0 - 1,5 Boxer + 0,1 DFF	221-311	0,2 Topik EC* + 0,5 Olie eller 0,75 Atlantis OD*	188 eller 273
D: Som A + væselhale	1,0 - 1,5 Boxer + 0,1 DFF	221-311	0,75 Atlantis OD*	273
E: Som A + agerrævehale	1,0 - 1,5 Boxer + 0,1 DFF	221-311	0,2 Topik EC* + 0,5 Olie	188

*) Ikke godkendt i vinterbyg. Maks. 0,45 l/ha Atlantis OD i rug.

**) Kun i vinterhvede. Mateno Duo må i rug og vinterbyg ikke blandes med Boxer.

Græsukruds også i pløjede marker

De fleste vil nok erkende, at pløjefri dyrkning giver udfordringer med græsukruds! Det er ikke sådan, at der kun er problemer med græsukruds, hvis der ikke pløjes, men ved manglende bekæmpelse bliver problemet hurtigt MEGET synligt. Vi må også konstatere at ukrudtsbekæmpelsen yderst sjældent er tilfredsstillende, hvis der ikke følges op med Broadway og/eller Cossack forår. Vær OBS på SU-regler.

Nyt middel Mateno Duo 600 SC

Det nye middel Mateno Duo 600 SC er IKKE noget super græsmiddel, men giver god mulighed for bekæmpelse af specielt storkenæb, kornblomst, valmue og spildraps, som Boxer+DFF ikke er gode til. Mateno Duo er dog en relativ dyr løsning. Express er billig men lukker for brug af andre SU-midler som f.eks. Atlantis og Cossack. Den evt. opfølgende sprøjtning kan ofte kombineres med behandling mod eventuelle skadedyr samt manganmangel.

Brøns Maskinforretning

4. Etablering af pløjefri vinterkorn i et år med udfordringer

Af Lars Bønløkke, PløjefriRådgiver, Centrovic lf@centrovic.dk

Snart er det såtid

For de fleste har august måned været en kamp om, at få høsten i hus og tankerne omkring vintersæden, har været langt væk. Men vi kommer ikke uden om, at tiden nærmer sig og at vi snart skal tænke på, hvordan vi får etableret vinterkornet optimalt. Netop spørgsmålet om, at få lavet et optimalt stykke så-arbejde i marken kræver, at vi snarest muligt får planlagt, hvordan det gribes bedst an. Sommerens våde vejr har ikke kun besværliggjort høsten, men også betydet meget lejesæd og en halm som har været svær at snitte og fordele optimalt.

Et år med meget halm

De fleste steder har afgrøderne givet rigtig meget halm og samtidig har halmen været sej at snitte ordentligt. Dette gør, at vi ved såning skal håndtere langt halm, som også er dårligt fordelt og kan give problemer for mange af de direkte såmaskiner. På marker hvor halmen også ligger i bunker, vil det kunne "slæbe" i såmaskinen og der vil være stor chance for at kernerne kommer til at ligge i halmen og ikke i jorden. Det er derfor vigtigt, at man så snart det er muligt, afpudser markerne eller på anden måde findeler og fordeler halmen. Stubharven kan også være en løsning, men det kan være svært ikke også at slæbe bunker sammen med den. At afpudse marken er absolut den bedste løsning og en god måde også, at få snittet det lange halm på. Vi ser desværre at nogle afpudserne kan finde på, at lave små "halmrimler" når der er meget halm. Her bør man afpudse marken skråt, så de små rimler ikke generer såmaskinen.

Lad jorden ligge

Når man praktiserer et pløjefrit system, skal man altid være på forkant med græsukrudt. Det vil sige, at selv om man ikke har problemer med græsukrudt, skal man forebygge så problemet ikke opstår. De fleste af vores "problemgræsser" kan smide 500 – 1000 frø pr. aks, og på den måde hurtigt opformeres. Særlig i år har vi set meget græsukrudt i markerne, da det har været svært at udføre en god bekæmpelse i foråret. Vi må derfor forvente, at der mange steder ligger ukrudtsfrø på jorden, der er tabt hen over sæsonen, og som vi nu skal håndtere på den rigtige måde. Da græsfrø allerede går i spirehvile ved at blive dækket af 2 cm jord, skal vi undgå, at stubharve eller at lave anden jordbearbejdning før vi nærmer os tidspunktet for såning. De fleste ukrudtsfrø spirer eller dør på jordoverfladen, hvis de bare får tid til det. Hvis man derimod jordbearbejder lige efter høst, lægges ukrudtsfrøene "på lager" i jorden og der vil derfor ske en hurtigere opformering. Husk derfor altid en Glyphosat-sprøjtning inden såning.

Brøns Maskinforretning

Placering af gødning

Det er efterhånden meget omtalt, at placering af gødning til vinterkornet kan give et merudbytte. Flere forsøg har også vist, at der kan opnås et godt merudbytte ved at placere særligt en NP-gødning ved såning. Placering af f.eks. 20 kg N ved såning er med til at sikre en ens og god fremspiring, samt kompensere for noget af den mængde kvælstof, som halmen bruger ved omsætning. Generelt skal man ikke være bange for at tildele vintersæden lidt kvælstof da afgrøderester virker som et "sikkerhedsnet" for udvaskning.

Senere såning halvere mængden af græsukrudt

Det kan være fristende at så tidligt hvis vejret er godt og man kan få den tidligt såede vintersæd til at tælle som efterafgrøde. Men lad være! Omkostningerne er simpelthen for store. Så-tidspunktet har meget stor betydning i forhold til ukrudt samt risikoen for lejesæd. Det er selvfølgelig meget egnsbestemt, hvornår tidspunktet for såning er optimalt og det kræver også "is i maven" at udsætte såningen for længe. Men husk at for hver gang vi kan skubbe så-tidspunktet en uge, halverer vi mængden af græsukrudt.

5. Inspiration fra Frankrig. Hestebønner er optimal forfrugt til vinterraps

Af Hans Henrik Pedersen, Projektchef FRDK hhp@frdk.dk

Inspirerende dag

30 medlemmer deltog i går ved FRDKs arrangement med landmand og rådgiver Frédéric Thomas fra BASE i Frankrig, Familien Larsen på Barløsegaard ved Assens var værter for besøget. Vi følger op med mere fra dagen i et senere FRDKnyhedsbrev.

Skal – skal ikke?

Frédéric Thomas forklarede ved besøg på Barløsegaard, hvorfor direkte såning af raps kan give udfordringer med en god etablering. Tv: Frederik Larsen, th: Hans Frederik Larsen, Barløsegaard.

Hans Frederik Larsen afprøver måske Frédéric's forslag ved at så vinterraps i denne mark, hvor der tidligere på ugen blev høstet hestebønner.

Fri for halmrester og mere tilgængelig

Et forslag, fra Frédéric var, at når der sås vinterraps uden jordbearbejdning, så er hestebønner eller ærter en meget bedre forfrugt til vinterraps i forhold til korn som forfrugt. Det er de, fordi halmrester og spirende rapsplanter ikke er en optimal kombination. Halm, der nedbrydes, vil binde den kvælstof, der ellers var tiltænkt vinterrapsen. En øget risiko for snegle er et andet problem. Efter hestebønner er der kun lidt halm, og der er samtidig et højt indhold af kvælstof i jorden og nedbrydning af den lille mængde halm, vil derfor ikke binde kvælstof fra jordens pulje.

Prøv det af hvis muligt

Den sene høst af hestebønner gør, at mange af jer nok ikke har denne mulighed, men har muligheden og lyst til at prøve, så hører vi gerne dine erfaringer med en sådan sen etablering af vinterraps i frugtbar hestebønnestub. Har I en rest rapsudsæd og hestebønner, der er høstet, så kan I jo prøve.

6. Conservation Agriculture bruges i debatten

Af Hanne Schønning, Kommunikationskonsulent, FRDK hsc@frdk.dk

Vi linker her til et indlæg i debatten fra Flemming Møller, tidligere medlem af folketinget for Venstre. Han påpeger at klimadebatten ikke kommer udenom Conservation Agriculture, fordi dette system kan binde kulstof i jorden. Klik på billedet herunder:

KRISTELIGT-DAGBLAD.DK

Dyrlæge: Økologerne har et problem, så længe de bliver ved med at afvise syntetiske sprøjtemidler

7. Reminder: VKST sådemon på tirsdag den 3. september i Køge

Af Hanne Schønning, FRDK hsc@frdk.dk

Sådemo i Køge

VKST afholder sådemon tirsdag den 3. september på adressen:
Ny Lellinge, Markledet 22, 4600 Køge

Se mere på facebook [her](#).

Brøns Maskinforretning

Med venlig hilsen

FRDK

Brøns Maskinforretning

www.frdk.dk

1. Fransk pioner råder til øget diversitet
2. Velkommen regnorm – fransk film om Conservation Agriculture
3. Statistik: Flere danske landmænd dropper ploven
4. Lucerne som flerårig frivillig efterafgrøde
5. Amerikansk video om at lagre kulstof i jorden
6. Aktuelt: Rapsjordløpper, spildkorn og efterårs gødskning af pløjefri vintersæd
7. Reminder: SÅdysten 2019 den 12. september i Lunderskov
8. Tre så-demoer i Agrovi i september – den ene i Sverige

Inspirerende dag

1. Fransk pioner råder til øget diversitet

Af Hanne Schønning, Kommunikationskonsulent, FRDK hsc@frdk.dk

30 medlemmer deltog i torsdags ved FRDKs arrangement med landmand og rådgiver Frédéric Thomas fra BASE i Frankrig. Familien Larsen på Barløsegaard ved Assens var værter for besøget. Læs hele artiklen om Frédéric Thomas' indlæg på FRDKhjemmeside [her](#).

Fotos: Stig Feodor Nielsen, HortiAdvice

Diversitetens mand

Gennem de seneste 25 år har en fransk landmand og pioner inden for Conservation Agriculture, Frédéric Thomas, optimeret sin ejendom ved hjælp af diversitet i både sædskifte, efterafgrøder

Brøns Maskinforretning

Conservation Agriculture er et dyrkningssystem

Læs mere i artikel på hjemmesiden

og dyrkningsmetode. "Jeg er diversitetens mand", siger han og mener, der skal være plads til forskellighed, fordi den giver større sikkerhed i dyrkningen.

Frédéric Thomas har i årevis arbejdet med at genopbygge sin jord fra en meget dårlig stand til en betydelig mere frugtbar jord. Metoden har været at dyrke efter Conservation Agriculture principperne, nemlig direkte såning, aldrig samme afgrøde to år i træk og altid dække af enten afgrøde eller planterester. I dag har han på sine marker en meget frodigere vækst, højere udbytter og et langt større antal regnorme. Det er ikke kun direkte såning, der virker, men kombinationen med de øvrige faktorer. Ved at have et sundt sædskifte opformeres der ikke problemukrudt eller sædskiftesygdomme og ved at have planterester på jordoverfladen eller at dyrke efterafgrøder, vil biomassen virke som lækker mad for de store regnorme, som udfører naturlig bearbejdning af jorden.

Som det fremgår af billederne til højre, er der tydelig forskel på naboens og Frédéric Thomas' majs. Dyrkning efter principperne i Conservation Agriculture systemet, har vist sig at være en god investering på den sandede og vanskelige jord.

Frédéric Thomas fortalte desuden om sine erfaringer med afgræsning af efterafgrøder, samdyrkning af afgrøder, diversitet i efterafgrøde-sammensætning samt vigtigheden af at fjerne halm før etablering af vinterraps. Læs hele artiklen [her](#).

Naboens majsmark bliver dyrket konventionelt med pløjning og uden efterafgrøder

Frédéric Thomas' majsmark dyrket efter Conservation Agriculture systemet

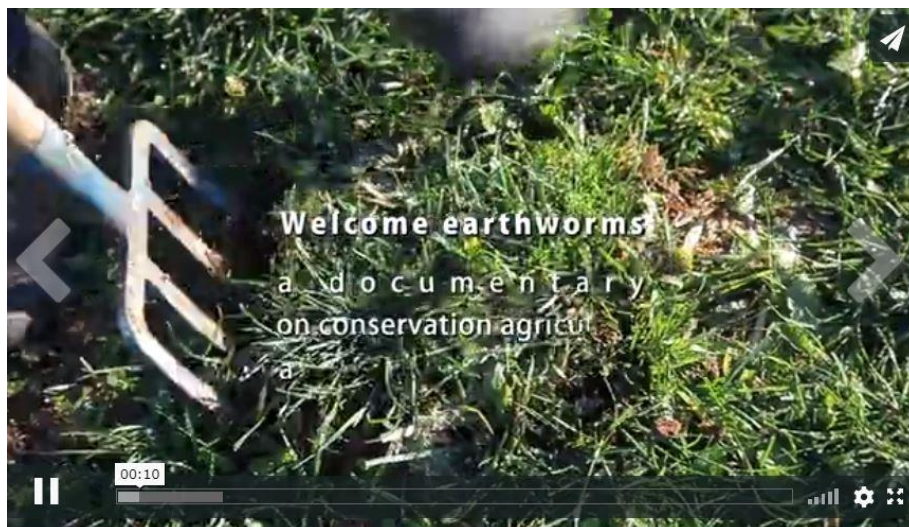
2. Velkommen regnorm – fransk film om Conservation Agriculture

Af Hans Henrik Pedersen, Projektchef, FRDK hhp@frdk.dk

Film om fordele ved Conservation Agriculture

De to franske organisationer APAD og BASE, der begge arbejder med Conservation Agriculture, har samarbejdet om en film, der forklarer fordele ved Conservation Agriculture. Filmen har blandt andet været brugt som forfilm i franske biografer. Frédéric Thomas, der besøgte os i sidste uge, og Sara Singla, som besøgte os i vinter, medvirker sammen med andre landmænd, konsulenter og forskere. Filmen er nu udkommet i en fem minutter version med engelske undertekster. Filmen ligger som den første i vores arkiv over udenlandske videoer [på hjemmesiden](#). Det kunne være interessant at lave en tilsvarende film med nogle af jer - på dansk. Klik på billedet herunder og se filmen!

3. Statistik: Flere danske landmænd dropper ploven

Af Hanne Schønning, FRDK hsc@frdk.dk

Vokset med 26 pct.

Det danske landbrugsareal, der dyrkes uden plov, er vokset fra 253.000 til 319.000 hektar fra 2016 til 2018, svarende til 26 pct. Dette betyder, at 12 pct. af det samlede danske landbrugsareal nu dyrkes pløjefrit.

Størst vækst i Vestjylland

Antallet af marker, som dyrkes uden brug af plov, er vokset mest i Vestjylland, som fik 15.400 flere pløjefri hektar i perioden, svarende til en stigning på 44 pct. Pløjefrit landbrugsareal voksede næstmest i Vest- og Sydsjælland med knap 12.000 flere hektar, svarende til en stigning på 20 pct. En af de laveste procentvise vækstrater fik landsdelen Sydjylland, hvor det pløjefri areal steg med knap 2.800 hektar svarende til 6 pct.

Læs artiklen

Danmarks Statistik vil fremover sende spørgsmålene om pløjefri dyrkning i Danmark til alle landmænd, næste gang bliver sommertællingen i 2020. Læs hele artiklen fra Danmarks Statistik [her](#).

4. Lucerne som flerårig frivillig efterafgrøde

Af Frederik V. Larsen, agronomstuderende, Barløsegaard, Assens, Bestyrelsesmedlem FRDK, fvl@frdk.dk

Slæt på lucerne i efteråret 2018

På marken, hvor der sidst i juli 2019 blev høstet hvede, står nu en flot lucerne mark. Den blev sået som udlæg i hestebønner i foråret 2018. Sorten er SW Nexus fra DSV. Det er vigtigt, at vælge en lucernesort med mest mulig "winter dormancy" for herved at opnå, at den går tidligt i dvale om efteråret og vågner sent op om foråret. Udsædsmængden var 10 kg lucerne pr. ha. Vi tog slæt på lucerne slut september 2018 efter høst af hestebønner i slutningen af august 2018.

Foto: Stig Feodor Nielsen, HortiAdvice

Frédéric Thomas og Frederik V. Larsen i den flerårige lucerne mark som efterafgrøde. Foto: Stig Feodor Nielsen, HortiAdvice

Hvede sået oktober 2018

Benchmark hvede blev sået 1. oktober 2018 med 250 kg/ha sammen med 100 kg/ha DAP. Der er sået 100 kg/ha hvede mere end normalt for at kompensere for, at hveden busker sig mindre, når den skal konkurrere imod lucernen. Den store mængde DAP var for at sikre en konkurrence fordel for hveden overfor lucernen.

Ukrudtsbehandling

Efterårs ukrudtsløsning: Behandlet efter såning og før fremspiring af hveden ca. 7. oktober med 450 g/ha glyphosat + 0,2 l/ha DFF + 2 l/ha Boxer. Lucernens vækst blev standset; men tog ikke yderligere skade af herbiciderne.

Forårs ukrudtsløsning: Sidste uge af april blev behandlet med 130 g/ha Broadway. På det tidspunkt var der 50/50 hvede og lucerne.

Udnytter lucernens dybe rodnet til opbygning af kulstof

Gødskning foregik som øvrige hvedemarkers. Frem imod høst af hveden voksede lucerne baglæns pga. Broadway sprøjtingen. Såedes var den 10-15 cm høj i bunden af hveden ca. 3 uger før høst. De sidste 3 uger før hvede høst begyndte lucernen at vågne op igen og gro pænt til. Ved høst af hveden satte vi så høj en stub som muligt og lucernen havde enkelte steder grønne skud, der stak ovenud af hveden. Hvedehalm blev snittet. Efterfølgende blev marken/stubben afpudset til 7-10 cm højde med slagleklipper. Det er tanken at tage slæt på lucerne her i efteråret og efterfølgende at så enten vinterbyg eller vinterhvede. Vi satser på, at vi udover at spare såning af efterafgrøder, også på en effektiv måde opnår at tilføre mere kulstof til jorden, på grund af lucernens dybe rodnet.

5. Amerikansk video om at lagre kulstof i jorden

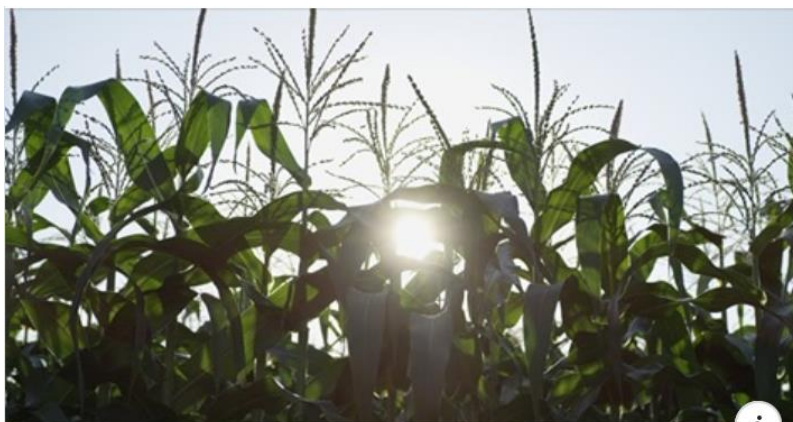
Af Hanne Schønning, FRDK hsc@frdk.dk

Enkel forklaring på hvad fotosyntesen kan gøre for klimaet

En interessant video på 2½ minut forklarer på simpel vis, at vi ved at dyrke jorden med efterafgrøder, et sundt og alsidigt sædskifte samt minimal forstyrrelse af jorden, kan fjerne CO₂ fra atmosfæren og lagre som livgivende kulstof i jorden. Derudover får vi gevinst i form af en bedre vandhusholdning, langt mindre erosion og større biodiversitet.

– klik på billedet

Klik på billedet for at se videoen!

YOUTUBE.COM

The Terraton Initiative™

How do we use agriculture to address climate change? The Terraton...

6. Aktuelt: Rapsjordlopper, spildkorn og efterårsgødskning af pløjefri vintersæd

Af Erik Sandal, PløjefriRådgiver, LMO ers@lmo.dk

Rapsjordlopper – tjek især de sent såede raps

En del rapsmarker er sået sent i år, og her gælder det om at hjælpe den på alle måder.

Vær særlig opmærksom på angreb af rapsjordlopper og trips, som kan sætte de spæde planter helt i stå. Rapsjordlopper kan især findes nær de gamle marker, men se marken efter over det hele. Angreb af rapsjordloppen ses som huller i bladene, mens angreb af trips ses ved at bladene bliver skeformede, idet kanten bøjer op ad.

Angreb kan bekæmpes med f.eks. 0,15 Karate eller 0,075 Kaiso Sorbie.

Spildkorn- et must i pløjefrie systemer

I pløjefri systemer er bekæmpelse af spildkorn i raps normalt et must. Bekæmpelse skal ske inden, spildkorn begynder at hæmme rapsen. Agil er det foretrukne middel, da det kan anvendes to gange i splitdosering. Dosis skal variere fra 0,25 + 0,35 l pr. ha. Laveste dosis kan anvendes mod vårbyg. Husk at tilsætte spredklæbemiddel. Hvor der er græsukrudt – specielt Agerrævehale med videre foretrækkes Focus Ultra, men denne sprøjtning bør afvente, at græsserne har 2-3 blade. Det kan derfor være aktuelt at begynde med Agil og herefter anvende Focus Ultra. Til græsbekæmpelse anvendes 0,75-1,0 l Focus Ultra tilsat 0,5 l Dash. Dette vil sikre, at græsserne ikke når at blive for store inden bekæmpelse med Kerb.

Gødskning – opnå ikke kun synlig

Vi har ikke sikre forsøgsresultater, der viser at efterårsgødskning med kvælstof er særlig vigtig i pløjefri systemer. Vi ved dog fra pløjede systemer, at kvælstof tildelt i små mængder efterår

Brøns Maskinforretning

effekt men også økonomisk gevinst

giver næsten samme merudbytte, som hvis samme mængde var tildelt forår. For kvælstoftildeling om efteråret i pløjefri systemer taler, at vi har en lavere kvælstofmineralisering, samt at jordtemperaturen er lavere. Dette gælder særligt ved direkte såning. Vi må endvidere antage, at jordens kvælstofindhold i år er lavt – efter de høje udbytter, der er opnået. Noget kvælstof er også nedvasket i jordprofilen efter de store mængder nedbør, der er faldet i visse dele af landet. Anbefalingen må derfor være, at der kan tildeles 15-25 kg kvælstof til vintersæd her i efteråret. Størst mængde hvor halmen er nedmuldet, og hvor der ikke jævnlige tildeles husdyrgødning. Jo senere såning jo større behov. Vinterbyg har størst behov for efterårstildeling. Herudover kan der være grund til at overveje fosfortildeling, specielt ved sen såning under kølige forhold. Efterårstildeling af fosfor er først og fremmest aktuell på bedrifter, hvor fosfor alligevel skal tildeles i handelsgødning (eks. planteavlsbedrifter). Ved tildeling i forbindelse med såning sikrer du dig, at fosforen kommer ned i jorden i modsætning til forårstildeling. På husdyrbrug vil det kun sjældent være nødvendigt, og her er der endvidere risiko for at overskride bedriftens fosforkvot. Vurder derfor behovet kritisk – det er ikke nok at opnå en synlig effekt – den skal munde ud i en økonomisk gevinst. Efterårstildeling af kvælstof kan fint ske i svovlsur ammoniak, som også nedsætter risikoen for manganmangel, som dog normalt er et mindre problem i pløjefri systemer, men hvor jorden efter flere års pløjefri dyrkning har opnået en løs struktur, kan problemet dukke op. Skal der placeres fosfor, vil det oplagte valg være 50-100 kg DAP gødning.

En farverig demonstration

7. Reminder: SÅdysten 2019 den 12. september i Lunderskov

Af Anders Smedemand Musse, PløjefriRådgiver KHL asm@khl.dk

No-Till sammenlignes med pløjet jord

Kom og se ét af årets største, bredeste og mest farverige maskindemonstrationer, når KHL torsdag den 12. september 2019, i samarbejde med en række maskinimportører, etablerer vinterhvede efter frøgræs. Aktuelt har vi tilsagn fra 15 maskinimportører, der alle glæder sig til at vise deres grej frem. Flere kan komme til undervejs. Demoarealet, hvor der skal etableres hvede, adskiller sig fra andre demonstrationer ved, at der på den ene mark etableres hvede direkte i frøgræsstubben (No-Till), mens der på den anden side af vejen etableres hvede efter frøgræs i pløjet jord.

Nye maskiner på markedet bliver vist frem

Pløjefri dyrkning og især No-Till (No-Till kræver, at max. 30 % af jord bearbejdes) vinder mere og mere indpas i dansk landbrug. Udviklingen af maskiner, der kan så uden forudgående jordbehandlinger er enorm. No-Till har flere oplagte fordele med hensyn til reduceret miljøbelastning og reducerede maskinomkostninger, hvis man som landmand driver denne dyrkningsform. Der vil på etableringsdagen blive vist maskiner, som er helt nye på det danske marked, og som du med garanti endnu ikke har set "live".

Tid, sted, tilmelding og facebook gruppe

Tid: Torsdag den 12. september kl. 9.45 til 15.00
Sted: Egeskovvej, 6640 Lunderskov (Markerne ligger ved hjørnet af Egeskovvej og Gelballevej).
Tilmelding: PÅ KHL hjemmeside og læs også mere om arrangementet [her](#).

Deltag også i facebook gruppen "SÅdysten 2019" og hold dig opdateret [her](#).

8. Tre så-demoer i Agrovi i september, det ene i Sverige

Af Kristian Thomsen, Planteavlskonsulent, Agrovi krt@agrovi.dk

Holeby, Gørlev og Landskrona i Sverige

Vi har i Agrovi meget fokus på nye teknikker og at videreudvikle det pløjefri system til Conservation Agriculture med direkte såning. Det er ikke altid lige let at praktisere. Ofte er store halmrester en kæmpe udfordring og hvor høj skal stubben være? For nogle såmaskiner er kort stub et must, og for andre skal den hellere være så høj som muligt, for at undgå for meget snittet halm på jordoverfladen. I stedet for at afholde en stor maskindemonstration med en masse (velkendte) maskiner der kører under velkendte forhold, så vil vi hellere vise nogle mindre kendte maskiner under lidt utraditionelle forhold. Derfor afholder vi tre demoer i september måned med en række spændende såmaskiner:

10. september, Holeby

- Weaving
- Horcsch Avatar
- Mzuri
- SLY Boss
- Multiva

17. september, Landskrona i Sverige

- Sly Boss 4 m med 3 tanke
- Mzuri Protill
- Vaderstad Seedhawk
- Horsch Avatar
- Claydon liftoph

18. september, Gørlev

- Weaving Skråtstillede dobbelt disc
- John Dale Grubbetand
- Horsch Avatar Single Disc
- Mzuri Grubbetand
- Sly Boss Skråtstillede dobbelt disc

Se detaljer om adresser og tidspunkter på www.agrovi.dk

Med venlig hilsen

FRDK

Brøns Maskinforretning

www.frdk.dk

1. TV2 ØST 5. september: Lokale landmænd skrotter ploven
2. Hedejord øger optag af CO₂, når indhold i atmosfæren stiger
3. Pas på frugt og grønt, når du anvender proculfocarb (Boxer)
4. Ny bog om CA: Australian Agriculture in 2020
5. SÅdysten 2019 ved Lunderskov i morgen torsdag kl 9:45
6. To Agrovi så-demoer i næste uge

**Landmand fik et
PløjefriTjek**

1. TV2 ØST 5. september: Lokale landmænd skrotter ploven

Af Hanne Schønning, Kommunikationskonsulent, FRDK hsc@frdk.dk

I torsdags den 5. september havde TV2 ØST et indlag om, at flere lokale landmænd dropper ploven, specielt af økonomiske årsager. Jørgen Thomsen, Munke Bjergby, som er med i udsendelsen, har i sommer modtaget et PløjefriTjek, hvor hans ejendom er blevet gennemgået med henblik på at få kigget på mulighederne for at blive pløjefri. I stedet for at bruge ploven, så overlader han nu arbejdet med at behandle jorden til regnormene. Slutresultatet ved Conservation Agriculture metoden skulle gerne betyde, at han sparer omkring 25.000 kroner om året i brændstof, omkring 100 timer i en traktor – og gerne skulle kunne fastholde og måske forbedre resultatet af sin jord. "Hovedtanken er, at det sparer mange omkostninger. Dernæst, så er det rigtig positivt, at det er så godt for jorden", siger Jørgen Thomsen. Klik på billedet herunder og se udsendelsen, hvor også næstformand i FRDK, Søren Ilsøe udtaler sig. Se også artiklen [her](#).

**Fokus på
økonomien**

2. Hedejord øger optag af CO₂, når indhold i atmosfæren stiger

Af Hanne Schønning, FRDK hsc@frdk.dk

Forskning i naturens optagelse af CO₂

Danske forskere har i et forsøg simuleret fremtidens klimaforandringer, og uanset klimaforandringer optager planterne mere CO₂, som bliver lagret som kulstof i jorden. Naturen er menneskets bedste ven, i hvert fald når det gælder bekæmpelsen af klimaforandringer. Det er nemlig ikke alt det CO₂, vi mennesker udleder, der bliver i atmosfæren. Faktisk er det sådan, at hver gang vi udleder CO₂ til atmosfæren, hjælper naturen med at optage det meste af det igen. Et af de helt store spørgsmål, som klimaforskerne prøver at finde svar på, er derfor, om naturen også i fremtiden kan hjælpe os med at optage en stor del af den CO₂, vi udleder. Dette satte en gruppe forskere under ledelse af Institut for Geovidenskab og naturforvaltning ved Københavns Universitet sig for at undersøge. Se et sammendrag af rapporten [her](#).

3. Pas på frugt og grønt, når du anvender proculfocarb (Boxer)

Af Hanne Schønning, FRDK hsc@frdk.dk

Hvor ser jeg arealer med frugt og grønt?

SEGES har lavet et værktøj, der kan hjælpe med at finde ud af, om du har frugt- eller grønsagsmarker tæt på de arealer, som du skal behandle med proculfocarb.

Det værktøj finder du ved at logge ind på landmandsportalen, altså landmand.dk

Hvis det er sådan, at du har marker med følsomhed over for prosulfocarb, mindre end en kilometer fra dine marker, så vil dette værktøj, som du ser på billedet til venstre, blive vist på din skærm.

Du klikker så med musen på værktøjet, og du kommer ind på et kort over dit område.

På dette kort kan du se dine egne marker markeret med rødt, kernefrugt markeret med grønt og frilandsgrønsager markeret med gult.

Det er meget vigtigt, at du udviser STOR forsigtighed, såfremt du er nabo til nogle af disse følsomme arealer.

Sprøjteteknik

Du skal have fokus på sprøjtetekniken, når der skal behandles med ukrudtsmidler indeholdende prosulfocarb, eksempelvis Boxer, Roxy, Fidox og Adimax. Tilbage i 2013 var der i æblehøsten en del fund af små rester af midlet og dette gav frugtavlernes problemer med afsætningen. Siden har der været stor fokus på sprøjtetekniken, og dette har udløst kun et enkelt fund i 2017.

Lovkrav

Der er lovkrav om anvendelse af dyser, der minimum har 75 pct. afdriftsreduktion, når der sprøjtes med alle midler indeholdende prosulfocarb. Ønsker du samtidig nedsættelse af afstandskravet på 2 m til vandmiljøet, skal der anvendes dyser med 90 pct. afdriftsreduktion. I denne tabel ([link](#)) kan du se alle dyser med 90 pct. afdriftsreduktion.

Mere vand

Anvend minimum 200 l vand pr. ha og gerne mere ved ukrudtssprøjtninger generelt. Det har to fordele, dels bedre virkning på ukrudtet og dels en "tungere" sprøjtedouche, som alt andet lige nemmere rammer "målet".

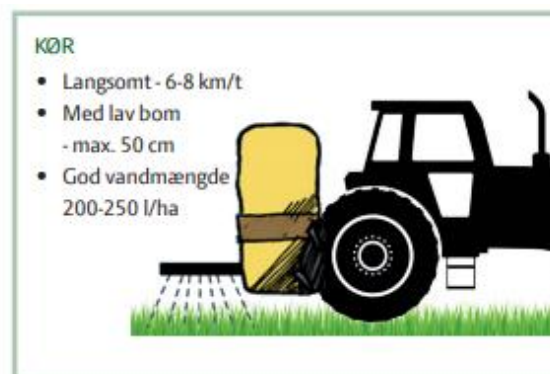

Opmærksomhed

Samtidig med sprøjtetekniken, er det vigtigt, at du er opmærksom på, om dine marker er i nærheden af marker med frugt og grønsager.

Tag en snak med de naboer der er frugt- og grøntavlere og udvis særlig agtpågivenhed.

Se dette [Faktaark](#) og denne pjeces [Maksimal effekt og minimal afdrift](#)

4. Ny bog om CA: Australian Agriculture in 2020

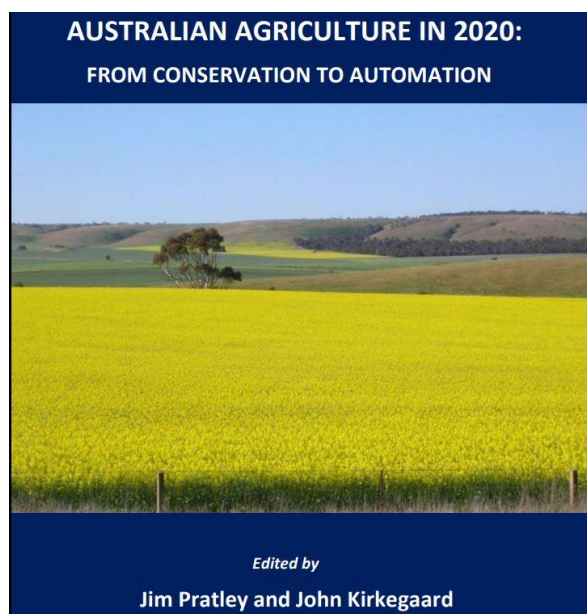
Af Hanne Schønning, FRDK hsc@frdk.dk

Fremtidig udvikling fra CA til mere automatisering

Link til fortegnelse over indhold i en helt ny bog om CA [her](#).

Bogen beskriver hovedsagelig de sidste 30 års udvikling af australsk landbrug fra NoTill til Conservation Agriculture i 2020. Derudover fortæller bogen om de udfordringer der kan være i fremtiden, med den større automatisering i form af robotter, droner osv.

En af forfatterne John Kirkegaard, er en meget anerkendt forsker i Conservation Agriculture. John Kirkegaard har danske rødder men er bosat i Australien.

5. Sådsten 2019 ved Lunderskov i morgen torsdag kl 9:45

Af Hans Henrik Pedersen, Projektchef FRDK, hhp@frdk.dk krt@agrovi.dk

Anders Musse fra KHL er optimist og forventer ingen problemer med at så hverken med NoTill såmaskiner eller på nabomarken, der bliver pløjet i morgen formiddag.

Der er en god mulighed for at se mange forskellige såmaskiner i aktion. Der har været stor interesse for dagen. Alle er velkomne. For at sikre en god afvikling bedes du tilmelde dig hos khl.dk, hvor man også kan finde et program for dagen og en liste med maskiner ([link](#)).

Egeskovvej, 6640 Lunderskov (På hjørnet af Egeskovvej og Gelballevej)
Såning med "NoTill" såmaskiner starter kl 10:00.

Kom gerne forbi FRDKs stand for en snak.

Tilmeld dig gerne

Tid og sted

Mød FRDK

Brøns Maskinforretning

6. To Agrovi så-demoer i næste uge

Af Hans Henrik Pedersen, FRDK, hhp@frdk.dk

Gørlev og Landskrona i Sverige

Den megen regn i denne uge betød desværre, at en så-demo i Holeby i går (tirsdag) måtte aflyses. I næste uge bliver vejret forhåbentligt meget bedre, så to planlagte demonstrationer kan gennemføres med følgende maskiner, der alle kan så direkte og dermed benyttes til Conservation Agriculture:

17. september kl 10-14

Säby skolväg (krydset ved Helsingborgvägen),
261 91 Landskrona i Sverige
[Link](#) – til program

- Sly Boss 4 m med 3 tanke
- Mzuri Protill
- Vaderstad Seedhawk
- Horsch Avatar
- Claydon liftoph

18. september kl 9:00-11:30,

Aagaard Gods, Gørlev
Mødested: P-pladsen ved Gørlev
Landevej/Halleby Å
[Link](#) – til program

- Weaving Skråtstillede dobbelt disc
- John Dale Grubbetand
- Horsch Avatar Single Disc
- Mzuri Grubbetand
- Sly Boss Skråtstillede dobbelt disc

Se detaljer om adresser og tidspunkter på www.agrovi.dk

FRDK har projekt græsukrudt – se det i Gørlev 18. september

På marken ved Aagaard har FRDK sammen med Aarhus Universitet udlagt demoparceller, hvor vi undersøger effekt af efterafgrøder og af såtidspunkt på forekomst af græsukrudt. Efter sådemonstrationen vil jeg for interesserede fremvise dette forsøg, hvor efterafgrøderne dog stadig er små. Forsøget er støttet af Miljøministeriet

Med venlig hilsen

FRDK

Brøns Maskinforretning

www.frdk.dk

1. SÅdysten 2019 – næppe muligt at sammenligne
2. Datoer præsentation af efterafgrøde-afprøvninger
3. Agrovi temadag 24. oktober: Sund jord i fremtiden
4. Så demo i morgen fredag den 20. september i Holeby

God tilslutning

1. SÅsystem 2019 – næppe muligt at sammenligne

Af Hanne Schønning, Kommunikationskonsulent, FRDK hsc@frdk.dk

FRDK var med, da Kolding Herreds Landsbrugsforening (KHL) afholdt SÅdysten 2019 ved Lunderskov for omkring 400 interesserede fremmødte. Med 120 mm nedbør siden 20. august og senest 20 mm dagen før arrangementet, var chefkonsulent Anders Smedemand Musse en smule udfordret. Marken var dog heldigvis en gammel frøgræsmark, som har kunne tage vandet, men forholdene var bestemt ikke gode til NoTill. Det lykkedes ved at pløje om formiddagen at få et nogenlunde godt såbed, for den mark, hvor hvede blev sået på gammeldags vis.

Formiddagen gik med at se de 9 såmaskiner så direkte i frøgræsmarken.

Ny spansk tandsåmaskine af mærket Virkar.

Flot arbejde med både såning og pakning.

NoTill såmaskiner

Der var på dagen et flot udvalg af såmaskiner til direkte såning. Der blev fremvist følgende maskiner:

- Med skiveskær: John Deere 750, Horsch Avatar, Multiva Combi, Väderstad Rapid, Weaving GD, Sly Boss, der er ny i Danmark og som importeres af FMR maskiner
- Med tandskær: Mzuri Pro, Claydon Fert Drill og Virkar Dynamic, der er ny i Danmark og som importeres af Dansk Maskincenter

Næppe muligt at sammenligne NoTill og pløjning

Sådsten skulle danne grundlag for sammenlignelige afprøvninger og Koldings Herreds Landboforening vil måle udbytter og forskellige parametre i jorden. Planen er at de to marker i gennem flere år skal dyrkes med hhv. pløjning og ved direkte såning. Jorden var som sagt meget våd på dagen, og det kan være interessant at se hvilke af de fremviste NoTill såmaskiner, der klarede de vanskelige forhold bedst. Det giver dog næppe mening at sammenligne med udbytterne i nabomarken, der blev pløjet. Direkte såning kræver større tålmodighed efter regn. Til gengæld er kapaciteten oftest noget større, når jorden bliver tjenlig.

Skal der ny investeres eller lejes til såning?

Flere af de fremmødte var på udkig efter en ny såmaskine, og her var der rig lejlighed til at få "sparket lidt dæk." Anders Smedemand Musse nævnte i sin velkomst, at der er brug for at flere maskinstationer investerer i NoTill såmaskiner og tilbyder etablering i lighed med eksempelvis grubbesåning i raps. For mange er det en stor investering med en såmaskine til direkte såning, men ved enten at leje til det eller selv at tilbyde at så for andre, kan det blive en mere "spiselig" omkostning.

Fokus på vedligeholdelsesomkostninger

Når der snakkes NoTill er fokus naturligvis på brændstofforbrug og vedligeholdelsesomkostninger. Det var de enkelte maskinleverandører gode til at give et bud på, og disse kan godt svinge fra maskine til maskine. Samtidig er det vigtigt, at maskinen er enkelt ombygget og eventuelt let at ombygge til lokale forhold på den enkelte ejendom eller de enkelte jordtyper.

Opfølgning i efteråret

KHL inviterer i efteråret til besøg i marken.

2. Datoer præsentation af efterafgrøde-afprøvninger

Af Hans Henrik Pedersen, Projektleder, FRDK hhp@frdk.dk

Afprøvning hos medlemmer

FRDK afprøver efterafgrøder sammen med fem medlemmer. Alle interesserede inviteres til vejkanstsmøder. I listen herunder er også indføjet to spændende arrangementer hvor shopFRDK har leveret frø til, men som vi ikke arrangerer.

Efterafgrødedyst, Herning (Arrangeres af SAGRO)
Arne Skov, Rødding
Leif Vestergaard, Spjald
Gregers Hellemann, Gørlev
Søren Christensen, Jerslev J
Martin Krokstorp, Påarp Skåne (Arrangeres af blandt andre: Sveriges Spannmålsodlareforening)
Jacob Justesen, Yding (Skanderborg)

Onsdag 23. okt.
Fredag 25. okt, kl 13:00
Mandag 28. okt, kl 13:00
Onsdag 30. okt (OBS kl 12:30)
Fredag 1. nov, kl 13:00
Onsdag 6. nov.

Torsdag 7. nov, kl 13:00

Kom og se

Ved både FRDKs og ved de andre arrangementer kan der ses mindst ni forskellige blandinger med kendte og nye arter. Sæt gerne datoen i kalenderen for et arrangement nær dig. Der følger så mere information i senere nyhedsbreve og på vores hjemmeside

Fra efterafgrødeareal ved Arne Skov Rødding. Til højre ses den lovpligtige MFO blanding med olieræddike og honningurt. Den mangler tydeligvis næring efter en god høst og efterårsregn. Til venstre ses kvælstofboosterblandingen (FU-5) fra shopFRDK. Vikker, hestebønner, ærter og lupin sikrer en god kvælstoftilførsel både til den næste afgrøde og til opbygning af jordens indhold af humus. Foto er fra 9. september. Afgrøderne blev sået den 27. juli efter vinterbyg.

CARBON FARM

Miljø- og
Fødevareministeriet
gudp

3. Agrovi temadag 24. oktober: Sund jord i fremtiden

Af Hanne Schønning, FRDK hsc@frdk.dk

Projekt Grønne Marker Stærke Rødder

Torsdag den 24. oktober kl. 8.30 -
16.00 hos Søren Ilsøe, Hylstrupvej 2,
4173 Fjenneslev

Agrovi og projekt "Grønne Marker Stærke Rødder" byder traditionen tro velkommen til en temadag, hvor de sætter fokus på, hvad de mener, skal være fremtidens landbrug.

Med denne temadag ønsker Agrovi at hjælpe dig med at gå et skridt længere i forhold til at bruge de virkemidler, vi har, til at udnytte jordens dyrkningspotentiale.

Program

PROGRAM

Kl. 8.30: Vi starter dagen med en kop kaffe og et rundstykke, inden vi går i marken

Brøns Maskinforretning

Station 1:

Post 1: Efterafgrøder ved forsøgsparcellerne. Diskussion af GMSR-efterafgrøder samt alternativer

Post 2: Demonstration af Weaving, der sår direkte i efterafgrøderne

Station 2:

Post 3: Companion Crop resultater fra 2019 samt fremvisning af nyt anlagt forsøg

Post 4: Indlæg af RUC/Remix

Station 3:

Post 5: Efterårssåning af vårhvede samt demonstration af SLV Boss

Post 6: Test af jordstruktur fra forskellige dyrkningssystemer

Kl. ca. 12 **FROKOST**

Velkommen i maskinhuset:

Nyt fra GMSR: Gennemgang af de nyeste forsøgsresultater samt driftsøkonomiske beregninger på årets høst i forsøgsmarkerne

Erfaringer fra de pløjefri erfa-grupper: Udfordringer og gevinster

Resultater fra efterafgrødeforsøg samt udbyttemåling

Ca. kl. 15 Besøg fra en udenlandsk indlægsholder med speciale i pløjefri dyrkning, der vil holde et inspirerende indlæg for os. Indlægget vil blive oversat til dansk.

Pris og tilmelding

Prisen er 325,- kr. pr. person inklusiv moms og forplejning.

Læs mere på Agrovis hjemmeside [her](#), hvor der også er mulighed for tilmelding.

4. Sådemo i morgen fredag den 20. september i Holeby

Af Hans Henrik Pedersen, FRDK hhp@frdk.dk

Billeder følger

Agrovi har afholdt to så-demonstrationer, et i Skåne og et i Vestsjælland. Billeder fra disse følger i et senere nyhedsbrev. I morgen afholder Agrovi en demonstration, der blev aflyst i sidste uge.

Tid og sted

Fredag 20. september, 2019 kl. 09:00-11:30

Nøbbøllevej 2, 4960 Holeby ([Rutevejledning](#))

Ingen tilmelding

Alle er velkomne. Tilmelding er ikke nødvendig.

Program og maskiner der præsenteres kan ses ved agrovi.dk

Med venlig hilsen

FRDK

Brøns Maskinforretning

www.frdk.dk

1. Dagstema om Conservation Agriculture i DR P4 Sjælland i mandags
2. En markant PløjefriRådgiver går på pension
3. Skal du forbygge mod rapsjordloppens larve?
4. Skal – skal ikke bekæmpe lus i efteråret?

1. Dagstema om Conservation Agriculture i DR P4 Sjælland i mandags

Af Hanne Schønning, Kommunikationskonsulent, FRDK hsc@frdk.dk

Stort fokus fra medierne

Der kommer i sandhed større og større fokus på pløjefri dyrkning og medierne har især fået øje på Conservation Agriculture (CA) systemet. Senest har DR P4 Sjælland i flere udsendelser i mandags, haft fokus på de klimamæssige fordele, som systemet kan bidrage til, nemlig både mindre CO₂ udledning samt en større aktivitet af regnorme og andre små dyr i jorden. Næstformand i FRDK, Søren Ilsøe fortæller i en video, hvordan han dyrker sin jord uden plov samt fordelene ved den direkte såning i en mark med halm- og stubrester.

Forskere er meget positive

I artiklen er leder af projektet Grønne Marker Stærke Rødder, professor ved Institut for Plante- og Miljøvidenskab ved Københavns Universitet Kristian Thorup Kristensen, meget positiv og udtaler: "Det er et dyrkningssystem, som har mange spændende effekter på jord og miljø, og det er et af budene på, hvordan bæredygtigt landbrug kan se ud i fremtiden". Desuden tyder projektet på, at landmændene også bruger færre pesticider, fordi jorden ikke bliver udvandet af at blive pløjet. For når man bare lader jorden passe sig selv, så beholder den mange vigtige næringsstoffer, som gør brugen af pesticider mindre nødvendig. Det forklarer Carsten Petersen, der er lektor ved Institut for Plante- og Miljøvidenskab, ligeledes ved Københavns Universitet.

Se video og artikel – klik på billedet

Brøns Maskinformetning

Hvis du vil høre indslagene

Link til formiddagsudsendelsen herunder.

<https://www.dr.dk/radio/p4sjaelland/p4sjaelland-morgen/p4-morgen-2019-09-23-06-05-6>

Udsendelsen er lang, men jeg har fundet klippene og 00:25:05 henne i udsendelsen udtaler professor Kristian Thorup Kristensen sig omkring, at tidligere bekymringer ved CA systemet, ikke længere er aktuelle. 00:33:15 henne i udsendelsen udtaler Søren Ilsøe sig direkte fra marken, hvor han sammen med reporteren "vender" jorden og fortæller om livet i den upløjede jord. Til sidst udtaler professor Carsten Petersen 00:41:08 henne i udsendelsen, om det lavere pesticid forbrug og mindre risiko for udvaskning af pesticider i CA systemet, fordi jorden her er mere stabil.

Emner gentages om eftermiddagen, her med link til eftermiddagsudsendelsen:

<https://www.dr.dk/radio/p4sjaelland/p4-sj-eftermiddag/p4-eftermiddag-2019-09-23-15-03-6>

02:34:46 inde i udsendelsen gentager både Søren Ilsøe samt professor Kristian Thorup Kristensen de før nævnte fordele ved Conservation Agriculture systemet.

2. En markant PløjefriRådgiver går på pension

Af Hanne Schønning, FRDK hsc@frdk.dk

Stor tak for mange års engagement

Det var med stor tak, at PløjefriRådgiver og Planteavlskonsulent Søren Søndergård fra Vestjysk i går den 25. september, kunne trække sig fra jobbet og gå en ny tid som otium-nyder i møde. Det skete ved en afskedsreception hos Vestjysk i Ringkøbing, hvor adskillige kunder, kollegaer og andre forbindelser var mødt op for at hylde Sørenes mangeårige engagement, de sidste 32 år i Vestjysk.

Fortaler for pløjefri dyrkning

Søren har været fortaler for pløjefri dyrkning i mange år og det undgik talerne da heller ikke at bemærke. Altid klar med spaden til lige at grave et hul i marken, for at se hvad der sker i jorden, og ikke, som de fleste nok har mest tilbøjelighed til, nemlig at kigge på hvad der sker oven på jorden. Søren har nydt stor respekt blandt sine kunder for sit engagement omkring den enkelte bedrift, som i perioder har kostet lange dage og masser af overarbejde. Også kollegaerne takkede for samarbejdet og fremhævede især Sørenes dygtighed, grundighed og hjælpsomhed. At man nu i Vestjysk mister sin egen meteorolog er en anden sag, der er nemlig ingen som Søren, der kan huske hvor koldt, hvor varmt eller hvor megen nedbør der kom det og det år.

FRDK beholder Søren lidt endnu

Søren Søndergaard er som bekendt medlem af bestyrelsen for FRDK, og det bliver han heldigvis ved med. Vi har stor glæde af Sørenes erfaringer, gode skriveevner og ikke mindst, at han har en god og aktiv holdning til tingene. Som formand for Kommunikationsudvalget vil Søren derfor stadig være en af krumtapperne i FRDK bestyrelsen.

Sikreste afgørelse med fangbakker i egen mark

Registreringsnettet

3. Skal du forebygge mod rapsjordloppens larve?

Af Hanne Schønning, FRDK

At bekæmpe rapsjordloppens larve er ofte en forsikrings behandling, idet de færreste har fangbakker i egen mark. Såfremt du selv har sat bakker op, er skadetærsklen en samlet fangst på 25 rapsjordlopper pr. fangbakke indenfor tre uger i hovedflyvningsperioden.

I planteavlskonsulenternes registreringsnet, er der på nuværende tidspunkt, i 35 pct. af markerne udløst bekæmpelse og altså langt fra i alle marker.

Rapsjordloppens larve, bemærk det sorte hoved.

Foto: Seges

Drop forsikrings sprøjtning - Ud i marken og vurder

Hvis behandling - Mavrik Vita er mindst giftig over for nyttedyr

I stedet for at behandle fra en side af, foreslår vi, at du tager et kig ud i rapsmarken. Det er forholdsvis nemt at se larverne, med deres sorte hoved. Især i områder med meget raps, vil risikoen for angreb være større. Har der været mange gnav af den voksne bille, indikerer dette også om aktivitet og omvendt, hvis der ingen gnav har været. Der findes ikke nogen egentlig skadetærskel, i men Tyskland anvendes en tærskel om foråret på i gennemsnit fem larver pr. plante. Der skelnes mellem kraftige planter, som bedre kan bedre klare larveangreb i forhold til mere sentsåede og svage planter.

Såfremt du vælger at behandle, er det optimale tidspunkt inden slutningen af oktober. Larver er aktive så længe efteråret er mildt, men så snart larverne trænger ind i stænglen, kan de ikke rammes med et pyrethroid. Midlet Mavrik Vita er mindst giftig over for nyttedyrene. Pyrethroider kan blandes med Belkar mod ukrudt og kan også blandes med Caryx ved en sen vækstregulering. Såfremt det bliver mildt ind i november og der stadig er aktivitet af de fundne larver, kan en blanding med Kerb også være aktuel.

4. Skal – skal ikke bekæmpe lus i efteråret?

Af Hanne Schønning, FRDK hsc@frdk.dk

Lav IKKE en forsikrings-sprøjtning

Med en noget regnfuld september, er der ikke mange marker der er sået i den tidlige ende. Der er enkelte hvede- og bygmarker, der blev sået i slutningen af august og i disse marker skal der erfaringsvis især holdes øje med angreb af bladlus. Det er en god ide at gøre sig den vane at tjekke sine marker løbende og det er IKKE et godt råd at behandle mod lus, for at være på den "sikre" side!

Moderlus ædes af nyttedyrene

Det er velkendt, at minimal eller ingen jordbearbejdning forøger bestandene af rov- og løbebiller samt edderkopper. Disse har en stor indflydelse på, om en luseinvasion finder fodfæste i marken, simpelthen fordi moderlusene ædes inden de for alvor yngler. Mange stiller derfor spørgsmålet: Når nu mange praktikere oplever, at flere års pløjefri drift giver færre problemer med bladlus i korn i foråret, gælder det så også om efteråret? Kan man så droppe denne sprøjtning imod lus, og satse på, at de naturlige nyttedyr ordner problemet? Spørgsmålet er svært at besvare entydigt, da det altid afhænger af den enkelte mark og dens biologiske tilstand, men ofte vil svaret være JA.

Følg angreb i markerne og lav notater

Naturligvis skal markerne følges og det sker ved at observere bladene mod sollyset. Lus vil ses som mørke konturer på bladene. En meget stor bestand, skal naturligvis tages til efterretning og holdes øje med. HVIS man ender med at beslutte sig for en sprøjtning, så gør det, som man altid lærer en masse af: Afsæt et stort sprøjtevindue! Lav notater, så det hele kan huskes til foråret. Det er jo først her, at man kan se, om det hele så endte med store angreb af havrerødsot.

Kraftigt angrebet pløjet mark i foråret 2016

Enkelte planter anbrebet i Conservation Agriculture mark i foråret 2016

Erfaring fra de pløjefri marker

Søren Ilsøe fra Fjenneslev ved Sorø, har gjort sig nogle erfaringer fra den store luse invasion i efteråret 2015, og hvor resultatet var ekstremt mange ramte marker i foråret 2016. Her viste det sig ofte, at i pløjefri marker med minimal eller ingen jordbearbejdning, var cirklerne med angrebne planter meget få og med en meget lille radius. Det kunne tyde på, at lusene blev ædt af nytteinsekter, inden de nåede at smitte flere planter. Fra græskanter kunne der ses gul/rødfarvning nogle meter ind i markerne, men så ebbede det ud og længere inde ophørte angreb helt.

Ikke entydigt svar på effekt af behandling

I foråret 2016 var der også en del snak om, hvilke behandlinger mod lus der egentlig havde virket. Der var ikke noget entydigt svar på om en eller to behandlinger havde virket eller om det var en tidlig eller en sen behandling der var mest effektiv. Af den grund bør man også tænke sig om en ekstra gang inden der sættes ind med behandling.

Med venlig hilsen

FRDK

www.frdk.dk

1. EU: Forbedring af landbrugsjord og klimatiltag går hånd i hånd
2. Lave udbytter giver dårligere klima, arealeffekt bør indregnes
3. Bornholmere hørte om pløjefri dyrkning
4. Stor interesse for PløjefriUngeKlub – vil du med?
5. Overvej sneglepiller før høst næste år
6. På Samsø forstår landmænd sig på biodiversitet
7. Efterafgrøder – såtidspunktet er altafgørende
8. Udvikling af efterafgrødeblandinger. Fremvisning d. 30. oktober i Gørlev

**Finland vil være
100 procent CO₂
neutralt i 2035**

1. EU: Forbedring af landbrugsjord og klimatiltag går hånd i hånd

Af Hanne Schønning, kommunikationskonsulent, FRDK hsc@frdk.dk

Finland har formandskabet for EU og har netop været vært for et par uformelle mødedage mellem EU's fødevareministre. EU-Kommissionen foreslår en forbedret kulstofbinding som en ny konsekvens-indikator i CAP 2020.

Derfor indeholder reformen af den fælles EU-landbrugspolitik gældende fra 2021 værktøjer til handling, men værktøjerne kan anvendes forskelligt i de enkelte lande.

Det fremgår af en artikel bragt af Maskinbladet, som kan læses [her](#).

**Jo lavere udbytte,
jo større areal skal
bruges**

**Arealeffekten bør
regnes med**

**Ingen fast metode
til at måle areal-
effekten**

1. Lave udbytter giver dårligere klima, arealeffekt bør indregnes

Af Hanne Schønning, FRDK hsc@frdk.dk

Når udbytterne går ned, eksempelvis ved at dyrke økologisk, skal der mere areal til for at opretholde produktionen, hvilket øger klimabelastningen, fremgår det af flere artikler i Landbrugsavisen 28. september 2019. Desværre har økologerne ingen umiddelbare løsninger på den udfordring, hvilket også fremgik af artiklerne.

Af artiklerne fremgår også, at det er en stor fejl, hvis man ikke regner effekten af indirekte arealændringer med, når man ser på klimaeffekten af forskellige politiske tiltag. Det mener Jannick Schmidt, lektor ved Aalborg Universitet og ekspert i livscyklusanalyser.

Ligeledes bliver det påpeget, at arealeffektens betydning for klimapåvirkningen er svær at udregne, men den er der, erkender klimaprofessor og konstitueret institutleder, Jørgen E. Olesen. Aarhus Universitet plejer ikke at regne arealeffekten med, når de regner på klimaeffekt af økologisk produktion.

Brøns Maskinforretning

Se alle artikler fra Landbrugsavisen

Alle artikler kan ses samlet [her](#) eller i Landbrugsavisen 28. september 2019 side 14 og 15.

3. Bornholmere hørte om pløjefri dyrkning

Af Hanne Schønning, FRDK hsc@frdk.dk

Inspirerende dag

Foto: Jacob Dam Nielsen, Bornholms Landbrug og Fødevarer

Foto: Jacob Dam Nielsen, Bornholms Landbrug og Fødevarer

God tilslutning og stor interesse

Der er stigende interesse for pløjefri dyrkning på Bornholm og derfor havde 15 bornholmske landmænd for en uge siden fornøjelsen af at deltage i et erfa-møde omkring pløjefri dyrkning. PløjefriRådgiver Erik Sandal fra LMO var draget til øen for at give deltagerne nogle gode råd samt øse af sine erfaringer.

Følgende emner gik specifikt på det pløjefri system:

- Vinterraps er en af nøglerne til at bekæmpe græsser, og derfor skal Kerb anvendes.
- Fordele og ulemper ved kløver og vinterraps i samdyrkning.
- Direkte såning af vinterhvede i hestebønnestub og strategi for ukrudtsbekæmpelse.
- Effekten af direkte såning mod fremspiring af ukrudt og vigtigheden af glyfosat i dyrkningsfladen.
- Vigtigheden af tidlig såning af efterafgrøder, fordele ved såning før høst samt udfordringer med halm og ukrudtsmidler brugt i forfrugten.
- Udfordringer i efterafgrøder, hvor forfrugten har "spist op" af kvælstof.
- Gode muligheder for at reducere harvedybden og at dybdeharvning svarer til pløjning.

Har du behov for et erfa-møde eller at være med i en erfa-gruppe?

Vi oplever generelt stor tilslutning, når vi udbyder erfa-møder eller opfordrer til at være med i en erfa-gruppe. Du kan også være med - enten i en eksisterende eller en ny erfa-gruppe. Vi starter således en PløjefriUngeKlub op her i oktober samt en PløjefriGrovfoder til vinter, og vi har planer om en PløjefriCA i nærmeste fremtid. Kontakt Hanne Schønning på 30 66 40 72 eller mail hsc@frdk.dk for ideer og ønsker til deltagelse.

4. Stor interesse for PløjefriUngeKlub – vil du med?

Af Hanne Schønning, FRDK hsc@frdk.dk

Opstart oktober – du kan nå det endnu

Med 12 deltagere i PløjefriUngeKlub er vi nu klar til opstart torsdag 31. oktober og andet møde torsdag 19. december.

Der bliver igen to møder i foråret 2020.
Datoerne fastlægges senere.

Prisen efter AMU-tilskud vil være omkring 2.000 kr. pr. deltager.

Vil du med? Så kontakt Hanne Schønning på tlf. 30 66 40 72 eller hsc@frdk.dk

Det første møde bliver i marken

Det første møde bliver i marken, og der skal vi blandt andet:

- se resultat af ni direkte såmaskiner fra SÅdysten 2019 i Lunderskov
- besøge en landmand, der praktiserer NoTill og høre om hans erfaringer, resultater og mål
- grave i jorden og snakke om udfordringer, sund jord, infiltrations-evne og meget mere
- slutte i en FRDK-demomark med efterafgrøder, hvor etablering, såtidspunkt, diversitet og arternes egenskaber diskuteres

December møde med teori

På det andet møde vil følgende emner blive berørt:

- fordele og ulemper ved de forskellige såmaskiner og anden jordbearbejdning
- de forskellige dyrkningssystemer, herunder Conservation Agriculture samt kulstofopbygning/kulstoflagring
- biodiversitet, erosion samt forsøgsresultater fra danske projekter

Snegle igen i år

5. Overvej sneglepiller før høst næste år

Af Søren Ilsøe, Planteavlskonsulent, Agrobi sil@agrovi.dk

Vi har inden høst igen opfordret til at være på forkant med forekomsten af agersnegle og den eventuelle bekæmpelse. Der har været snegle på banen igen i år, men i lave eller moderate mængder. Ved spredning af sneglepiller samtidig med såningen, stopper man det aktuelle problem og sikrer afgrøden ved fremspiring, forudsat at doseringen er god nok i forhold til antal snegle. Men! De æg, der klækkes lige inden eller samtidig, leverer hurtigt nye og meget små snegle. Samtidig vil der kunne findes æg, som endnu ikke er klækkede. De meget små snegle har svært ved at skade hvede og byg, men de kan let ødelægge en raps kimplante, og under alle omstændigheder, har de overlevet og kan forøge populationen til næste år.

Overvej sneglepiller inden høst

1) Stor agersnegl der har spist piller og er død.

2) Lille nyudklækket snegl, der snart bliver større

Snegles modspillere er de store løbe- og rovbiller, hvis de findes i stort antal.

På de tre fotos, ser man de tre stadier: 1) stor agersnegl, der har spist piller og er død. 2) Lille og nyudklækket snegl, som snart bliver større! 3) Æg, der endnu ikke er klækket.

Kører vi derimod sneglepiller ud lige efter mejetærskeren eller endda inden høst, får vi bekæmpet de store, voksne individer, inden de lægger æg! Så får man den æglæggende del slået ud og undgår derved både situation 2 & 3. Måske en overvejelse værd at teste det til næste sæson!

3) Æg, der endnu ikke er klækket

6. På Samsø forstår landmænd sig på biodiversitet

Af Hanne Schønning, FRDK hsc@frdk.dk

I LandbrugSyd kan man i dag læse om projektet "Biosamfund Samsø", som har det formål at finde en tredje vej i landbrugets udvikling, nemlig biodiversitet. For fremtiden i øens landbrug er ikke så meget et spørgsmål om økologisk eller konventionelt landbrug, men handler i høj grad om netop biodiversitet, reduceret jordbearbejdning, jordfordeling og Conservation Agriculture. Læs hele artiklen fra Landbrug Syd [her](#).

7. Efterafgrøder – såtidspunktet er altafgørende

Af Hanne Schønning, FRDK hsc@frdk.dk

Vi ved det jo godt!

Alle ved det, og alle siger det: "Efterafgrøder skal etableres tidligt og allerhelst inden 1. august", for, at afgrøden skal blive til noget både som en afgrøde, der kan bearbejde jorden, men også hvis den skal blive så vegetativ, at den kan give næringsstoffer videre til næste afgrøde. Igen i år var høstforholdene svære, og derved blev såning af efterafgrøder al for sen. Det er nødvendigt

med en strategi, der sikrer tidlig såning. Det kan være tidlige afgrøder som vinterbyg og tidlig brødhvede, og det kan være, der skal øves en teknik til såning før eller samtidig med høst.

Flot efterafgrøde sået 29. juli 2019

Olieræddike + Honningurt + Boghvede + Vikke + lidt Alexandrine kløver og Lupin sået 29. juli 2019.
Foto: Karsten Sørensen

14 dage giver stor forskel i vækst og biomasse

Sået 29. juli 2019. Foto: Karsten Sørensen

Sået 12. august 2019. Foto: Karsten Sørensen

To ens marker med hensyn til efterafgrødeblanding og behandling, kun så datoen er forskellig – det giver en markant visuel forskel!

Der er tilført 30 kg kvælstof pr. ha

Fra Karsten Sørensen i Svinninge har vi fået nogle flotte billeder af tidligt såede efterafgrøder samt hans kommentarer til hvad, der virker hos ham. Han skriver: "Efterafgrødeåret 2019 har været noget specielt, her på stedet har vi sået fra 29. juli til og med 27. august. Vi kan ikke

trylle, og dermed kan vi altså ikke så, før vi har høstet, med mindre man spreder ud i afgrøden. Vi ved det alle sammen, men det er uhyggeligt, hvad sådatoen har at sige for udviklingen. Det, vi har sået d. 29. juli, er etableret direkte med Multiva såmaskinen i hvedestub og snittet halm, halmstriglen foran hvert såskær sørger for at fjerne de værste halmmængder. Blandingen består af 3 kg Olieræddike + 3 kg Honningurt + 7 kg Boghvede + 30 kg Vikke + en sjat Alexandrinerkløver og en sjat Lupin fra 2018. Der er samtidig med såningen nedfældet små 30 kg N. Afgrøden er for nuværende små 1½ meter høj, alle arter blomstrer, og marken summer totalt af liv i alle afskygninger."

**Alle er velkomne
30. oktober på
Aagaard Gods**

**Velbesøgte
efterafgrøde
demoer**

8. Udvikling af efterafgrødeblandinger. Fremvisning d. 30. oktober i Gørlev

Af Hans Henrik Pedersen, Projektchef, FRDK hhp@frdk.dk

Gregers Hellemann, Aagaard Gods såede d. 9. august i alt 14 forskellige efterafgrødeblandinger. Tre blandinger er sammensat af SEGES. De resterende blandinger er med frø fra shopFRDK. Kendte TerraGold blandinger er udsået sammen med testblandinger med både kendte og mindre kendte arter. SEGES, FRDK og Agrobi har sammensat et mangfoldigt program for en markvandring d. 30. oktober. Alle er velkomne til en dag med fokus på efterafgrødearter og blandinger. Vi starter kl. 12:30 med mødested Ågårdsvej 11, Gørlev. Programmet for dagen kan ses på LandbrugsInfo ([link](#)).

Fremvisninger af efterafgrøder nov. 2018. Foto: Peter Krogh-Meyer

**Øvrige
fremvisninger**

FRDK medvirker også og har leveret frø til følgende fremvisninger:

Efterafgrødedyst, Herning (Arrangeres af SAGRO)

Arne Skov, Rødding

Leif Vestergaard, Spjald

Gregers Hellemann, Gørlev

Søren Christensen, Jerslev J

Martin Krokstorp, Påarp, Skåne (Arrangeres af blandt

andre: Sveriges Spannmålsodlareforening)

Jacob Justesen, Yding (Skanderborg)

Onsdag 23. okt. Kl: 9:30

Fredag 25. okt. kl 13:00

Mandag 28. okt., kl 13:00

Onsdag 30. okt. (OBS kl 12:30)

Fredag 1. nov. kl 13:00

Onsdag 6. nov. Kl 13:00

Torsdag 7. nov, kl 13:00

Mere om disse fremvisninger følger i senere nyhedsbreve og på www.frdk.dk

Med venlig hilsen

FRDK

www.frdk.dk

1. CarbonFarm video om Conservation Agriculture
2. Nem og overskuelig opsummering af Conservation Agriculture - brug som PR
3. Vellykket direkte såning i mellemafgrøder og stub
4. Vintersikring af græsmarken øger udbyttepotentialet næste år
5. Gode forslag og kamp om politikernes gunst – konference om klimamål
6. Efterafgrødefremvisninger efterår 2019

**Hør de positive
erfaringer i videoen**

1. CarbonFarm video om Conservation Agriculture

Af Hanne Schønning, kommunikationskonsulent, FRDK hsc@frdk.dk

Conservation Agriculture er måden, hvorpå der kan lagres kulstof i jorden og opnås en betydelig øget biodiversitet i agerlandet. Det fremgår af denne video fra CarbonFarm projektet, som er et samarbejde mellem en række partnere, hvor FRDK er en af dem. De øvrige fremgår af videoen. I den medvirker to af projektets fire landmænd og forsker Jørgen E. Olesen fra Aarhus Universitet. Se videoen på YouTube [her](#) eller klik på billedet

Landmand og en af fire værter for CarbonFarm projektet Søren Havgaard Christensen fortæller om sine erfaringer med mindre sygdoms- og skadedyrstryk samt bedre afvanding af markerne ved dyrkning efter Conservation Agriculture princippet.

CarbonFarm projektet udvikler dyrkningsmetoder baseret på Conservation Agriculture principper. Projektet støttes af GUDP under Miljø og Fødevareministeriet.

Brøns Maskinforretning

2. Nem og overskuelig opsummering af Conservation Agriculture - I kan bruge den som PR

Af Hanne Schønning, FRDK hsc@frdk.dk

Brug den i dialogen med andre

Vi oplever jævnligt, at I medlemmer henvender jer for at få materiale, fakta og effekt-vurderinger af pløjefri dyrkning. Det gælder også for de af jer, som er på vej til eller helt dyrker efter Conservation Agriculture systemet, fordi det får større og større bevågenhed fra det omgivende samfund. Opsummeringen kan fint bruges i dialogen med journalister, naboer og andre landmænd. Hent opsummeringen [her](#).

En forening for alle

Selvom der er meget stor fokus på Conservation Agriculture, er det vigtigt at pointere, at FRDK er en forening for alle. FRDK hverken kan eller skal således bestemme hvordan, I dyrker jeres marker. Det er interessen for pløjefri dyrkning, der er fælles for alle. Men hvor meget, I vælger at bearbejde jorden og holde den dækket med afgrøder, efterafgrøder og planterester samt jeres sædskifte bestemmer I selvfølgelig selv ud fra jeres egne forudsætninger. Bestyrelsens ønske er blot at gøre politikere, meningsdannere og alle andre opmærksomme på, at der er et rigtig godt alternativ til såvel den traditionelle som den økologiske måde at dyrke jorden på. Interessen for reduceret jordbearbejdning er således meget stor i og uden for landbruget. Der er også meget klare tegn på, at reformen af den fælles EU-landbrugspolitik betyder, at der fremover bliver incitament til for eksempel at lagre kulstof i jorden, øge biodiversiteten, mindske erosionen, hindre udvaskning af kvælstof og så videre. En del af disse incitamenter vil være nationale, og derfor gælder det om at få fortalt politikerne at pløjefri dyrkning i bred forstand og i særdeleshed et CA-lignende system kan det, de efterspørger.

3. Vellykket direkte såning i mellemafgrøder og stub

Af Hanne Schønning, FRDK hsc@frdk.dk

Ingen ukrudtsbekæmpelse udover nedvisning

Fra et medlem af FRDK, Carl Alfred Carøe ved Vojens, har vi fået nedenstående billeder af direkte såning af hvede i mellemafgrøde og stub. Carl Alfred er selv godt tilfreds med spiringen allerede efter 12 dage.

Horsch Airseeder CO i aktion og spiring allerede efter 12 dage. Foto: Carl Alfred Carøe

Tidlig høst afgørende

Direkte såning af Informer hvede i efterafgrøde og stub 23. september. Dagen før blev marken nedvisnet med 0,7 ltr./ha Power Max. Forfrugten var vårhvede sået i efteråret 2018, og som blev høstet allerede 28. juli. Efterafgrøderne (20 kg vikke + 1 kg honningurt + 6 kg olieræddike pr. ha) blev sået 1. august.

Metcalf skær

På spørgsmålet om der var problemer med, at afgrøden slæbte i tænderne, er svaret, at det er gået rigtig godt i forhold til 2018, idet biomassen i år kun fylder det halve. I 2018 stoppede skærene tit i de kraftige efterafgrøder, mens der i år er skåret en god rille bagtil. Metcalf skærene er kun 12 mm brede med 25 cm rækkeafstand. Jorden bag tanden falder simpelthen

tilbage, og der er ingen efterharve på såmaskinen, men 14 år uden plov hjælper nok en del. Dog er rillen lidt mindre og løs, hvilket måske fremmer spiringen?

Billede af Metcalf skær (tv) og monteret (th) på Horsch Airseeder CO. Foto: Carl Alfred Carøe

4. Vintersikring af græsmarken øger udbyttepotentiallet næste år

Af Brian Bastrup Søndergaard, Planteavlskonsulent LMO bbs@lmo.dk

Gylle efter sidste slæt er en dårlig ide

En god overvintring starter allerede med behandlingen af græsmarken i efteråret. Vi har haft en god periode med fornuftigt vejr, og mange har været i gang med at tage slæt på græsmarkerne, om end vejret ser ud til at skifte for en periode nu. Desværre ses det også tydeligt, at der mange steder er kørt gylle på græsmarkerne efter slæt her medio september. Det er for det første spild af kvælstof, i og med at vi nok højst får 25 pct. udnyttelse, samtidig får græsset ikke standset væksten inden vinteren og det øger risikoen for udvintring hvis vi får en hård vinter.

Undskyldningen lyder ofte på manglende kapacitet til opbevaring - men husk på, at du efter lovgivningen skal have kapacitet til at opbevare mindst seks måneders produktion - dvs. produktion fra f.eks. september til og med februar - begge måneder inkl.

Foto: Brian Bastrup Søndergaard, LMO

Husk "frosvæsken" - Kalium

Start altid med at opgøre dit udbytte i græsmarken gennem sæsonen. Når du kender dit udbytte, så kan du også sikre den rette status for kalium i jorden. Kalium virker som frostvæske på græsplanterne, og et underskud af kalium vil derfor være med til at øge risikoen for udvintring. Som udgangspunkt bør du sikre dig, at græsmarken igennem sæsonen har fået 25 kg kalium for hver 1.000 FEN, du har høstet - har du således høstet 10.000 FEN, eller forventer det, skal marken inden vinteren være forsynet med totalt set 250 kg kalium. For at sikre den rette tildeling kræver det, at der er styr på jordprøverne, så du ved, hvad jorden stiller til rådighed for græsset. Dernæst gylleprøver, så du ved, hvad du tildeler med gyllen og ikke mindst mineralanalyser af dit grovfoder, så du ved, hvor du står. I tabel 1 kan du se, hvordan du skal styre din tildeling af kalium i sammenhæng med jordens indhold af kalium.

Mineralanalyser og jordprøver er vigtige

Er du vant til at få taget mineralanalyser af dit grovfoder, så tjek, om græssets indhold af kalium er i nærheden af 2,2 pct. af tørstoffet - er det under, har det kostet udbytte! Med denne viden i bagagen er du således godt på vej til et højt udbytte i første slæt 2020.

God arbejdslyst – og husk, at det ikke er optimalt at tage slæt senere end medio oktober!

Tabel 1. Behov for tildeling af kalium efter jordens indhold af kalium.

Kaliumtal	Ønsket tilførsel af kalium
Under 4,0	250
Mellem 4,0 og 7,0	150
Mellem 7,0 og 10,0	75
Over 10,0	0

5. Gode forslag og kamp om politikernes gunst

Af Niels Damsgaard Hansen, Presse- og lobby medarbejder FRDK ndh@frdk.dk

Konference om klimamål

Agronomernes fagforening, Jordbrugsakademikerne, var sammen med Mette Gjerskov (S) vært for en konference om opfyldelse af klimamålene onsdag 9. oktober 2019 på Christiansborg med mange forskellige forslag - desværre var der ikke særlig stor fokus på pløjefri dyrkning eller Conservation Agriculture.

Politikerne, der var med i panelet, er fra venstre Morten Messerschmidt (DF), Mette Gjerskov (S), Signe Munk (SF), Rasmus Nordquist (ALT) og Mai Villadsen (EL).

Pløjefri dyrkning var ikke på dagsordenen

Der er stor travlhed i opløbet mod den klimalovgivning, som den siddende regering skal have på plads i de kommende måneder sammen med dens støttepartier. Nogle mener, skov er det bedste virkemiddel - og en virkelig lavthængende frugt. Andre mener, at det er dyrkning af tang ved kysterne. Der er også dem, som mener, at udtagning af lavbundsjord er en mægtig gevinst. Der er også dem, der mener, at bare robotter afløser tungere maskiner, så er alt godt, fordi forbruget af diesel som brændstof ophører. Men i FRDK mener vi, at dyrkning af landbrugsjorden med minimal jordforstyrrelse, afgrødedække året rundt, efterladte planterester og sundt sædskifte er Rolls Royce'en inden for klima og biodiversitet. Den mulighed var der dog desværre kun meget ringe fokus på, da Jordbrugsakademikerne (JA) med Mette Gjerskov (S) som vært holdt konferencen "Hvordan opfylder vi klimamålene - Natur, miljø og fødevarer i klimaets tegn" onsdag 9. oktober 2019 på Christiansborg.

Udsigterne er lyse

At det lige den dag forholdt sig sådan er dog ingen god grund til at holde op med at arbejde på det, vi finder kan gavne flest mulige medlemmer af FRDK.

For det står stadig mere skrevet i kortene, at forskellige miljøtiltag kommer til at fylde mere i EU-støtten fra 2021, hvor den fælles EU-landbrugspolitik bliver omlagt.

Udfordringen er efter alt at dømme dog, at der bliver langt større nationalt råderum inden for hvilket, de enkelte medlemslande kan bestemme kravene til at opnå støtte.

erfor vil FRDK også lægge sig i selen for at få pløjefri dyrkning i dens forskellige former frem på banen og med i de ordninger, der kommer.

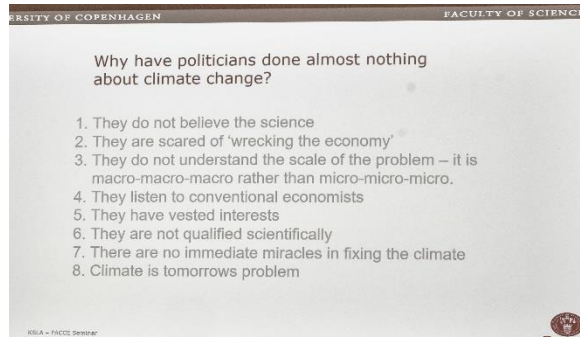
Udsigterne til, at det lykkes, er lyse.

For egentlig er der ikke så mange alternativer til det, som pløjefri dyrkning kan.

Billedet til højre viser Fremtidsforsker Anne-Marie Dahl tegne tre scenarier for fremtidens forbrugere - og desværre ser det ud til, at følelser i mange år frem vil være langt mere styrende for vores adfærd i en rationel tænkning.

En del paradokser

Selvfølgelig er der også mange paradokser på sådan en dag. For skal pløjet landbrug afløses af skov - et par hundrede tusinde hektar med popler på række og geled? Hvor biodiversitet er en by i et fjernt land, og det går relativt langsomt med at hive CO₂ ud af atmosfæren de første nul til 10-15 år? Og skal vi bare droppe pesticiderne og handelsgødningen, fordi der er en folkelig tendens i den retning? Nok ikke, og det var heller ikke det, der var oppe at vende på konferencen, som senere vil få mere omtale.

Forhenværende professor John R. Porter fra Københavns Universitet viste denne planche blandt flere. Spørgsmålet, han stiller, er hvorfor politikerne hidtil ikke har gjort meget for at løse klimaudfordringen? Er det fordi, de ikke tror på videnskab, de er bange for at ødelægge økonomien osv.

Forskellig såtid

6. Efterafgrødefremvisninger efterår 2019

Af Hans Henrik Pedersen, Projektchef FRDK hph@frdk.dk

FRDK medvirker fra den 23. oktober til den 7. november i fem vejkantsmøder. Antal af blandinger, der vises, varierer; men alle steder er der masser at se på. Vi viser ærligt frem, så man både kan opleve, hvad der er gået godt, og hvad der er lykkedes mindre godt. To arealer er sået allerede d. 27. juli efter vinterbyg. De senest såede arealer er de to CarbonFarm marker, der blev sået d. 30. august.

Meget frodig FU5 - kvælstofbooster

Blandingen FU5-Kvælstofbooster fremstår klart meget frodig ved Arne Skov i Rødding, der har sået efterafgrøderne efter høst af vinterbyg. Foto er fra d. 12. september

Alle er velkomne – ingen tilmelding

Alle er velkomne til følgende fremvisninger. Tilmelding er ikke nødvendig

Onsdag 23. okt. kl: 9:30 Efterafgrødematch, Herning (Arrangeres af SAGRO)
Frølundvej 7400 Herning

Der er 27. juli udsået ca. 14 storparceller - heraf fem konkurrenceparceller, hvor FRDK er en af duellanterne.

[Se mere om dagen og om FRDKs CarbonFarm 2019 blanding](#)

Fredag 25. okt. kl 13:00, Arne Skov, Rødding

Skodborgvej 6630 Rødding

Arne såede 27. juli 9 storparceller med Terra Gold og FRDK test blandinger.

Fremvisning i samarbejde med Sønderjysk Landboforening

Mandag 28. okt., kl 13:00 Leif Vestergaard, Spjald

Kjærgårdsvej 10, 6971 Spjald

Leif såede 23. august 8 parceller med FRDK blandinger og 2 parceller med hhv. rug og byg. Fremvisning i samarbejde med Vestjysk

Onsdag 30. okt. kl 12:30 Gregers Hellemann, Gørlev

Ågårdsvej 11, 4281 Gørlev

Gregers såede 9. august 14 forskellige efterafgrødeblandinger direkte i hvedestub. Der er også fokus på græsukrudt og Mycorrhiza svampe.

Dagen arrangeres sammen med SEGES, Agrovi og AU. [Se indbydelse fra SEGES](#)

Fremvisning i projekt CarbonFarm marker

Fredag 1. nov. kl 13:00 Søren Christensen, Jerslev J

Serritslevvej 4949740 Brønderslev

Fremvisning i samarbejde med LandboNord

Torsdag 7. nov, kl 13:00 Jacob Justesen, Yding

Ydingvej 21 8752 Østbirk

Fremvisning i samarbejde med LMO

På de to CarbonFarm marker har henholdsvis LMO og LandboNord hjulpet med såning af i alt 60 arter og blandinger. Begge marker er sået 30. august. Parcellerne vil give et indblik i hvilke arter, der bedst klarer en sen etablering.

Vi vil ved besøgene også se på CarbonFarm forsøgene, hvor der i to sæsoner er dyrket storparceller med hhv. pløjning, harvning, direkte såning og et forsøgsled med maksimalt plantedække med efterafgrøder.

Også fremvisning i Sverige

FRDK har også leveret frø til dette forsøg i Skåne:

Onsdag 6. nov. Kl 13:00 Martin Krokstorp, Påarp, Skåne

Martin har sammen med blandt andre: Sveriges Spannmålsodlareförening anlagt et forsøg med otte efterafgrødeblandinger udsået 15. august både ved direkte såning og efter pløjning. Forsøget skal ligge i flere år. Mere info om dagen følger.

Opdatering vedr. oplysninger om efterafgrødearrangement kan se på vores hjemmeside ([link](#))

Med venlig hilsen

FRDK

www.frdk.dk

1. PelargonSyre – en moderne molbohistorie
2. På besøg i en pløjefri ERFA gruppe
3. SAGRO Efterafgrødematch onsdag 23. oktober i Herning
4. Reminder: Agrobi temadag 24. oktober: Sund jord i fremtiden – nu med gæsteindlæg af Ulrich Zink fra Sachsen i Tyskland
5. Opfølgning på SÅdysten 2019 ved Lunderskov 29. oktober
6. Klimavenlig fødevareproduktion, GUDP konference Aarhus 5. november

1. PelargonSyre – en moderne molbohistorie

Af Hans Henrik Pedersen, Projektchef, FRDK hhp@frdk.dk

57 gange højere belastning end Roundup Bio

Større mekanisk bekæmpelse vil ødelægge biodiversitet, øge udvaskning og mindske optag af kulstof i jorden

Et frisk bud på et måske dueligt alternativ til glyphosat er ifølge et svar fra miljøminister Lea Wermelin til SFs Carsten Valentin aktivstoffet PelargonSyre. Men hov hov, hverken minister eller Miljøstyrelsen, som har fabrikeret svaret, anfører, at bemeldte syre har en 57 gange højere pesticidbelastnings-indikator end i eksempelvis Roundup Bio.

En såmaskine, som kan så direkte i stub, og som med GPS-udstyr også sørger for stor nøjagtighed mellem rækkerne af stubbe.

Her er der sået hestebønner direkte i stub og snittet halm. Det giver stor biodiversitet, mindst udvaskning af kvælstof og optag af kulstof i jorden. En mekanisk bearbejdning for at bekæmpe ukrudt ødelægger disse effekter.

Seriøst alternativ?

Jagten på glyphosat er for længst gået ind, og alle i og uden for landbruget vil vide, hvorvidt der findes eller er alternativer på vej? Således også folketingsmedlem Carsten Valentin fra SF, der for ikke så længe siden rejste spørgsmålet overfor miljøminister Lea Wermelin. Med hjælp fra såvel Aarhus Universitet som Miljøstyrelsen afgav hun sine svar på flere spørgsmål 7. oktober 2019. Det særdeles overraskende i svarene er, at aktivstoffet PelargonSyre hives frem som et delvist alternativ. Men hvordan kan det ske, når man ved opslag i Middeldatabasen kan se, at pesticidbelastnings-indikatoren ved normaldosering er 57 gange højere for PelargonSyre som er aktivstoffet i midlet TopGun Finalsan i forhold til brug af glyphosat eksempelvis i midlet Roundup Bio? Når dertil kommer, at PelargonSyre ifølge svarene "ikke har langtidsvirkning og derfor skal bruges flere gange årligt for at have samme effekt", som Miljøstyrelsen anfører i ministerens

Brøns Maskinforretning

Læs hele presse-
meddelelsen på
FRDKhjemmeside

**Generationsskifte i
Vestjysk**

**Alle i gruppen er
pløjefri og sår mere
eller mindre direkte**

**Hvor er pløjefri
dyrkning på vej
hen?**

**Våd overflade men
tørt nede i jorden**

Gode input til FRDK

svar. Det er så bare endnu mere barokt at forestille sig dette aktivstof som et alternativ til glyphosat.

Du kan læse hel artiklen som bringes i diverse fagblade i dag fredag den 18. oktober [her](#)

2. På besøg i en pløjefri ERFA gruppe

Af Hanne Schønning, FRDK hsc@frdk.dk

Jeg havde i forgårs fornøjelsen af at være på besøg i en pløjefri ERFA gruppe ved Holstebro – arrangeret af Vestjysk og med deltagelse af både PløjefriRådgiver Søren Søndergaard, som afsluttede sin årelange deltagelse i gruppen, samt af PløjefriRådgiver Leo Bajlum, som fremefter overtager driften af gruppen. Det var en fornøjelse at mærke engagementet og den store spørge- og diskussionslyst blandt deltagerne.

Vi mødtes hos Claus Bach i Sir ved Holstebro. Her har det regnet med over 100 mm i den sidste uge

Mødet blev indledt med et godt spørgsmål: Hvor skal vi hen med pløjefri dyrkning og hvor meget må vi rode i jorden for at kalde det NoTill? Det er der tilsyneladende flere der tænker, ikke mindst i forhold til Conservation Agriculture, som mange er tæt på at dyrke efter. Vi fik en snak om de nye direkte såmaskiner og deres fordele og ulemper, men at systemet med at røre jorden så lidt som muligt giver god mening i forhold til specielt ukrudt og biodiversitet. Glyfosat debatten blev diskuteret og alle var enige om, at det her var følelser og ikke faglighed der var dominerende.

Claus såede for godt en uge siden og det var da også tydeligt at hveden var begyndt at spire, spørgsmålet i marken gik så på, om det meget våde vejr vil skade fremspiringen. Det er svært at sige, men ved at grave i jorden, var det tydeligt, at det var tørt lige under overfladen. Vi konkluderede, at der ikke skulle meget tørvejr til, for at vandet ville være væk fra markerne, og fremspiringen dermed ville være upåvirket.

Direkte adspurgt havde gruppen nogle gode input til det videre arbejde i FRDK:

- Vi skal formidle budskabet om at pløjefri dyrkning generelt gør noget godt for klimaet
- Vi skal give enkle forklaringer på nogle svære processer f.eks. kvælstof → kulstof
- Vi skal rekruttere gode PløjefriRådgivere
- Vi skal kommunikere bundlinje og kroner til kemi fremfor udbytter

3. SAGRO Efterafgrødematch onsdag 23. oktober i Herning

Af Hans Henrik Pedersen, Projektchef FRDK hhp@frdk.dk

Fem deltagere i matchen

Hvad kan efterafgrøder – når der bliver kælet om dem? På SAGROs efterafgrødeareal står frodige efterafgrødeblandinger med livgivende kvælstoffikserende arter ved siden af sultne lovpligtige efterafgrøder med olieræddike og honningurt. Der er efter en god høst spist op på den jyske sandjord. FRDK er en af de fem duellanter i efterafgrødematchen. De øvrige deltagere er: SEGES, DSV, SAGRO og ØRD (Økologirådgivning Danmark).

Mød Landbrugstyrelsen

På onsdag bydes alle interesserede til en spændende dag i marken. Efter fremvisning af parcellerne i matchen og en række andre udvalgte blandinger er der lagt op til debat. Her vil blandt andre Landbrugstyrelsen komme med indlæg.

Tid og sted

Onsdag d. 23. oktober 2019 kl. 9:30 - 13:00
Frølundvej 80, 7400 Herning (Lokal skiltning vil guide) ([kort](#)).
Gratis deltagelse og tilmelding er ikke nødvendig.

CarbonFarm 2019 blandingen

CarbonFarm 2019 (tilsat Vinterærter) indeholder følgende 12 arter:

Olieræddike 2,1 kg/ha
Strukturator: 0,6 kg/ha
Sandhavre: 4,8 kg/ha
Honningurt (Mantelsaat) 1,2 kg/ha
Cikorie: 1,6 kg/ha
Boghvede 3,2 kg/ha
Oliehør: 1,8 kg/ha
Sommervikke: 7,9 kg/ha
Blodkløver (Inkarnat): 3,9 kg/ha
Foderært: 9,2 kg/ha
Vinterært: 9,2 kg/ha
Blå bitter lupin: 10,1 kg/ha
Alexandrinekløver: 4 kg/ha

FRDKs parcel i SAGRO efterafgrødematch.
Foto Niels Holmgaard SAGRO 3. oktober 2019

Dækning hele vinteren

Til efterafgrødedysten valgte FRDK at levere testblandingen CarbonFarm 2019. Hermed får vi mulighed for at blive kloge på, hvordan de mange arter i den blanding vil udfolde sig ved tidlig såning på sandjord. Den sæk, der blev leveret til dysten, blev suppleret med vinterærter, der måske kan sikre en bedre dækning af jorden hen over vinteren og bidrage med yderligere kvælstoffiksering. I matchen blev sået 55 kg/ha, og frøprisen var ca. 700 kr/ha. Uden vinterærter koster Carbonfarm 2019 blandingen knapt 600 kr. pr. ha ved en udsædsmængde på 45 kg/ha.

Vinder kåres efteråret 2020

Duellanterne må have tålmodighed. En vinder af matchen kåres først efter, at der næste år er høstet vårbyg i marken. Ud over udbytte indgår biodiversitet og kvælstofudvaskningsrisiko også i vurdering af parcellerne. Læs mere om dysten på [vores hjemmeside](#).

Flere arrangementer med efterafgrøder

I de kommende uger er der flere fremvisninger, som FRDK arrangerer eller har leveret frø til. Alle er velkomne til følgende fremvisninger. Tilmelding er ikke nødvendig.

Vi starter allerede i næste uge, hvor Arne Skov også har sået efterafgrøder i juli måned
Fredag 25. okt. kl 13:00, Arne Skov, Skodborgvej 6630 Rødding.

Herefter fortsætter vi:

Mandag 28. okt. Kl. 13:00 Leif Vestergaard, Kjærgårdsvej 10, 6971 Spjald

Onsdag 30. okt. Kl. 12:30 Gregers Hellemann, Ågårdsvej 11, 4281 Gørlev
Fredag 1. nov. Kl. 13:00 Søren Christensen, Serritslevvej 494, 9740 Jerslev J.
Torsdag 7. nov. Kl. 13:00 Jacob Justesen, Ydingvej 21 8752 Østbirk
Onsdag 6. nov. Kl. 13:00 Martin Krokstorp, Påarp, Skåne

Se mere om indholdet af afprøvninger og fremvisninger i sidste nyhedsbrev og [på hjemmesiden](#)

CarbonFarm projektet udvikler dyrkningsmetoder baseret på Conservation Agriculture principper. Projektet støttes af GUDP under Miljø og Fødevareministeriet.

4. Reminder: Agrovi temadag 24. oktober: Sund jord i fremtiden – nu med gæsteindlæg af Ulrich Zink fra Sachsen i Tyskland

Af Hanne Schønning, FRDK hsc@frdk.dk

Projekt Grønne Marker Stærke Rødder

Torsdag den 24. oktober kl. 8.30 - 16.00 hos Søren Ilsøe, Hylstrupvej 2, 4173 Fjenneslev

Agrovi og projekt "Grønne Marker Stærke Rødder" byder traditionen tro velkommen til en temadag, hvor de sætter fokus på, hvad de mener, skal være fremtidens landbrug.

Med denne temadag ønsker Agrovi at hjælpe dig med at gå et skridt længere i forhold til at bruge de virkemidler, vi har, til at udnytte jordens dyrkningspotentiale.

Program

PROGRAM

Kl. 8.30: Vi starter dagen med en kop kaffe og et rundstykke, inden vi går i marken

Station 1:

- Post 1: Gennemgang af forsøg ved GMSR's forsøgsparceller. Hvad viser de foreløbige resultater?
- Post 2: Demonstration af weaving GD-Drill, der sår direkte i efterafgrøderne. Hør også om de forskelle på såning med hhv. Weaving og Dale maskiner, som vi har registreret.

Station 2:

- Post 3: Test af jordstruktur fra forskellige dyrkningssystemer. Hvilken betydning har dyrkningssystemet på jordens struktur i forhold til erosion?
- Post 4: Efterårssåning af vårhvede samt demonstration af SLY Boss- såmaskine.

Station 3:

- Post 5: Diskussion af udnyttelse af hele årets vækstopotentiale ved companion cropping og intercropping.
- Post 6: Companion Crop resultater fra 2019 og paralleller til udenlandske erfaringer.

Kl. ca. 12 FROKOST

Efter frokost går vi i maskinhuset:

- Gennemgang af de nyeste forsøgsresultater samt driftsøkonomiske beregninger på årets høst i forsøgsmarkerne (Grønne Marker & Stærke Rødder (GMSR))
- Erfaringer fra de pløjefri erfa-grupper: Udfordringer og gevinster – Pløjefri landmænd mødes i paneldebat
- Resultater fra efterafgrødeforsøg. Hvilken effekt har det på den efterfølgende afgrøde? Danske og svenske erfaringer.
- Ca. kl. 15: Gæsteindlæg af Ulrich Zink fra Sachsen i Tyskland. Ulrich har mange års erfaring som CA-landmand. Han kører Cross slot såmaskine og bruger cultan gødning med specialnedfælder. Ulrich Zink fortæller blandt andet om sine erfaringer med at bruge mikronæringsstoffer i forhold til at kunne reducere forbruget af fungicider. Indlægget bliver holdt på engelsk, men det bliver oversat til dansk, for dem der måtte ønske det.

Pris og tilmelding

Prisen er 325,- kr. pr. person inklusiv moms og forplejning.

Læs mere på Agrovis hjemmeside her, hvor der også er mulighed for tilmelding.

5. Opfølgning på SÅdysten 2019 ved Lunderskov 29. oktober

Af Hanne Schønning, FRDK hsc@frdk.dk

Bliv klogere på etablering

Efter en SÅdyst-dag, der sparkede dæk, studerer vi næsten dagligt de små spirer på parcellerne. Det vil vi gerne dele med dig. Tirsdag den 29. oktober klokken 13.00 - 15.30 inviterer vi derfor til et par spændende timer, hvor du med egne øjne kan nærstudere parcellerne inden vinteren banker på døren. Desværre blev alt ikke etableret optimalt på dagen, men de fleste maskiner overrasker os positivt. Vi gennemgår kort de enkelte data fra etableringsparcellerne, kigger på økonomien for de to forskellige dyrkningsmetoder og så nærstuderer vi de enkelte parceller i mindre grupper. Vi kan kun sige - tag støvlerne på, trav med ud over markerne og bliv klogere på etablering af hvede.

PROGRAM FOR DAGEN

kl. 13.00 Velkommen v/KHL

- Kort introduktion til SÅdysten
- Kort gennemgang af data fra etableringsparcellerne (sådybde, såbedsetablering, plantetællinger mv.)
- Overblik over økonomien i de 2 forskellige dyrkningssystemer indtil nu (pløjet contra NO-Till dyrkningssystemet)

kl. 13.20 Gennemgang af parcellerne

- Opdeling i grupper
- Gennemgang af de enkelte parceller med repræsentanter fra de enkelte virksomheder og maskiner

kl. 15.00 Kaffe og kage

Efterfølgende har du mulighed for at gå ud og kigge nærmere på de parceller, du synes kræver en ekstra vurdering.

Arrangementet er gratis men kræver tilmelding

Arrangementet er gratis - vi glæder os til at se dig, men af hensyn til kaffe og kage, vil vi gerne have din tilmelding her senest den 28. oktober.

Brøns Maskinforretning

6. Klimavenlig fødevareproduktion, GUDP konference Aarhus 5. november

Af Hans Henrik Pedersen, FRDK hhp@frdk.dk

Pløjefri dyrkning og conservation agriculture er ikke nævnt i programmet, men det kommer forhåbentligt til at indgå i debatten på konferencen, hvor GUDP, der bevilger "grønne projekter", inviterer til en debat om klimavenlige løsninger i landbruget.

Hvis du har ambition om at indgå i udviklingsarbejde og afprøvninger, så er her måske muligheden for at møde samarbejdspartnere. Ideer skal ud i praksis for at det bliver til noget, og skal der dyrkes klimavenlige afgrøder, skal det selvfølgelig ske på pløjefri arealer

Tirsdag d. 5. november 2019 kl. 9:30 - 16:00
Smedjen (Centralværkstedet) Værkmestergade 9 8000 Aarhus C

Gratis deltagelse og tilmelding er ikke nødvendig ([link](#)).

Med venlig hilsen

FRDK

**Debat om
klimavenlige
løsninger**

Tid og sted

www.frdk.dk

1. CarbonFarm 2019 blandingen vandt første runde i SAGROs eftergrødematch
2. Roskilde Universitet opfordrer til samdyrkning af afgrøder
3. Efterafgrødefremvisninger de næste par uger
4. Opfølgning på SÅdysten 2019 ved Lunderskov 29. oktober
5. Nyt CA forsøg på Krokstorp Gård (Skåne). Fremvisning 6. november

1. CarbonFarm 2019 blandingen vandt første runde i SAGROs efterafgrødematch

Af Hans Henrik Pedersen, Projektchef FRDK hhp@frdk.dk

Inspirende dag i marken

FRDK og de øvrige deltagere i SAGROs efterafgrødematch mødte mange engagerede landmænd og konsulenter, da SAGRO i onsdag havde inviteret til fremvisning i efterafgrødemarken. Man kan kun blive glad af frodige og blomstrende efterafgrøder. Samtidigt var det trist at se en lovpligtig blanding, der kæmper for at holde sig i live på sandjord, hvor der var spist op efter en god høst af vinterbyg.

Vikke, ært, lupin og blodkløver var sammen med olieræddike og strukturator de dominerende arter i FRDKs parcel i efterafgrødematchen her fotograferet ved fremvisningen 23 oktober.

Vinder af første runde af matchen

FRDKs parcel blev kåret som vinder af første runde i matchen, hvor SAGRO har vurderet parcellerne ud fra vækstmåling (NDVI) foretaget ved droneoverflyvning. Senere vil der blive kåret vindere blandt andet vedr. N-min indhold i jorden og for højeste udbytte i næste års vårbyg. Jeg håber, at FRDKs blanding vil placere sig godt også i de kategorier.

Brøns Maskinforretning

Læs mere i FRDK-nyt

Læs mere om matchen og CarbonFarm 2019 efterafgrødeblandingen i november udgaven af FRDK-nyt, der snart vil lande i din postkasse. Se også vedr. FRDKs blanding og matchen på [vores hjemmeside](#).

2. Roskilde Universitet opfordrer til samdyrkning af afgrøder

Af Hanne Schønning, Kommunikationskonsulent, FRDK hsc@frdk.dk

På den netop afholdte "Gummistøvlekonference om fremtidens landbrug" torsdag 24. oktober hos Søren Ilsøe i Fjenneslev var et af temaerne samdyrkning eller companion cropping, som det også hedder. Henrik Hauggaard-Nielsen og Ane Kirstine Aare fra Roskilde Universitet (RUC), som samarbejder med Agrovi-projektet GMSR, deltog på dagen med at fortælle om EU-projektet ReMIX, som har til formål at udforske fordelene ved dyrkning af flere plantearter på samme mark.

**Øget interesse for
biologi**

Henrik Hauggaard-Nielsen forklarer i marken, hvordan samdyrkning kan udnyttes. Foto Ane Kirstine Aare

I projektet er der vi fokus på, hvordan den enkelte landmand kan bruge samdyrkning på netop deres bedrift. Et antal landmænd er knyttet til projektet, og hos dem afprøves forskellige former for samdyrkning. I gruppen udveksles erfaringer, og det er netop det, som Roskilde Universitet peger på som vigtigt, når der skal tænkes ud af boksen og afprøves nye dyrkningsformer. Forskerne har stor forståelse for, at forandring er svær, så deres opgave er at hjælpe til at gøre den nemmere, fortalte Ane Kirstine Aare.

**RUC og FRDK i
samarbejde om
Facebook gruppe**

Roskilde Universitet og FRDK samarbejder omkring facebook gruppe "Samdyrkning i pløjefri afgrøder". Her er der allerede en god debat, og både RUC og FRDK vil løbende slå materiale og andet op. Gruppen har lige knap 500 medlemmer og link til gruppen er [her](#).

Brøns Maskinforretning

3. Efterafgrødefremvisninger de næste par uger

Af Hans Henrik Pedersen, FRDK hhp@frdk.dk

Fire fremvisninger

Vi har de næste par uger med i alt fire fremvisninger, hvor vii hvert sted fremviser mindst ni forskellige efterafgrødeblandinger, og vi vil desuden se på landmandens egne efterafgrøder.

Mandag 28. okt. Kl. 13:00 Leif Vestergaard, Kjærgårdsvej 10, 6971 Spjald
Onsdag 30. okt. Kl. 12:30 Gregers Hellemann, Ågårdvej 11, 4281 Gørlev
Fredag 1. nov. Kl. 13:00 Søren Christensen, Serritslevvej 494, 9740 Jerslev J.
Torsdag 7. nov. Kl. 13:00 Jacob Justesen, Ydingvej 21, 8752 Østbirk

Se vedlagte pjece

I vedhæftede pjece kan I se nogle af de blandinger, vi afprøver. Det fremgår også af pjecen, hvornår efterafgrøderne er sået. Det er ved fremvisningerne i Rødding og ved Gørlev, at I har mulig for at se kraftige efterafgrøder. De to andre steder var det desværre først muligt at så efterafgrøderne sent i august. Dette nyhedsbrev nåede ikke ud før fremvisningen i Rødding - det beklager vi!

Tak til landmændene og de fem Landboforeninger og rådgivnings-selskaberne, der deltager ved fremvisningerne.

På arealet ved Aagaard har SEGES også udsået parceller. Se programmet for den dag ([link](#))

Foto: Landbrugsstyrelsen afholdt i tirsdags møde med efterafgrøde-eksperter fra forskellige organisationer. Mødet foregik på Aagaard Gods, hvor eksperterne fik indblik i, hvad efterafgrøder kan gøre for jorden i et CA dyrkningssystem.

Foto: Gregers Hellemann, Aagaard Gods.

Se mere om indholdet af afprøvninger og fremvisninger [på hjemmesiden](#)

CarbonFarm projektet udvikler dyrkningsmetoder baseret på Conservation Agriculture principper. Projektet støttes af GUDP under Miljø og Fødevareministeriet.

4. Opfølgning på SÅdysten 2019 ved Lunderskov 29. oktober

Af Hanne Schønning, FRDK hsc@frdk.dk

Bliv klogere på etablering

Efter en SÅdyst-dag, der sparkede dæk, studerer vi næsten dagligt de små spirer på parcellerne. Det vil vi gerne dele med dig. Tirsdag 29. oktober klokken 13.00 til 15.30 inviterer vi derfor til et par spændende timer, hvor du med egne øjne kan nærstudere parcellerne, inden vinteren banker på døren. Desværre blev alt ikke etableret optimalt, men de fleste maskiner overrasker

positivt. Vi gennemgår kort de enkelte data fra etableringsparcellerne, kigger på økonomien for de to forskellige dyrkningsmetoder og nærstuderer de enkelte parceller i mindre grupper.

PROGRAM FOR DAGEN

kl. 13.00 Velkommen v/KHL

- Kort introduktion til SÅdysten
- Kort gennemgang af data fra etableringsparcellerne (sådybde, såbedsetablering, plantetællinger mv.)
- Overblik over økonomien i de to forskellige dyrkningssystemer indtil nu (pløjet contra NO-Till dyrkningssystemet)

kl. 13.20 Gennemgang af parcellerne

- Opdeling i grupper
- Gennemgang af de enkelte parceller med repræsentanter fra de enkelte virksomheder og maskiner

kl. 15.00 Kaffe og kage

Arrangementet er gratis men kræver tilmelding

Arrangementet er gratis - vi glæder os til at se dig, men af hensyn til kaffe og kage vil vi gerne have din tilmelding [her](#) senest 28. oktober.

5. Nyt CA forsøg på Krokstorp Gård (Skåne). Fremvisning 6. november

Af Hans Henrik Pedersen, FRDK hhp@frdk.dk

Martin Krokstorp har sammen med Skånes Forøgsringer udlagt et meget interessant forsøg, hvor CA-dyrkning de næste år skal sammenlignes med dyrkning med pløjning. I år er udsået mange forskellige efterafgrøder.

Jeg var forbi forsøget i september og kan absolut anbefale at deltage ved fremvisningen.

Krokstorp Gård ligger få minutter i bil fra færgelejet i Helsingborg

Fremvisning er onsdag 6. nov. kl. 13:00 ved Krokstorp Gård, Påarp, Skåne. Se mere i vedlhæftede invitation.

Såning af efterafgrøder i nyanlagt dyrkningssystem forsøg på Krokstorp Gård. Foto er modtaget fra Skånes Forøgsringer.

Med venlig hilsen

FRDK

Brøns Maskinforretning

www.frdk.dk

1. Sidste fremvisning af efterafgrøder. Vendsyssel 1/11 og Østjylland 7/11
2. Tema: Pløjefrie arealer er hurtigere farbare efter megen regn
3. Positive røster om Conservation Agriculture på årets Svinekongres
4. Flotte efterafgrøder i Polen

1. Sidste chance for fremvisning af efterafgrøder. Vendsyssel 1. november og Østjylland 7. november

Af Hans Henrik Pedersen, Projektchef, FRDK hhp@frdk.dk

De to værter for CarbonFarm forsøgene afslutter vores fremvisning af arealer, hvor efterafgrøder i år er afprøvet. Henholdsvis LandboNord og LMO har de to steder hjulpet, så der begge steder er udsået i alt 60 parceller med arter og blandinger.

Sen såning

En sen høst og travlhed gjorde, at parcellerne på begge marker først blev sået d. 30. august. Det er altså ikke store prangende efterafgrøder, der kan ses. Parcellerne vil derimod give indblik i hvilke arter, der bedst klarer en så sen såning.

Lovende nye arter og sorter

Jeg var i går (tirsdag) i marken ved Yding i Østjylland. Der er spændende parceller. Ærtesorten, Akaro, der skulle have en god vinterfasthed står tæt og dækker parcellen fint. Parceller med sandhavre, karse, sæddodder, samt rødkløver, blodkløver, vintervikke, grønrug og vinterhavre står også tæt. De fem sidstnævnte arter forventes at være vinterfaste og gøre gavn indtil afslutning i foråret.

Tid og sted

Fredag 1. nov. Kl. 13:00 ved Søren Christensen, Serritslevvej 494, 9740 Jerslev J.

Torsdag 7. nov. Kl. 13:00 ved Jacob Justesen, Ydingvej 21 8752 Østbirk

Se mere om indholdet af afprøvninger og fremvisninger [på hjemmesiden](#)

Alle er velkomne - tilmelding ikke nødvendig

Hvilke arter klarer bedst en sen såning?
Areal ved Søren Christensen.
Foto Andreas Eriksen, LandboNord.

Ved begge CarbonFarm marker blev der i maj udsået parceller med blomster og vildtblandinger.
Mark ved Yding 3. oktober

Brøns Maskinforretning

CarbonFarm forsøgene

Efterafgrødeparcellerne er udsået i markerne for CarbonFarm forsøg, hvor der nu i to år er dyrket storparceller ved henholdsvis pløjning, harvning og direkte såning. Vi vil ved fremvisninger se på, om dyrkningsmetoderne har haft effekt på jorden og på de efterafgrøder, der nu gror i markerne.

2. Tema: Pløjefrie arealer er hurtigere farbare efter megen regn

Af Hanne Schønning, Kommunikationskonsulent, FRDK hsc@frdk.dk

Et udfordrende efterår

Der er ingen tvivl om, at det mange steder har været en udfordring med den meget regn, der er faldet i dette efterår. Der har stået vand på markerne, marker er skredet ud, og der er meget dårlig fremspring flere steder. Hvert år ser vi forskel på pløjede og ikke pløjede marker, både med hensyn til jorderosion, men også med hensyn til graden af farbarhed. Jeg har i denne artikel samlet lidt erfaringer, som flere medlemmer har været søde at dele med os.

Mangler du at ukrudtsbehandle?

Da det for mange har været vanskeligt at færdes på markerne indtil nu, er spørgsmålet naturligvis: Hvad med efterårets ukrudtsbehandlinger? Hvis du ikke har de store problemer med græsukrudt, kan behandling fint vente til foråret, men efterårsbehandling er altid at foretrække og ofte er vejret i november hæderligt til opgaven. Basisløsning er DFF + Boxer i alle afgrøder og disse midler har effekt helt ned til frysepunktet. Det er dog vigtigt, der stadig er vækst samt plus temperaturer i dagene efter behandling. Ukrudtsbekæmpelse bør prioriteres i vinterbyg og vinterrug, hvor effekt om foråret er begrænset.

På NoTill jord kan færdes lige efter 130 mm regn på fire uger

Jacob Justesen
@JacobJustesen

Følg

Allways a pleasure when a no till crop is coming through. Here it's wheat after beans. Thanks to no till and permanent tramlines spraying could be made as planned, even after 130 mm of rain in the last four weeks.
#CarbonFarm

Twitter opslag fra 11. oktober af Jacob Justesen, fra Brædstrup. Jacob er en af de fire CarbonFarm værter. Oversat skriver han, at det er en fornøjelse, når der er god fremspiring af en NoTill afgrøde, som her vinterhvede efter hestebønner. Takket være ingen jordbearbejdning og faste kørespor, kan ukrudtssprøjtning foretages som planlagt, selv efter 130 mm på fire uger forud.

Pløjet kontra ikke pløjet mark

Pløjet og sået med Väderstad Rapid.
Foto 17/10 Gert Olesen, VKST

Harvet 10 cm, sået med Horsh Pronto.
Foto 17/10 Gert Olesen, VKST

Brøns Maskinforretning

Gert Olesen, PløjefriRådgiver i VKST, har sendt ovenstående billeder, der viser to nysåede vinterhvedemarker, hvor forskellen er henholdsvis pløjet og ikke pløjet jord. De to marker ligger meget tæt på hinanden. Gert fortæller, at det ikke er noget nyt, at pløjefri arealer er langt hurtigere og bedre at færdes på efter regn. Jo mindre jordbearbejdning, desto bedre afdræning. Aktuelt mangler der at blive udført en del ukrudtssprøjtninger i vintersæd og raps. Her er chancen for, at det overhovedet kan udføres i dette efterår, væsentlig større i det pløjefri i forhold til, hvor der er pløjet.

Jordskred fra kuperet og pløjet mark

Filmen er taget den 11. oktober af Kasper Holm Kristensen, PløjefriRådgiver, LMO Klik på billede for at se video

Fra Kasper Holm Kristensen, PløjefriRådgiver i LMO har vi modtaget ovenstående video, som er taget den 11. oktober. Videoen viser, hvordan en pløjet og ret kuperet mark – efter danske forhold – nærmest skyller væk ned over en befærdet vej. Det er tydeligt, at der skyller meget jord væk, og man kan forestille sig det også gælder næringsstoffer.

- Det kunne helt sikkert være meget reduceret med Conservation Agriculture, skriver Kasper Holm Kristensen, LMO.

Farbar lige efter 70 mm regn på en uge

Trods 5 mm regn natten før og 70 mm regn den forløbne uge, kunne der på denne mark ved Thisted snildt køres for eventuel ukrudtsbehandling den 21. oktober.

Marken med Kvium vinterhvede er sået 12. september, jordtypen en JB5 og arealet er drevet pløjefrit i mange år, de seneste år med direkte såning (Claydon).

Ingen lov om erstatning efter erosion på nabomark

Vi bragte i FRDKnyhedsbrev nr. 36 – den 22. august – en artikel om, at der desværre ikke er en lov her i landet der gør, at man er ansvarspådragende ved at være direkte/indirekte skyld i erosion. Et af vores medlemmer oplevede sidst i juli at få 80-90 mm regn indenfor meget kort tid. Det betød desværre stor erosion hos naboen, og det ødelagde i ekstrem grad marken, den fælles grusvej, en del af medlemmets hestebønnemark samt lidt af en vårbymark. 1000vis af m³ jord blev herved skyllet væk og fortsatte helt ned, hvor jorden blev bundfældet og vandet skabte en stor sø på en ha. Nu har det pågældende medlem igen oplevet, at jord er blevet flyttet fra de samme arealer. Fredag den 18. oktober gav en tordenbyge 20 mm regn i løbet af meget kort tid, og da der allerede var lavet en kanal efter den meget regn i juli, var den naturlige vej for jord- og vandmasserne denne kanal. Desværre kan vores medlem ikke blive enig om erstatning med forpagteren af de arealer, hvor skaderne er opstået.

Vand- og jord er løbet af de selvsamme kanaler, som efter erosions-skaden i sommers. Resultatet er en endnu større udhuling af den grøft, der opstod i naboens mark.

3. Positive røster om CA på årets Svinekongres

Af Hanne Schønning, FRDK hsc@frdk.dk

Fortalere for CA er åbenbart ikke helt galt på den!

På årets Svinekongres i sidste uge, havde professor ved Aarhus Universitet Jørgen E. Olesen et indlæg omkring klimaet. Nedenstående er refereret fra en artikel i Grovvarenyt i fredags den 25. oktober. Omdrejningspunktet i artiklen var, hvor stort lod landbrugets fødevarereproduktion har på klodens klima. Svaret var, at landbruget her og nu har broderparten af skadelige påvirkninger af miljøet og med en stigende befolknings tilvækst, vil produktionen af fødevarer stige, og dermed også klimabelastningen. Det største problem, mener han, er drivhusgasserne CO₂, metan og lattergas. Dyrkning af jorden udløser CO₂ og et virkemiddel imod dette kunne blandt andet være kulstoflagring i jorden. Han fortalte, at hvis vi øger indholdet med bare fire promille om året, kan vi standse den årlige forøgelse af CO₂ i atmosfæren. Metan kan ikke elimineres meget med de nuværende teknologier, men når det gælder lattergas, er overgødskning eller dårlig timing af gødskning ofte årsagen til udledning. Her lød hans bud på afhjælpning, at dele gødskning,

biologisk kvælstoffiksering, vedvarende plantedække og at undgå opblanding af jord og plantemasse. Han tilføjede (citater): "Det kan godt være at fortalerne for Conservation Agriculture ikke er helt galt på den."

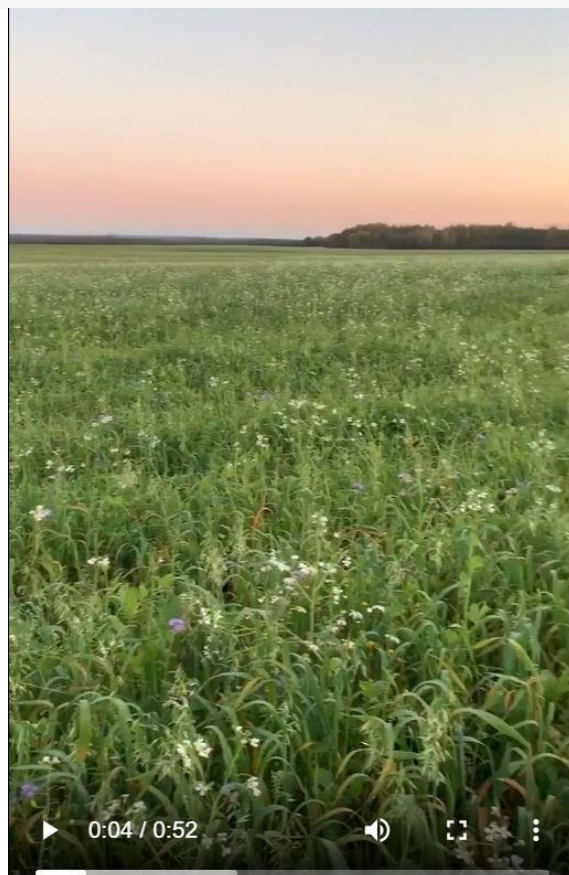
4. Flotte efterafgrøder i Polen

Af Hanne Schønning, FRDK hsc@frdk.dk

Fra medlem af FRDK, Jens Møller Sørensen, har vi fået vedlagte video fra en af hans marker med efterafgrøder på landbruget i Polen, hvor de i alt har 500 ha tilsået med efterafgrøder, som på videoen.

Efterafgrødeblandingen består af havre, honningurt, vikke, foder-radise, samt boghvede, som dog frøs væk for 14 dage siden efter et par kolde nætter.

Jens Møller Sørensen er manden bag Low-Till. Jens er desuden maskinudvikler og forhandler af Weaving maskiner. I Danmark driver han en ejendom med økologisk planteavl efter Low-Till metoderne, og så er han direktør for et konventionelt landbrug i Polen på 1800 ha, som er under omlægning til Low-Till.

Med venlig hilsen

FRDK

Brøns Maskinforretning

www.frdk.dk

1. Del dine erfaringer: Hvad kan vi lære af vækstsæson 2019?
2. Indtryk fra GUDP klimakonference i tirsdags
3. SEGES: Video om Conservation Agriculture på Aagaard Gods
4. Nyt CA forsøg anlagt på Krokstorp Gård i Skåne

**Del dine erfaringer
med medlemmer af
FRDK**

1. Del dine erfaringer: Hvad kan vi lære af vækstsæson 2019?

Af Søren Søndergaard, Bestyrelsesmedlem i FRDK vigvej4@gmail.com

I sidste nummer af FRDKnyhedsbrev, samlede vi op på lidt erfaringer omkring forskel på erosion og farbarhed på de pløjefri marker kontra pløjede marker.

Men hvordan er det egentlig som helhed gået i de upløjede marker i den forgangne sæson? Hvad kan vi lære og tage med os til næste vækstsæson?

Vi vil rigtig gerne høre fra dig og gerne med billeder. Kun ved at dele med hinanden, bliver vi alle sammen meget klogere og dygtigere!

**Hvordan har de
upløjede arealer
klaret det?**

Skriv gerne direkte til Hanne Schønning på hsc@frdk.dk og fortæl om dine oplevelser i vækstsæson 2018/2019.

**Var der forskelle til
pløjede marker?**

- Ovenpå den tørre 2018, hvor den lave nedbørsmængde fortsatte det meste af vinteren, kun afbrudt af nedbør medio marts. Hvordan klarede afgrøderne uden plov tørken i foråret og forsommeren? Mange steder var der hårdt brug for vandingsmaskinerne.
- Var der i sæsonen mere eller mindre behov for sygdoms- og skadedyrsbekæmpelse?
- Hvordan er det gået med etableringen i efteråret 2019, hvor regnen pludselig væltede ned? Har du oplevet at de store vandmasser har givet erosion på dine marker og har du set forskel på at marker uden plov har klaret sig bedre end pløjede marker?

Brøns Maskinforretning

2. Indtryk fra GUDP klimakonference i tirsdags

Af Hans Henrik Pedersen, Projektchef, FRDK hhp@frdk.dk

Mange millioner i GUDP

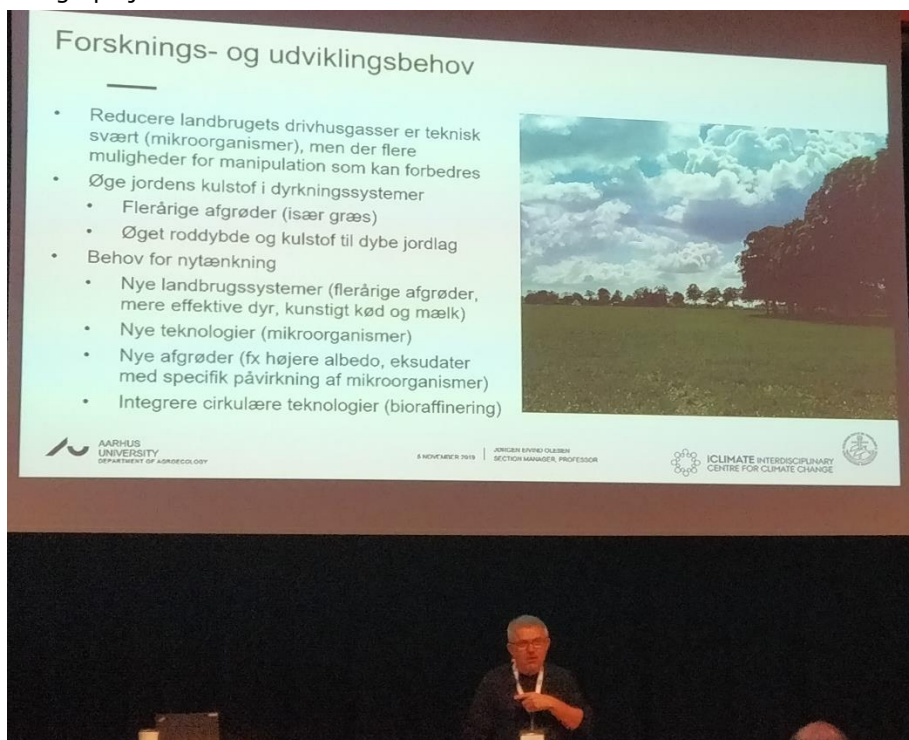
Ønske om mere støtte til pløjefri dyrkning

GUDP uddeler hvert år mange millioner til forsknings- og udviklingsprojekter. GUDP støtter CarbonFarm projektet, og GUDP støttede tidligere også både OptiTill og OptiPlant projekterne. Klimaeffekter vil givetvis spille en større rolle i fremtidige bevillinger, så GUDP dermed støtter op om politiske målsætninger. GUDP havde derfor inviteret til klimakonference i Aarhus i tirsdags. Bestyrelsen deltog også, og de indgik i de gruppediskussioner, hvor vi uddelte fiktive millioner til forskellige projekter. GUDP spænder bredt. De støtter projekter, der optimerer nuværende metoder f.eks. ved at få drøvtyggere til at bøvse lidt mindre. I den anden ende af spekteret ydes støtte til helt nye produkter f.eks. plantebaseret "kød" eller fødevarer og foder baseret på tang eller insekter. Pløjefri dyrkning og Conservation Agriculture burde indgå i mange projekter, men der skal givetvis kæmpes for yderlige bevillinger.

Grønt protein fra græs et stort emne

Det emne, der blev diskuteret mest, var dyrkning af græs til bioraffinering. Forskere fra Foulum og partnere kan givetvis se frem til flere millioner til yderligere udvikling af det koncept. Projektleder Uffe Jørgensen fra Aarhus Universitet forklarede, at den årlige produktion af tørstof i græsblandinger er meget større end produktionen i en kornmark af den grund, at i græs fortsætter fotosyntesen i både juli og august, hvor produktionen af biomasse i korn er gået i stå. Dyrkning af græs kan give et boost til kulstofindholdet i jorden, men så er det da tåbeligt, hvis dette ikke bevares i jorden når græsblandingerne skal omlægges. Så omlægning bør selvfølgelig foregå pløjefrit.

Conservation Agriculture som virkemiddel er nok med næste gang der konkluderes 😊

Professor Jørgen E. Olesen, der er observatør i FRDKs bestyrelse, indledte på dagen med en vurdering af mulige klimaforbedringer i forhold til de nuværende landbrugsmetoder. Jørgen omtalte vigtigheden af mikroorganismer i en velfungerende jord. Punktet med Conservation Agriculture som virkemiddel var der dog desværre ikke plads til på Jørgens sidste slide. Det kommer nok på næste gang, Jørgen giver et indlæg.

3. SEGES: Video om Conservation Agriculture på Aagaard Gods

Af Hans Henrik Pedersen, FRDK hhp@frdk.dk

Video om erfaringer med Conservation Agriculture

SEGES havde fotograf Martin Stoltenberg Hansen med, da vi i fællesskab med Agrovi arrangerede fremvisning af efterafgrøder på Aagaard Gods i sidste uge. Martin har klippet en kort video sammen hvor Gregers Hellemann forklarer, hvorfor han har introduceret Conservation Agriculture metoder og hvilke erfaringer han har indtil nu.

Videoen kan ses i Facebook arkivet. SEGES i marken ([link til video](#))

4. Nyt CA forsøgt anlagt på Krokstorp Gård i Skåne

Af Hans Henrik Pedersen, FRDK hhp@frdk.dk

Flerårigt CA forsøg anlagt i Skåne

Forsøget er etableret midt i august med tre gentagelser af ti forskellige behandlinger heraf syv spændende efterafgrødeblandinger. Bagerste del af forsøget er pløjet. Forrest er der sået direkte.
Foto: Martin Krokstorp 20. september.

Brøns Maskinforretning

CA dyrkning skal sammenlignes med dyrkning med plov

På Krokstorp Gård, der ligger lige uden for Helsingborg, er efter høst anlagt et forsøg, hvor forskellige efterafgrødeblandinger vil blive afprøvet. I forsøget, der planlægges videreført i flere år, indgår både et areal, der pløjes og et areal, der som resten af gården dyrkes efter CA metoder.

Svensk samarbejde

Forsøget er etableret i samarbejde med Skånes Försöksringar, Hushållningssällskapet Skåne, HIR Skåne och projektet Greppa näringen.

Der var fremvisning af forsøget onsdag d. 6. november.

Se mere om forsøget ved [Skånes Försöksringar](#)

Mere om Krokstorp Gård:

[Præsentation fagdag 2018](#): Vores vej til Conservation Agriculture. Hvad rører sig ellers omkring pløjefri dyrkning i Skåne? Ved Martin Krokstorp, Krokstorp Gård AB, Påarp ved Helsingborg.

[MarkPlus nov. 2018](#): Landmand går strip-till: Målet er nul bearbejdning for 80 procent af jorden.

Med venlig hilsen

FRDK

Brøns Maskinforretning

www.frdk.dk

1. DR P4 var i oktober på besøg hos Bent Hovalt Pedersen på Fyn
2. Flot jordprofil efter 25 år med pløjefri dyrkning
3. Direkte såning i Norge
4. Markvandring 6. november på Krokstorp Gård i Sverige
5. Afslutning og konklusion på FRDK's efterafgrødefremvisninger
6. Mindre kød og udtagning af jord udnytter ikke potentialerne

Journalister har stor interesse i CA

1. DR P4 var i oktober på besøg hos Bent Hovalt Pedersen på Fyn

Af Hanne Schønning, Kommunikationskonsulent, FRDK hsc@frdk.dk

DR P4 Fyn var i sidste uge på besøg ved Bent Hovalt Bertelsen, der har omlagt sin dyrkning til Conservation Agriculture.

Hvorfor ser markerne rodede ud?

Det forklarer Bent i indlægget, der blev sendt i DR P4 Fyn først i oktober.

Tak for lydfilen til DR P4!

[Hør radio-klip](#)

Samme dag tema i DR P1

Samme dag kørte DR P1 - Public Service - udsendelsen med temaet:

"Landbruget er færdige med at være klimafodslæbende".

I en halv times langt indlæg høres blandt andet om Biogasanlæg som varmekilde i Spjald, Professor Jørgen E. Olesen udtaler sig både om udnyttelse af klimagasser, fordelene ved CA samt udtagning af landbrugsjord. Landmand Søren Ilsøe udtaler sig om Conservation Agriculture. Desuden udtalelse fra Emilio Conzalez, generalsekretær i ECAF om den stigende interesse for dyrkning efter CA systemet i Europa – win-win i form af bedre økonomi, bedre udbytte og bedre klima. Også indslag om omlægning til skov.

<https://www.dr.dk/radio/p1/public-service/public-service-2019-10-07/>
klik på **Hør udsendelse**

Brøns Maskinforretning

2. Flot jordprofil efter 25 år med pløjefri dyrkning

Af Hanne Schønning, FRDK hsc@frdk.dk

Stor overraskelse for entreprenøren

For Michael Boon Pedersen fra EM Entreprise ApS var det en stor overraskelse at dræne hos en sjællandsk landmand, der har dyrket sin jord pløjefrit i 25 år.

-Vi har aldrig set en mere fantastisk jord, som hos ham, udtaler Michael Boon Pedersen.
-Der var ingen jord, som var komprimeret, og den smuldrede og skilte sig ad hele vejen ned. Som det ses på billeder herunder, gik de store regnorme helt ned i 1,4 meters dybde, og der var så mange orme, som jeg aldrig har set før. Når vi dræner hos landmænd, der pløjer er der stort set ikke regnorme. Jeg er kæmpe fan af harver med smalle tænder, slutter Michael Boon Pedersen.

Regnorme gange i 1,4 meters dybde

Tydelige regnormegange og rødder langt ned i jordprofilen. Foto: Michael Boon Pedersen

Konsekvent med harvningen

Landmanden har kørt pløjefrit i 25 år, og proceduren er hvert år den samme. Den vigtigste harvning er lige efter høst med fuld gennemskæring med en stiv tand i 2-3 cm dybde efterfulgt af en pakning af jorden. Inden såning harver han med en smal tand og aldrig dybere end 15 cm. Han udfører max. en glyfosat behandling pr. vækstsæson, og for ikke at trykke jorden er traktoren altid monteret med tvillingehjul, undtagen ved sprøjtearbejde, her kører han med enkeltmontering.

3. Direkte såning i Norge

Af Hans Henrik Pedersen, Projektchef, FRDK hhp@frdk.dk

Henholdsvis tørke og regn gjorde udslaget

Den norske radio- og TV station NRK rapporterede i tirsdags om landmand Henrik Kjeldsen i Norge, der har indført direkte såning efter et par år med meget ringe høst grundet henholdsvis tørke og alt for meget regn.

– Flere af mine marker ligger i skånende terræn, så erosion var et problem efter foråret. Det giver ikke mening, at al såsæden løber ned i lavningerne, siger Henrik Kjeldsen til NRK.

Henrik er en af ti planteavlere, der medvirket i forprojektet:

”Meir berekraftige produksjonssystem innan norsk jordbruk og matindustri”

Lær reportagen i NRK ([link](#))

Vi ser frem til at høre flere erfaringer fra Norge. Direkte såning er mest udbredt under tørre forhold, men kan det lykkes i Norge, så kan det naturligvis også virke godt i Danmark.

Tak til FRDK-medlem Hellek Berge for at dele denne historie i Facebook gruppen [Jordkarbon - erfaringer og diskusjon](#)

4. Markvandring 6. november på Krokstorp Gård i Sverige

Af Hans Henrik Pedersen, FRDK hhp@frdk.dk

Stort forsøg anlagt

90 entusiaster deltog ifølge HIR Skåne ved den første markvandring det nye CA og efterafgrøde-forsøg på Krokstorp Gård. Vi omtalte forsøget i sidste nyhedsbrev. Se også omtale på vores hjemmeside ([link](#))

Flere regnorme og bedre dækning mod ukrudt

Blandt observationer i forsøget var:

- Regnorme trives i parceller med efterafgrøder og i parceller, der er sået direkte.
- Den bedste dækningsevne til konkurrence mod ukrudt er tilsyneladende en efterafgrødeblanding med foder-vikke og blod-kløver (også kaldet sommer-vikke og inkarnat-kløver)

Læs reportage om og billeder fra markvandringen på [HIR Skånes Facebook side](#)

God tilslutning

God tilslutning ved markvandringen.
Foto: HIR Skåne

Martin Krokstorp i forsøget. Foto: HIR Skåne

5. Afslutning og konklusion på FRDKs efterafgrødefremvisninger

Af Hans Henrik Pedersen, FRDK hhp@frdk.dk

God tilslutning

Omkring 25 interesserede var mødt op torsdag den 7. november til den sidste fremvisning af efterafgrøder, der var sået i CarbonFarm forsøgsmarken ved Yding (Østbirk).

Pløjefri siden 2001 og sået direkte siden 2010

Jacob Justesen er en af værterne for CarbonFarm projektet. Jacob driver 400 ha. Sammen med sin far indførte de pløjefri dyrkning i 2001 efter, at de havde brugt rigtig meget dieselolie på at håndtere den svære lerjord ved Yding. Siden 2011 er der sået direkte. Udover gyllenedfældning er CarbonFarm marken altså ikke harvet siden 2010.

JB 9- kan dyrkes med NoTill

Tidligere svigtete etablering ofte i områder med JB 9, men med direkte såning kan jorden styres. Jacob sår med en 4 meter Horsch Sprinter tandsåmaskine, hvor Jacob har monteret smalle skær og en skive før hver tand. Maskinen kan så under de fleste forhold men Jacob opfordrede dog til tålmodighed, så jorden er tjenlig, før man kører i marken om foråret.

God tilslutning til den sidste efterafgrøde fremvisning i 2019

Hans Henrik Pedersen og Henrik Jespersen fra FRDK supplerer hinanden i demomarken

Vintervikke er dyrere at så end foder-vikke (sommer-vikke), men ved sen såning klarer den sig bedre, og den vil fortsætte sin vækst til foråret.
Fotos: Hanne Schønning

En positiv overraskelse er ærte-sorten Akaro, der trods sen såning havde skabt en god dækning. Sorten har god vinterfæstethed. Vi vil følge den og de andre parceller helt indtil foråret.

Konklusioner

I de to CarbonFarm marker ved Yding og Jerslev der begge steder den 27. august er sået 60 parceller med efterafgrøde-arter og blandinger. Mange arter giver ikke mening at etablere så sent, og nogle arter var da heller ikke spiret med andet end spildkorn og ukrudt. Udover vintervikke og vinterærter (Akaro og Gangster) var der god vækst i parceller med sandhavre, grønrug, karse, sæddodder, hør samt rødkløver og blodkløver.

Om de forskellige arter, der har klaret sig godt kan nævnes
- Grønrug i renbestand havde en hæmmende effekt på de afgrøder, man sår efterfølgende.

- Sandhavre kan risikere at kaste frø, hvis man sår den for tidligt. Disse to kornarter kan bruges i lovpligtige blandinger
- Hør er driftssikker i en efterafgrødeblanding. Den har dog ingen skyggevirkning
- Katost og klinte var etableret trods den sene såning. De kan blive de næste til at blive godkendt som lovpligtige efterafgrøder, men for at blive interessante, skal de ned i pris.
- Blodkløver har en rigtig god evne til at brede sig, og den står vinteren over.
- Af de N-fikserende efterafgrøder er det hestebønnerne, der kommer hurtigst fra land
- Lupin synes også at være driftssikker. Den klarede sig også godt sidste år, hvor jorden var tør.

Foder-radis (Structurator)

I blokken, hvor der var udsat parceller med de lovpligtige efterafgrøder, strålede foderradis (Structurator). På billedet ses foderradis til venstre (8 kg/ha). Det står jævnt og tæt. Til højre ses Romesa oljeræddike (20 kg/ha). I begge parceller er sået frø for ca. 300 kr./ha. Der skal altså væsentlig færre kg til for at få en god dækning med foderradis i forhold til oljeræddike. Derudover vil foderradis ikke strække sig og gå tidligt i blomst. Så det kan være en rigtig god ide næste år at udskifte en del af oljeræddikerne med foderradis.

Foto er fra 7. november fra arealet med Yding

6. Mindre kød og udtagning af jord udnytter ikke potentialerne

Af Søren Ilsoe, landmand i Fjenneslevved Sorø ilsoe@post4.tele.dk

Lagring af kulstof er overset

Tænketanken Frej plejer at gøre det godt

Nødvendigt at sammenligne

Læs hele artiklen på FRDK hjemmesiden

Tænketanken Frej plejer at tænke sig om, men kæden er hoppet helt af i det debatindlæg, de fik bragt i Effektivt Landbrug 1. november om landbrugets klimareduktion. De overser helt, at lagring af kulstof i landbrugsjorden er et centralt element i klimaindsatsen.

Hidtil har jeg set positivt på Tænketanken Frejs indsats for at skabe uvildig og faglig seriøs debat om landbrugets forhold - både i og uden for vores egne rækker.

Men jeg må indrømme, at jeg troede, at de var mere inde i de mange potentialer, vi landmænd har at gøre godt med. For i deres debatindlæg i Effektivt Landbrug fredag 1. november nøjes Louise Boisen Lendal og Kicki Pauline Møs med afsæt i "eksperterne" fra Klimarådet og universiteterne med at pege på:

- Flere moser
- Ny teknologi
- Spis mindre kød

De to forfattere ønsker ikke at sammenligne dyrkningssystemer, fordi de finder det irrelevant i en klimasammenhæng. Hvorfor mon de indtager det standpunkt, når flere og flere forskere påpeger, at dyrkning med lave udbytter har et langt større klimaafttryk efter indregning af behovet for øget areal for at opnå samme produktion?

Læs hele artiklen [her](#), som i lørdags den 9. november blev bragt i Effektivt Landbrug.

Med venlig hilsen

FRDK

Brøns Maskinforretning

www.frdk.dk

1. Medlemserfaringer fra vækstsæson 2018/2019
2. FN rapport om kulstoflagring i jorden
3. Mange tak for tilbagemelding på medlemsundersøgelsen
4. PløjefriGrovfoder møde den 12. december i Horsens
5. Kom til "Jordbundens dag" 2019 den 5. december
6. Generalforsamling og fagdag i FRDK torsdag den 27. februar 2020
7. Forkert navn i indslaget med Bent Hovalt Bertelsen på Fyn

1. Medlemserfaringer fra vækstsæson 2018/2019

Af Hanne Schønning, Kommunikationskonsulent, FRDK hsc@frdk.dk

Tak for input!

Jeg opfordrede for nogle uger siden, at I medlemmer melder tilbage omkring erfaringer med den forgangne vækstsæson. Det er der heldigvis to medlemmer der har gjort, og nedenfor følger deres beretninger. Tusind tak til Ole Nielsen og Bjarne Hansen!

Ole Nielsen, Lundegaard i Frørup på Fyn

Jeg synes jo altid at det er sjovest at dele de gode erfaringer, men der skal også være plads til det, som ikke går så godt.

Jeg dyrkede i år 57 hektar vinterhvede på lidt forskellig måde. Noget på pløjet jord (fordi bortforpagter ville have jorden pløjet), det gav 9-9.5 tons/hektar, hvilket var helt ok. Så havde jeg også 31 hektar sået direkte i majsstubb. De 21 hektar var voldsomt ramt af goldfodsyge og gav kun 6 tons. De resterende 10 hektar gav også omkring 9 tons. Jeg har ikke været opmærksom på, at majs kan bære sygdommen videre, det lærte jeg på den hårde måde. Det var hvede i 2017 som åbenbart har haft lidt syge, som så er blevet bragt videre. En del af det pløjede har haft samme historik (hvede, majs, hvede), men der har så ikke været problemer. Umiddelbart tænker jeg ikke at planteresterne skulle føre smitten videre, da den ligeså meget ligger i jorden, men noget kunne tyde på, at der er behov for mere fokus på det, fra min side. Ellers har vækstsæsonen jo været god, med højt udbytte i majs. I det våde efterår har den pløjefri dyrkning virkelig vist sit værd, da vi har kunnet køre overalt. Hos min kollega med pløjet jord, står stadig 12-14 hektar, som vi endnu ikke har fået bjerget, da det er for blødt at køre der.

Foto: Brian Bastrup Søndergaard, LMO

Brøns Maskinforretning

Bjarne Hansen, Kruusesminde Landbrug ved Korsør

Vores afgrøder har klaret sig fint med hensyn til etablering i efteråret 2018 – MEN – det blev en katastrofe med den manglende nedbør i efteråret 2018. Vi havde en 1-års hvede, hvor vi skulle så hvede igen udlagt med engrapgræs. Vi ventede og ventede på tilstrækkelig nedbør, så den observerede væselhales spildfrø i 1-års hveden kunne spire. Det lykkedes ikke, men alligevel såede vi hvede og udlæg efter udsprøjtning af 820 gram glyfosat, stolede på at Reglone i det udlagte engrapgræs kunne klare væselhale. Derefter kom regnen i efteråret, og både engrapgræs og væselhale spirede, sidstnævnte i et sådan omfang, at det tog magten fra hveden i foråret. Til at begynde med troede jeg det var Mn-mangel, men i svær lerjord? Nej, det blev en reduktion af hvedeudbyttet på ca. 30%.

Efterfølgende har det betydet, at engrapgræsset er kasseret. Der har været et tæppe af væselhale her i efteråret. Det er sprøjtet med 2 x 1000 gram glyfosat !! Det er ikke bekæmpet godt nok alligevel. En stor hjælp ville være tromling forud sprøjtning. Hvor der er kørt i marken med anden traktor nogle dage før, er bekæmpelsen stort set total. Dyr læring!!

Vårbyg har givet normaludbytte + 10-15 pct. Ukrudtsbekæmpelsen har været meget tilfredsstillende. Skadedyr er som sædvanligt ikke bekæmpet i kornafgrøder undtagen i hvidkløver. Vi har ikke snegle af betydning. Det har noget med mågerne at gøre, som fouragerer disse både i hvidkløver og korn. Meget få lus, som ordnes af væsentlige mariehøns. Etablering af vinterhvede er kun sket efter hvidkløver. Der er anvendt 490 gr. glyfosat forud for en gang Hankmo harvning og efterfølgende såning. Flot fremspiring, men jeg havde jo ikke det store problem med at finde godt vejr til tilberede og så 20 ha. Ukrudtsbekæmpelse 1 l Boxer + 0,15 l DFF – meget tilfredsstillende virkning med fin bestand af hvidkløver under. Det skal samle kvælstof i vinter og forsvinder ved opfølgende bekæmpelse med Starane i foråret.

2. FN rapport om kulstoflagring i jorden

Af Henrik Jespersen, Jordbrugsteknolog henrik.s.s.jespersen@gmail.com

Erosion årsag til tabt landbrugsjord

Erosion er den væsentligste årsag til at landbrugsjord går tabt.
Foto: Stefan Schwarzer (fra FN rapporten)

Rapport fra 2019

FN udgav i maj en rapport, der opsummerer, at mange års landbrugsdrift har udledt masser af CO₂ gennem iltning af jordens humus. Der vurderes, at der hvert år på verdensplan forsvinder 24 millioner tons frugtbar jord på grund af de landbrugsmetoder, der er udbredte i dag. Det svarer til, at vi hvert år mister en dyrkningsflade på størrelse med Grækenland. Humus er den organiske og dermed den kulstofholdige bestanddel i jord. Humus består af meget komplekse

forbindelser, der ved iltning, som det sker ved jordbearbejdning, kan blive nedbrudt, hvorved CO₂ frigives til jorden.

Klik [her](#) og læs hele rapporten på FRDKhjemmeside.

**Læs mere på
FRDKhjemmeside**

3. Mange tak for tilbagemelding på medlemsundersøgelsen 😊

Af Hanne Schønning, FRDK hsc@frdk.dk

Tusind tak

Jeg vil gerne takke jer mange gange for tilbagemelding på vores medlemsundersøgelse omkring tilfredshed med FRDK. Ikke mindre en 200 har meldt tilbage og det er utrolig flot! Det er en tredjedel af vores medlemmer. Jeg vender tilbage i den nærmeste fremtid med resultatet, men generelt har vi fået gode "karakterer" og ikke mindst nogle fantastisk gode kommentarer, som både indeholder ris og ros. I hører nærmere 😊

4. PløjefriGrovfoder møde den 12. december i Horsens

Af Hanne Schønning, FRDK hsc@frdk.dk

Sæt X i kalenderen den 12. december

Er du interesseret i pløjefri grovfoder og vil du dels gerne høre om andres erfaringer samt få indblik i den nyeste viden på området, så kryds hele torsdag den 12. december af. Vi mødes i Landbrugets Hus ved Horsens. Program følger og vil du allerede nu tilmelde dig, kan du gøre det hos mig på e-mail hsc@frdk.dk eller på telefon 30 66 40 72!

Foto: Brian Bastrup Søndergaard, PløjefriRådgiver LMO

Brøns Maskinforretning

5. Kom til "Jordbundens dag" 2019 den 5. december

Af Niels Damsgaard Hansen, Pressemedarbejder, FRDK ndh@frdk.dk

En årlig markering

Vigtigheden af at bevare en sund, levende og frugtbar landbrugsjord, der både gavner landmænd og samfund, markeres hvert år 5. december. I år med temaet stop jorderosion. I Danmark fejres dagen på Dalum Landbrugsskole med en stribe perspektivrige indlæg om erosion, jordfrugtbarhed og biodiversitet.

Den danske markering af "Jordbundens dag" er et samarbejde mellem Agrovi, Foreningen for Reduceret jordbearbejdning i Danmark (FRDK), Aarhus Universitet, Københavns Universitet, Roskilde Universitet, Landbrug & Fødevarer, SEGES og Økologisk Landsforening.

Læs mere på FRDKhjemmeside

Klik [her](#) og læs mere om dagen på FRDK hjemmeside eller FRDKfacebook [her](#).

6. Generalforsamling og fagdag i FRDK torsdag 27. februar 2020

Af Henrik Terp, formand for FRDK ht@frdk.dk

Samme koncept som sidste år

Vi håber at se dig til vores traditionsrige årlige fagdag og generalforsamling, der i år igen foregår hos Centrovic i Vissenbjerg. Sæt kryds i kalenderen d. 27. februar. Vi brød sidste år lidt op i traditionerne og forlængede dagen, så der blev bedre mulighed for diskussion og samvær. Vi vil i år igen slutte af med en fælles spising.

Fagdag 2019

Indhold på fagdagen

Om formiddagen har du på generalforsamlingen mulighed for at høre om FRDKs aktiviteter og give din mening til kende om, hvordan vi skal prioritere ressourcerne fremadrettet. Eftermiddagens program er fastlagt med spændende indledere. Vi vil i år komme ind på blandt andet: Så-teknik, analysemetoder for jord, økonomi i og erfaringer med Conservation Agriculture, sortsblandinger i korn samt efterafgrøder herunder etableringmetoder, arter og ikke mindst udfordringer med sædskiftet, når der skal være plads - også til frivillige efterafgrøder. Vores hovedtaler er den energiske engelske landmand Clive Bailey, som vi har lokket med i flere år. Det er nu lykket. Udover at være en foregangslandmand i England er Clive også stifter og medredaktør af on-line bladet [Direct Driller](#), der flere gange om året udkommer med spændende (gratis) artikler.

Fuldt program følger

Vi håber at se dig igen eller for første gang. Et fuldt program og mulighed for tilmelding kommer på hjemmeside og i et senere nyhedsbrev.

7. Forkert navn i indslaget med Bent Hovalt Bertelsen på Fyn

Af Hanne Schønning, FRDK hsc@frdk.dk

Journalister har stor interesse i CA

Jeg undskylder at jeg i overskriften ikke fik skrevet det korrekte navn – det er nu rettet! I får lige mulighed for at høre indslaget igen herunder:

DR P4 Fyn var i sidste uge på besøg ved Bent Hovalt Bertelsen, der har omlagt sin dyrkning til Conservation Agriculture.

Hvorfor ser markerne rodede ud?

Det forklarer Bent i indlægget, der blev sendt i DR P4 Fyn først i oktober.

Tak for lydfilen til DR P4!

[Hør radio-klip](#)

Med venlig hilsen

FRDK

Brøns Maskinforretning

www.frdk.dk

1. Stadig gang i efterafgrøder i SAGRO's efterafgrødematch
2. Video: På grønsagssafari på Samsø
3. Video: Effekt af simuleret kraftig regn i forskellige dyrkningssystemer
4. Reminder: Kom til "Jordbundens dag" 2019 den 5. december på Dalum Landbrugsskole på Fyn

Stadig vækst

1. Stadig gang i efterafgrøder i SAGRO's efterafgrødematch

Af Hans Henrik Pedersen, Projektchef FRDK hhp@frdk.dk

Jeg var i sidste uge forbi parcellerne i efterafgrøde matchen, som SAGRO har etableret ved Herning. Der er stadig godt gang i konkurrenceparcellerne, der alle er tilsået med mangfoldige blandinger med kvælstoffikserende og kvælstofopsamlende arter. Parcellerne blev sået d. 27. juli.

Ikke megen vækst i lovpligtige arter

Til højre ses parcellen med en lovpligtig efterafgrøde med olieræddike, honningurt og vårbyg. Den blanding syner ikke af meget og det er spændende hvor meget kvælstof den når at samle op. Til venstre ses blandingen komponeret af ØRD (ØkologiRådgivningDanmark). Den indeholder mange arter herunder seradel, der har dannet et tæt bunddække.

Kraftig vækst i FRDK blanding

I FRDKs blanding har blodkløver (inkarnat) skabt en god bund og fyldt hullerne ud. De fleste af de 12 udsåede arter står stadig grønne og friske. Den almindelige markært har dog ligesom boghveden mistet modet. I blandingen var også mere frosttolerante ærte-sorter, der stadig står grønne og saftspændte. Det er imponerende at se, hvad der kan lade sig gøre på en sandjord, der er tømt for kvælstof, hvis man vil prioritere efterafgrøder. SAGRO har taget N-min målinger i parcellerne og vil gøre det igen til foråret. Det bliver spændende at følge.

2. Video: På grønsagssafari på Samsø

Af Hans Henrik Pedersen, FRDK hph@frdk.dk

Grønsager fra høst til bakkerne nede i Netto

Kartofler kan ikke dyrkes uden jordbearbejdning. Eller vi har endnu ikke fundet en måde, hvor dette kan ske effektivt. Men også med grønsagsafgrøder giver det mening at skåne jorden med pløjefri dyrkning. Jeg havde fornøjelsen for år til bage at medvirke, da brødrene Kjeldahl indførte et 3 meter system med faste kørespor (CTF). De har sideløbende indført pløjefri dyrkning, så plogen nu er placeret allerbagerst i maskinhuset og kun kommer frem i sjældne tilfælde. Brdr. Kjeldahl har købt en aflagt sandorm fra Skagen, og de byder nu besøgene på grønsagssafari. En af de glade besøgene kommenterer: "Det jeg er lidt imponeret over er det hensyn man tager til biodiversiteten og opdyrkningen, og hvordan man tager hensyn til fuglene og insekterne". Tak til Jens og Søren Kjeldahl for stolt at fremvise deres produktion. Det er usædvanligt at præsentere så direkte et link fra høst af afgrøde til bakkerne nede i Netto. Men denne video kan måske alligevel være til inspiration for andre der gerne vil vise frem, hvad jeres dyrkningssystem gør for produkterne og for den omgivende natur.

Sommervideo fra Samsø

Man kan kun blive glad af denne [sommervideo fra Samsø](#). Næste år skal turen måske gå til Samsø. Vi håber flere turister kommer på Grønsagssafari.

Foto: Brdr. Kjeldahl – klik på billedet for at se videoen

3. Video: Effekt af simuleret kraftig regn i forskellige dyrkningssystemer

Af Henrik Jespersen, Jordbrugsteknolog henrik.s.s.jespersen@gmail.com

Demo af jordens egenskaber

En sund jord kan opsuge meget vand - også ved kraftige regnskyl. Jord med ringe infiltrationsevne betyder derimod afløb af vand fra overfladen. Det kan medføre erosion, der fjerner næringsstoffer og jordpartikler. Sker der efterfølgende skorpedannelse kan forholdene være endnu værre næste gang, der falder regn. Jordens egenskaber ved forskellige dyrkningssystemer, kan demonstreres ved simulering af kraftig nedbør.

Her er Rainfall simulator method udført af Jeff Maroszek. Klik på billedet

Bar jord eroderer

Der kan gentagne gange demonstreres, at en bar jord, der er jordbearbejdet, vil eroderes af kraftig regn på grund af overfladeafstrømningen. Der blev observeret, at størstedelen af det tilførte vand strømmer af på overfladen og har en stor mængde jordpartikler med sig. Det observeres også, at næsten ingen vand siver ned gennem jordprofilen. Det viser, at jorden har en dårlig infiltrationsevne. Efter regnsimulering er ophørt kan det observeres, at jorden på overfladen er slæmmet op og ligger som en skorpe oven på jorden. Det vil medføre sprækker, når jorden tørrer op.

Læs hele artiklen

Hele artiklen kan læses på FRDKhjemmesiden [her](#)

4. Reminder: Kom til "Jordbundens dag" 2019 den 5. december på Dalum Landbrugsskole på Fyn

Af Niels Damsgaard Hansen, Pressemedarbejder, FRDK ndh@frdk.dk

En årlig markering

Vigtigheden af at bevare en sund, levende og frugtbar landbrugsjord, der både gavner landmænd og samfund, markeres hvert år 5. december. I år med temaet stop jorderosion. I Danmark fejres dagen på Dalum Landbrugsskole med en stribe perspektivrige indlæg om erosion, jordfrugtbarhed og biodiversitet.

Den danske markering af "Jordbundens dag" er et samarbejde mellem Agrobi, Foreningen for Reduceret jordbearbejdning i Danmark (FRDK), Aarhus Universitet, Københavns Universitet, Roskilde Universitet, Landbrug & Fødevarer, SEGES og Økologisk Landsforening.

Læs mere på FRDKhjemmeside

Klik [her](#) og læs mere om dagen på FRDK hjemmeside eller FRDKfacebook [her](#).

Med venlig hilsen

FRDK

Brøns Maskinforretning

www.frdk.dk

1. PløjefriGrovfoder dag på torsdag 12. december i Horsens
2. Bæredygtighedsprisen gik til mælkeproducent Kaare Larsen, Dragstrup
3. Stor opbakning til dansk markering af Jordbundens dag
4. Verdenskongres for Conservation Agriculture 29.-juni - 2. juli 2020 i Svejs – du kan være med

Optakt til ERFA
grupper

1. PløjefriGrovfoder dag på torsdag 12. december i Horsens

Af Hanne Schønning, Kommunikationskonsulent FRDK hsc@frdk.dk

Foto: Brian Bastrup Søndergaard, PløjefriRådgiver LMO

Tilmeld dig nu –
program er klar

Er du interesseret i pløjefri grovfoder og vil du gerne høre om andres erfaringer samt få indblik i den nyeste viden på området? Så tilmeld dig nu til mødet på næste torsdag 12. december. Mødet afholdes i Landbrugets Hus ved Horsens.

Vi har fået tre pionerer på området til at komme og fortælle om deres erfaringer, både de gode og de dårlige samt de muligheder, de ser i at dyrke grovfoder pløjefrit.

Mulighed for at
komme i en
ERFA-gruppe

Tilmeld dig hos Hanne Schønning på enten e-mail hsc@frdk.dk eller på telefon 30 66 40 72

Der bliver mulighed for efterfølgende at drøfte, om man skal fortsætte i ERFA-grupper, enten på landsbasis eller mere lokalt forankrede, eller der skal ske noget helt andet. Det hele vil naturligvis afhænge af tilslutningen, så mød op, hvis du vil være med 😊

Brøns Maskinforretning

Program

Mødested: Landbrugets Hus, Erhvervsbyvej 13, 8700 Horsens

Tid: 9.30 til 16.00

PROGRAM:

- 9.30: Seneste ankomst og morgenmad
- 9.40: Introduktion v. Hanne Schønning, FRDK
- 9.45: Pløjefri-begrebs-forvirring v. PløjefriRådgiver Kasper Kjær Jensen, SAGRO
- 10.00: Landmand Gert Nygård Thomsen, Fitting ved Vorbasse, fortæller om sine erfaringer med pløjefri dyrkning og især det, man ikke skal gøre, samt hvordan han ser muligheder i Strip-Till etablering. Gert har 450 køer, 850 kvier (kvie hotel), 540 ha med grovfoder + lidt korn og frøgræs, 100 procent pløjefrit i fire år. Begyndte på pløjefri dyrkning for otte år siden.
- 10.40: Landmand Harald Olesen, Ådum ved Tarm. Alm. kvægbrug med majs, græs, vårbyg og frøgræs. Harald driver 220 ha pløjefrit
- 11.20: Landmand Kristian Pauw, søn af Wim Pauw fra Videbæk med 180 ha pløjefrit majs, græs og vårbyg.
- 12.00: Frokost
- 12.45: Grovfoder sædskifte inkl. problemukrudt og muligheder for efterafgrøder ved hhv. 1,7 og 2,3 DE pr. hektar v. Pløjefri rådgiver Brian Søndergaard Bastrup, LMO
- 13.30: Dyrkningsteknik og maskinøkonomi inkl. glyfosat v. PløjefriRådgiver Kasper Kjær Jensen, SAGRO
- 14.15: Gødsning – primært husdyrgødning til græs og majs v. Niels Gylsen Buch, planteavlserådgiver, Vestjysk
- 15.00: Kaffe/te og kage.
Hvordan kommer vi videre – i en samlet ERFA-gruppe/lokal ERFA-gruppe/hele temadage/andet?
- 16.00: Afslutning og tak for i dag

Kåret som fremtidens landmand

2. Bæredygtighedsprisen gik til mælkeproducent Kaare Larsen, Dragstrup

Af Niels Damsgaard Hansen, Pressemedarbejder, FRDK ndh@frdk.dk

Kaare D. Larsen har i mange år været medlem af FRDK og har i årevis praktiseret pløjefri dyrkning/Conservation Agriculture på sit kvægbrug.

I går blev han hædret for det – og for flere andre tiltag, som han har stået i spidsen for.

Stort tillykke til Kaare Larsen!

Med dette FRDKnyhedsbrev følger artiklen fra FRDKnyt fra januar 2019.

Bæredygtighed er snusfornuft i mark og stald

Fra LandbrugsAvisen har vi sakset dette: Prisen som Fremtidens Landmand i kategorien bæredygtighed gik til den nordsjællandske mælkeproducent Kaare Larsen fra Gilleleje. Det skete på konferencen Landmand og Leder. Kaare Larsen er stærkt optaget af naturen og miljøet omkring de 300 hektar jord, han driver. Som formand for lodsejerne er han gået aktivt ind i et meget stort naturgenopretningsprojekt, der vil genskabe en af Nordsjællands største søer Søborg Sø på blandt andet hans egne drænedede marker. Det er lavbundsjord, der skal ud af dyrkning til gavn for klima og naturskønhed.

- Det bliver en sand naturperle, siger han og er tilfreds med de løsninger, der er skabt for landmændene.
Han er derudover meget optaget af dyrevelfærden for de 180 røde malkekøer, der hver leverer 10.000 kg mælk om året, og driver markerne med så lille en miljøpåvirkning som muligt.
- Jeg står ikke op om morgenen og siger, at nu skal jeg ud og gøre noget bæredygtigt. Jeg tror bare, det er noget, der er i mit mindset. Når jeg gør det, jeg synes er sund fornuft under hensyntagen til de udfordringer, vi står over for, er det som regel noget, der bidrager til, at bedriften bliver mere bæredygtig både i forhold til økonomi og omgivelser, siger han.
Desuden dyrker han markerne næsten uden jordbearbejdning efter principperne i Conservation Agriculture. Du kan følge Kaare Larsens arbejde med bæredygtighed i LandbrugsAvisen det næste år. Du kan også se en video [her](#).

Se video om Kaare Larsen

3. Stor opbakning til dansk markering af Jordbundens dag

Af Niels Damsgaard Hansen, FRDK ndh@frdk.dk

Fokus på øget frugtbarhed

Tæt på 150 deltagere fik en fagligt inspirerende indsigt i, hvordan jordens frugtbarhed kan øges, hvordan luftens CO₂ med positiv klimaeffekt kan omdannes til humus, og hvordan biodiversiteten i agerlandet kan øges betragteligt.

Der er løsninger

I årevis har FN markeret World Soil Day - på dansk Jordbundens dag. Hensigten er at gøre opmærksom på, at landbrugsjordens sundhed og dermed ydeevne er fundamental for menneskehedens fortsatte beståen.
- Der er mange udfordringer, fordi cirka en tredjedel af det globale landbrugsareal er under udpining.
- Men vi ved også, at der er løsninger, som kan modvirke og genoprette jordens frugtbarhed, fremhævede professor Henrik Hauggaard-Nielsen, RUC.
Han var indleder og mødeleder, da Jordbundens dag blev markeret på Dalum Landbrugsskole torsdag 5. december 2019.
Med banen således kridtet op fulgte seks indlægsholdere, der talte om årets tema "erosion", om tre igangværende projekter med fokus på nye dyrkningssystemer og udøvelse af disse i praksis.
Agronom PhD Casper Szilas fra GPS Agro viste, hvordan erosion forårsaget af vind og vand også under danske forhold medvirker til såvel at forurene vandmiljøet som at ødelægge landbrugsjordens frugtbarhed.
- Men erosion kan med forholdsvis enkle tiltag modvirkes. Især konstant dække af jorden med afgrøder eller afgrøderester er effektivt, fastslog han.
Agronom og PhD Tomke S. Wacker fra Københavns Universitet fulgte op med en gennemgang af flere spændende resultater fra projekt Grønne Marker Stærke Rødder (GMSR), som gennemføres hos en pløjende landmand, en harvende og en Conservation Agriculture (CA) landmand ved Sorø. For eksempel har hun konstateret, at i CA-systemet at der er en del mineralisk kvælstof på

Erosion kan modvirkes

Læs hele
pressemeddelelsen

ammonium-form, som ikke udvaskes til vandmiljøet, men forbliver i rodzonen. Det samme var ikke tilfældet hos den pløjende og den harvende landmand.

Læs det hele på FRDKhjemmeside [her](#).

4. Verdenskongres for Conservation Agriculture 29.-juni - 2. juli 2020 i Svejs - du kan være med

Af Niels Damsgaard Hansen, Pressemedarbejder, FRDK ndh@frdk.dk

I dagene mandag 29. juni til og med torsdag 2. juli er der verdenskongres for Conservation Agriculture i Svejs. Der er allerede ved at være sammensat et meget spændende program, som kan ses [her](#).

Vi vil senere orientere meget mere om muligheden for, at du og dine kollegaer kan deltage, idet der vil blive arrangeret fly, transport i Svejs, hoteller og forplejning. Afrejse bliver søndag 28. juni og hjemrejse fredag 3. juli for at kunne få alle indslag med.

Med venlig hilsen

FRDK

www.frdk.dk

1. Resultat fra medlemsundersøgelse om FRDK's arbejde
2. Direkte såning: Hvordan håndteres græs og andet ukrudt?
3. Pressemeldelse: Plus 15 pct. flere efterafgrøder skader mere end det gavner
4. To nye AU professorer i jord og i klima
5. Videoer: Jordbundens dag bød på spændende indlæg
6. Kemiker: Roundup debatten er bizar

1. Resultat fra medlemsundersøgelse om FRDK's arbejde

Af Hanne Schønning, Kommunikationskonsulent FRDK hsc@frdk.dk

Tusind tak!

Vi takker for, at så mange gav sig tid til at svare på vores spørgsmål om FRDK's arbejde. Over en tredjedel svarede, og det er kanon flot – Tusind tak 😊

Vi har nu samlet resultaterne af dels karaktergivning og dels de kommentarer, der er kommet retur. Den gode score tager vi som et udtryk for god tilfredshed, og kommentarerne vil vi bruge til at gøre det endnu bedre! I alt har 202 svaret på spørgsmålene:

Generelt en høj score

Spørgsmål:	Score
Hvor tilfreds er du med at være medlem af FRDK? 1=ikke tilfreds, 6=meget tilfreds	Gennemsnit = 4,99
Hvor tilfreds er du med vægtningen mellem faglighed og politik i FRDK? 1=ikke tilfreds, 6=meget tilfreds	Gennemsnit = 4,74
Kan FRDK gøre det bedre end de gør i dag? 1=ja, 2=nej	Gennemsnit = 1,31
Hvor tilfreds er du med det elektroniske FRDKnyhedsbrev? 1=ikke tilfreds, 6=meget tilfreds	Gennemsnit = 5,12
Hvor tilfreds er du med de seks årlige FRDKnyt? 1=ikke tilfreds, 6=meget tilfreds	Gennemsnit = 4,61

58 gode og konstruktive kommentarer

Generel tilfredshed med FRDK:

Opsummering af kommentarer:

Generelt en stor tilfredshed med FRDK med en score på 4,99 ud af 6. Enkelte udtalelser om, at man anbefaler os til andre, og at vi skal blive ved med at være vedholdende i debatten, men at vi også skal passe på ikke at fokusere på, hvad andre gør forkert.

Det politiske arbejde:

Opsummering af kommentarer:

Generelt en god tilfredshed med det politiske arbejde, vi gør, med udtalelser om, at vi skal arbejde endnu mere politisk og nå meget længere ud end til interesserede landmænd. Vi må gerne være endnu skarpere for at vende u-fagligheden, men vi skal også fokusere mere på bundlinjen i det pløjefrie og passe på med ikke at komme med "frelste" budskaber.

Det faglige arbejde:

Opsummering af kommentarer:

Ønsker om flere markvandring rundt i landet, vi skal også huske Nord- og Sønderjylland. Bedre geografisk placering af PløjefriRådgivere, endnu mere videndeling, især om det, der går

Brøns Maskinforretning

skidt. Flere efterlyser mere omkring grovfoder, og hvordan man kan spare kemi i reduceret og CA. Der ønskes flere forsøg med CA og andre dyrkningssystemer, endnu mere om samdyrkning og afsætning og flere brugbare løsninger til de udfordringer, man møder, når der jordbearbejdes mindst muligt.

FRDKnyhedsbrev:

Opsummering af kommentarer:

Generelt en høj tilfredshed med FRDKnyhedsbrevet med en score på 5,12 ud af 6. Ønsker om endnu mere aktuelt om sprøjtninger og dilemmaer samt refleksioner ved pløjefri dyrkning, gerne interviews med "tvivlere" i stedet for de "overbeviste". Nogen synes, nyhedsbrevet er for tyndt og andre, at det fuldt ud lever op til behovet.

FRDKnyt:

Opsummering af kommentarer:

Pæn tilfredshed med bladet med en score på 4,61 ud af 6. Der er bemærkninger om, at det nogen gange er lidt tyndt, at det virker unødigt dyrt, og at emner kunne indeholdes i FRDKnyhedsbrevet. Bladet må gerne indeholde endnu mere om forsøgsdata og DB2 bundlinje samt ønske om, at det var muligt for medlemmer at annoncere jobopslag, nye erfa-kolleger samt køb og salg af afgrøder og maskiner.

Glyfosat debatten:

Opsummering af kommentarer:

Meningerne er forskellige lige fra, at vi skal lade være med at blande os i glyfosat-debatten til, at vi skal gøre endnu mere for at oplyse menigmand om problematikken, hvis vi skal undvære midlet.

CA-fokus:

Opsummering af kommentarer:

Meningerne er forskellige lige fra, at vi snakker for meget Conservation Agriculture til, at nogle gerne vil høre endnu mere om dette system. Nogle mener, vi er for religiøse, når vi taler CA, og flere søger mere praktisk information om dette system, hvis det skal kunne praktiseres på flere brug.

2. Direkte såning: Hvordan håndteres græs og andet ukrudt?

Af Hans Henrik Pedersen, Projektchef FRDK hhp@frdk.dk

Hvede uden jordbearbejdning

SAGRO afviklede i efteråret 2018 en så-demonstration, hvor formålet var at belyse forskellige såmaskiners evne til at så hvede uden forudgående jordbearbejdning. Der blev også etableret et observationsområde, hvor forskellige ukrudtsstrategier blev afprøvet. Vi har samlet op på flere landmænds erfaringer og lavede også en mindre afprøvning i 2019.

Såning direkte i rajgræs stub med hhv. skiveskærsåmaskine (tv.) og med tandharve/StripTill (th)
Fotos: Kasper Kjær Jensen 28. september 2018

Brøns Maskinforretning

Anbefalinger efter to års forsøg

De to års forsøg og erfaringsopsamling har ledt til følgende anbefalinger:

Man bør strigle umiddelbart efter høst for at fordele halm og provokere spildkorn og ukrudtsfrø til at spire. Der kan evt. samtidigt sås enten en mellemafgrøde eller en efterafgrøde, hvis der ikke allerede er spredt frø til efterafgrøde inden høst.

Vintersædsetableringen bør udsættes til ultimo september for at sikre fremspiring af flest mulige ukrudtsfrø. Nedvisningen med glyfosat skal ske senest muligt inden såning. Såningen bør ske i en bevokset, grøn mark, da det giver en bedre etablering. Der skal ikke sås for dybt (2-4 cm).

Vårsædsetableringen lykkes også bedst i en bevokset, grøn mark, der først bliver nedvisnet umiddelbart før såning. Der kan være udfordringer med stankelbenslarver ved direkte etablering af vårbyg i overvintrende græs-efterafgrøde. Det kan være en fordel at anvende en blandings-efterafgrøde i disse tilfælde.

Observationer fra forsøgene og øvrige erfaringer kan [læses i dette notat](#) på frdk.dk

Miljø- og Fødevareministeriet
Miljøstyrelsen

Miljøstyrelsen støtter projektet "Håndtering af græsukrudt på arealer med reduceret jordbearbejdning".

Vi har brug for effektive efterafgrøder

3. Pressemeddelelse og brev til politikere/ministre: Plus 15 pct. flere efterafgrøder skader mere end det gavner

Af Niels Damsgaard Hansen, Pressemedarbejder FRDK ndh@frdk.dk

FRDK har i årevis argumenteret for, at danske landmænd med fordel kan gøre mere ud af deres efterafgrøder og påpeget, at der er brug for langt større frihed til at sammensætte gode, effektive blandinger med indhold af bælglplanter uden at blive hørt, og det fremmer ikke forståelsen for efterafgrøderne, konstaterer Erik Sandal, formand for FRDKs fagudvalg.

Det er selvfølgelig forkert at kalde efterafgrøder for "chikaneafgrøder", for de rummer mange fordele. Så de burde i stedet hedde "fordelsafgrøder".

Den holdning har Foreningen for Reduceret jordbearbejdning i Danmark (FRDK) haft i mange år på basis af forsøg og projekter.

Men et spring fra 15 til 30 procent af arealet med målrettede efterafgrøder i et hug får utilsigtede konsekvenser.

- Det bliver nemlig nemt et farvel til de frivillige, gode efterafgrøder, som der ikke bliver plads til på grund af det nye krav.

- I dag har en del af vores medlemmer allerede 40-50 procent efterafgrøder. De opfylder lovkravene og supplerer med effektive, frivillige efterafgrøder med bælglplanter, der giver kvælstof, har klimaeffekt og dermed bidrager til at øge jordens indhold af humus, fastslår Erik Sandal, formand for FRDKs fagudvalg og planteavliskonsulent.

Læs gerne resten af pressemeddelelsen på hjemmesiden [her](#).

Også sendt til tre ministre

Vi har også sendt et brev med samme tekst til tre ministre (fødevarer, miljø og klima) samt til de to udvalg i folketinget, der har med efterafgrøder at gøre. Det har ført til, at Miljø- og Fødevareudvalget har bedt ministeren om kommentarer til brevet.

4. To nye AU professorer i jord og i klima

Af Hans Henrik Pedersen, FRDK hhp@frdk.dk

Kendte forskere er nu professorer

-Der er kun ca. 2.000 professorer i Danmark, gjorde konstitueret institutleder Jørgen E. Olesen opmærksom på, da han lykønskede to nye af slagsen ved indsættelsen 5. december 2019. De to er kendte forskere, men nu er de altså udnævnt til professorer, der ikke alene skal forske men også udforme visionære forskningsstrategier inden for de to yderst vigtige emner: Landbrugsjordens sundhed og Klimaeffekter af landbrugsdrift.

Lars J. Munkholm (tv) er udnævnt til professor i "Bæredygtig brug af jord". Søren O. Petersen skal tegne AUs indsats inden for: "Landbrugets klimagasemission og -reduktion".

Fotos: Bodil Pedersen (tv) og Camilla Brodam (th).

De to professorer holdt tiltrædelsesforelæsninger 5. december, og fremlagde interessant forskning med relevans for pløjefri dyrkning.

Aggregatstabilitet

Lars Munkholm fremlagde nye målinger, der viser, at dyrkning af græs kan stoppe det fald, der ses i kulstofindholdet på mange danske jorder. Den mest markante effekt ved græs er dog, at jordens struktur målt ved aggregatstabiliteten øges markant allerede efter få år. Er græs så en mirakkel afgrøde? Det påstår mange – men græs jordbearbejdes jo ikke, så årsagen er nok mest, at jorden får fred for jordbearbejdning. Havde andre afgrøder været dyrket uden jordbearbejdning, havde man måske opnået en tilsvarende effekt.

Lattergas

Søren O. Petersen var i sin fremlæggelse inde på, at placering af organisk materiale i bunden af en våd plovfur næppe er optimalt, når udslippet af lattergas skal reduceres.

Opfordring til øget fokus på jordens biologi

Lad os håbe, at indsatsen omkring direkte såning og pløjefri bliver prioriteret på Foulum i de kommende år. Vi savner dokumentation af direkte sånings effekter på f.eks. aggregatstabilitet og udslippet af lattergas. Fra salen blev begge professorer desuden opfordret til at inkludere mere biologi i deres forskning. Jord er ikke bare en fysisk og kemisk masse. Det er gennem øget viden om jordens mikro- og makroorganismer, at vi skal finde løsninger på fremtidens udfordringer. Søren O. Petersen, der er uddannet biolog med speciale i mikrobiel økologi, var helt enig i den betragtning.

Fejring af jordbundens dag

Fejringen af de to professorer skete den 5. december, som også er Jordbundens dag. Om eftermiddagen var der fremlæggelse af en række nye og spændende forskningsresultater. Grunden til, at Aarhus Universitet vælger at fejre dagen selv og ikke sammen med FRDK og andre organisationer, er, at mange forskere ikke taler dansk. Jeg opfordrede til, at vi finder en løsning på denne udfordring, så vi næste år kan samles om en fælles fejring af Jordbundens dag.

Se omtale af de to professorer på au.dk

- [Ny professor i sustainable soil management ved Aarhus Universitet](#)
- [Ny professor i klimagasemission og -reduktion ved Aarhus Universitet](#)

Se både videoer og indlæg fra dagen

5. Videoer: Jordbundens dag bød på spændende indlæg

Af Niels Damsgaard Hansen, FRDK ndh@frdk.dk

På FRDKs hjemmeside [her](#) er der henvisning til den pressemeddelelse, der blev lavet i forbindelse med Jordbundens dag 5. december på Dalum Landbrugsskole.

Du kan også se video af samtlige indlæg - og du kan med se samtlige præsentationer, som indlægsholderne viste.

Se alle indlæggene fra Jordbundens dag 2019 [her](#)

Kun giftigt for planter

6. Kemiker: Roundup debatten er bizar

Af Hanne Schønning, FRDK hsc@frdk.dk

Foto: ScienceBlog

Roundup debatten er bizar, mener kemiker. Det bedste argument mod glyfosat i haven er, at det måske kan give haveejere lidt ro i sjælen at bruge kvalitetstid til at fjerne ukrudt med knofedt. Læs dette [gæsteindlæg](#) fra Verdens Bedste Fødevarer, skrevet af Anton A. A. Smith, adjunkt ved Aarhus Universitet eller læs den længere version på [ScienceBlog](#). Anton A. A. Smith fremhæver, at han ingen tilknytning har til hverken landbrug eller kemikalieproducenter.

Med venlig hilsen

FRDK

www.frdk.dk

1. Bestyrelse og ansatte ønsker dig en glædelig jul og et godt nytår
2. FRDKbestyrelsen i Nordjylland – uden mudder på støvlerne
3. Opstart af PløjefriGrovfoder ERFA-grupper blev en succes
4. Pløjefrie emner på Plantekongressen 14. og 15. januar 2020
5. Otte artikler om Conservation Agriculture i JA fagblad
6. Har du sået vårhvede her i efteråret?
7. Mød Jay Fuhrer fra USA fredag 17. januar i København
8. Hør PodCasts om NoTill og Covercrops
9. Velkommen til Jordhelse konference 22. og 23. januar 2020 i Sverige

1. Bestyrelse og ansatte ønsker dig en glædelig jul og godt nytår

Glædelig jul

Vi ønsker alle en glædelig jul og et godt nytår - og vi glæder os til et fortsat godt samarbejde i det nye år med alle jer nysgerrige, virkelystne og engagerede FRDKmedlemmer!

FRDK er for alle

FRDK er en forening for alle, der ønsker at få inspiration til at udvikle plantedyrkingen på deres landbrug. Det vil sige, at det er en forening for alle, der interesserer sig for pløjefri dyrkning på de mange måder, den kan praktiseres på - og selvom du pløjer på hele eller dele af dit areal, er du også velkommen til at være med.

At det er interessant at være medlem, viser sig ved, at vi nu er oppe på 609 medlemmer fordelt på Danmark, Norge, Sverige og enkelte andre europæiske lande. Med så stor opbakning og inspiration fra jer vil vi i det nye år blive endnu mere synlige og lave endnu flere nye, spændende tiltag.

De nysgerrige unge

Vi oplever også stadig større interesse fra unge landmænd og ikke mindst studerende. De har fået øjnene op for, at de pløjefrie dyrkningssystemer kan noget særligt både økonomisk, fagligt og miljømæssigt. Nemlig sænke omkostningerne, opbygge jordens frugtbarhed, fjerne CO₂ fra atmosfæren, øge biodiversiteten betragteligt, mindske brugen af sprøjtemidler og forhindre erosion med videre.

Brøns Maskinforretning

Stor anerkendelse overalt

FRDK - og dermed også jeres indsats hver især - møder stor anerkendelse for den faglige indsigt overalt, hvor de pløjefrie dyrkningssystemer er på dagsordenen. Det gælder både i og udenfor erhvervet, i forskningen, i rådgivningen og i uddannelsessystemet. Den anerkendelse skal selvfølgelig bruges til at skaffe jer medlemmer nogle konkrete fordele for eksempel i forbindelse med reformen af den fælles EU-landbrugspolitik fra 2021.

Generalforsamling 27. februar 2020

Generalforsamling 2019 finder sted torsdag 27. februar kl. 10.30-12.30 hos Centrovic, Damsbovej 11 i Vissenbjerg på Fyn.

Den formelle indkaldelse kommer ud med FRDKnyt januar 2020, hvor du kan se dagsordenen, hvem der er på valg, og hvordan du kan foreslå kandidater til bestyrelsen.

Men allerede nu står det fast, at seks ud af bestyrelsens i alt ni medlemmer er på valg. To af de seks ønsker ikke genvalg, så der bliver mindst to nye i bestyrelsen.

Alle medlemmer fra såvel Danmark som alle øvrige medlemslande har stemmeret og kan foreslå kandidater inden for de forskellige valggrupper, FRDK har ved valg til bestyrelsen.

På generalforsamlingen aflægger formand Henrik Terp sin beretning om FRDKs aktiviteter i det forløbne år - og du kan give din mening til kende for eksempel om, hvordan vi skal prioritere ressourcerne i det kommende år.

Fagdag samme dag

Fagdagen starter kl. 13.00 og slutter med middag kl. 18.30.

Der er seks forskellige indlæg om blandt andet analysemetoder for jord, økonomi i og erfaringer med Conservation Agriculture, sortsblandinger i korn samt efterafgrøder og herunder etableringsmetoder, arter og ikke mindst udfordringer med sædskiftet, når der skal være plads - også til frivillige efterafgrøder.

Vores hovedtaler er den energiske engelske landmand Clive Bailey, som vi har lokket med i flere år. Det er nu lykket. Udover at være en foregangs-landmand i England er Clive Bailey også stifter og medredaktør af on-line bladet [Direct Driller](#), der flere gange om året udkommer med spændende (gratis) artikler.

Nye ERFA-grupper – vil du med?

Vi har med succes startet to nye ERFA-grupper op:

- PløjefriUngeKlub med 16 deltagere
- PløjefriGrovfoder med 20 deltagere, som deles op i Nordjylland, Midtjylland og Sønderjylland

I det nye år starter vi to nye ERFA-grupper op, nemlig:

- PløjefriFrøgræs
- PløjefriCA

Hvis du er interesseret i at deltage i en af de fire ERFA-grupper, så kontakt Hanne Schønning for nærmere oplysninger og tilmelding på: e-mail hsc@frdk.dk eller på tlf. 30 66 40 72.

2. FRDK bestyrelsen i Nordjylland – uden mudder på støvlerne

Af Hans Henrik Pedersen, Projektchef FRDK hnp@frdk.dk

Spændende slot

Årets sidste møde i FRDK-bestyrelsen blev 17. december holdt på Dronninglund Slot, der drives som hotel og konferencested. Slottets 900-årige historie omfatter blandt andet status som kloster, herregård, dronningeslot, hvalfangerhovedkvarter, SS-kommandocentral, flygtningelejr og meget mere. Stedet kan absolut anbefales at besøge!

Evalueret af årets gang

Bestyrelsen evaluerede på mødet et spændende år og diskutererede planer for 2020. Disse planer vil blive lagt frem på generalforsamlingen 27. februar 2020 i Vissenbjerg.

Græs gør gavn

Søren ejer 180 ha og lejer 420 ha, så han i alt driver ca. 600 ha. Ved overtagelse er jorden lagt om til Conservation Agriculture. Søren tilstræber syv forskellige afgrøder i et fast 10-årigt marksædskifte-system. Søren er specielt glad for de marker, der har været gennem et år med rajgræs efterfulgt af direkte såede hestebønner. Når halmen fra rajgræsset snittes, giver det sammen med græssets gode rodvækst og de efterfølgende hestebønner, jorden et rigtig godt boost. Søren er desuden en af de fire værter i CarbonFarm projektet.

Nemt at færdes i markerne

Søren Havgaard Christensen fra bestyrelsen inviterede dagen efter til mark-vandring i Jerslev. Vi passede på vej dertil mange oversvømmede marker, men hos Søren kunne vi færdes uden at få mudder på støvlerne.

Søren er i midten af billedet med spaden.

Til venstre på de to billeder ses jord fra Sørens mark. Jorden til højre er taget 20 meter derfra hos en nabo, der driver jorden traditionelt med pløjning. Bemærk forskelle i farve og struktur, hvor den mørkere farve skyldes et større indhold af organisk materiale i jorden.

Fotos: Hanne Schønning

3. Opstart af PløjefriGrovfoder ERFA-grupper blev en succes

Af Hanne Schønning, kommunikationskonsulent, FRDK hsc@frdk.dk

Interessante indlæg fra tre FRDK medlemmer samt tre rådgivere

20 landmænd med interesse for dyrkning af pløjefrit grovfoder havde torsdag 12. december fundet vej til Landbrugets Hus i Horsens. Her havde FRDK sammen med SAGRO, LMO og Vestjysk arrangeret en hel dag med fokus på emnet. Om formiddagen fortalte tre FRDK-medlemmer, nemlig Gert Nygaard Tomsen fra Vorbasse, Harald Olesen fra Tarm og Kristian Pauw fra Videbæk, om deres meget forskellige landbrug og om, hvordan de var kommet i gang med pløjefri dyrkning og ikke mindst hvilke udfordringer, de har haft. Fælles for dem alle er, at de ønsker at gøre arbejdet så nemt som muligt, og at de skal kunne fastholde de samme udbytter som før omlægning. Der skal spares på arbejdstimer og øvrige omkostninger. Om eftermiddagen hørte vi tre spændende indlæg af mere teoretisk karakter. PløjefriRådgiver Brian Bastrup Søndergaard fra LMO fortalte om sædskifte, efterafgrøder og problemukrudt. PløjefriRådgiver Kasper Kjær Jensen fra SAGRO fortalte lidt omkring de pløjefrie begreber og lidt mere om dyrkningsteknik og maskinøkonomi, og Planteavlserådgiver Niels Gylsen Buch fra Vestjysk sluttede med at fortælle om gødskning, specielt husdyrgødning til græs og majs.

Opstart af mindst tre ERFA-grupper – vil du med?

Mødet mundede ud i, at deltagerne blev delt op i tre grupper. En nordjysk gruppe, en midtjysk gruppe og en sønderjysk gruppe. De tre grupper vil mødes to gange i foråret, henholdsvis tidligt forår, hvor der skal graves lidt i jorden og lægges en strategi for etablering og igen hen i maj eller juni, hvor der er godt gang i afgrøderne.

Sidder du og tænker, at du gerne vil være med i sådan en PløjefriGrovfoder ERFA-gruppe, så skriv eller ring til Hanne Schønning på e-mail hsc@frdk.dk eller tlf. 30 66 40 72.

4. Pløjefri emner på Plantekongressen 14. og 15. januar 2020

Af Hanne Schønning, FRDK hsc@frdk.dk

Tilmeld dig nu og få early-bird rabat

Spændende emner

Der er mange spændende emner omkring pløjefri dyrkning og sund jord på den kommende Plantekongres. Blandt andet:

- Omfang og betydning af erosion i Danmark
- Kulstofopbygning med kvælstof
- Debat om kulstofopbygning med kvælstof
- CA's betydning for kvælstofudnyttelse og frugtbarhed
- Danske erfaringer med overgang til CA
- Kalknings effekt på jorden og på fosfor

Tilmelding og program

Tilmeld dig [her](#) INDEN JUL og få early-bird rabat. Se henvisning til programmet samme sted.

5. Otte artikler om Conservation Agriculture i JA fagblad

Af Niels Damsgaard Hansen, Pressemedarbejder FRDK ndh@frdk.dk

Jordbrugsakademikerne i Danmark (JA) har netop udgivet en deres specialmagasin Momentum med fokus på CA. Det kan læses digitalt [her](#). Blandt andet er der spændende resultater fra observationer af fugle foretaget af DOF og Dansk Jægerforbund - læs artiklen via [dette link](#). I et andet blad fra JA er der en meget oplysende og dermed interessant artikel om brugen af glyfosat med mange kilder til oplysningerne. Se den [her](#). Artiklen påpeger, at der er fordele ved at bruge glyfosat ikke mindst med hensyn til biodiversitet.

6. Har du sået vårhvede her i efteråret?

Af Hans Henrik Pedersen, FRDK, hhp@frdk.dk

Husk efterafgrøder før vårhvede

I efteråret 2018 havde flere FRDK-medlemmer held med at så vårhvede i november. Og en del af dem høstede udbytter, der nærmede sig udbyttet i vinterhvede. For at have succes med vintersåning, bør der være en god dækning af en etableret efterafgrøde, og såning skal foregå ved direkte såning.

Pletter med dårlig fremspiring efter havre

I starten af november såede Anne Arentoft Kristensen, Kysinggård ved Odder, vårhvede i en frodig efterafgrøde med en John Deere 750 skiveskærssåmaskine. Ved besøg i marken en måned senere var der fin fremspiring.

Der var dog i marken pletter med ringe fremspiring. Her var det tydeligt, at havre havde domineret efterafgrødeblandingen (bag ved Anne på foto).

Foto: 12. december

Send gerne billeder

Har du også sået vårhvede i vinter, og vil du gerne dele dine erfaringer, så send gerne billeder og beskrivelse af såteknik, efterafgrøder og såtidspunkt. Vi vil så følge op til foråret og høre, hvordan det er gået.

7. Mød Jay Fuhrer fredag 17. januar i København

Af Niels Damsgaard Hansen, Pressemedarbejder FRDK ndh@frdk.dk

Forsker i sund jord

Vi planlægger et spændende møde om sund jord med Jay Fuhrer fra USA. Næsten traditionen tro er FRDK i stand til at invitere sine medlemmer til et spændende møde. I år bliver det 17. januar kl. 10.00-14.30. Det er nemlig lykkedes at få Jay Fuhrer fra USA til at komme til Danmark – ligesom han er i Sverige i dagene 22.-23. januar, hvor der også er et spændende program (se et andet sted i dette nyhedsbrev). Jay Fuhrer har i mange år forsket i sund jord hos USDA (det amerikanske landbrugsministerium) på en forsøgsstation i Bismarck, North Dakota.

Da en gruppe FRDK-landmænd på en studietur i 2011 besøgte ham der, forklarede han:

- Da jeg startede op, handlede det om at grave grøfter, der kunne aflede nedbøren, når det regnede meget.
- Men efter kun få år fandt vi ud af, at det i høj grad handler om at få en sund jord, der kan optage meget nedbør på kort tid.

Det væsentlige er at opnå en god jordstruktur, som er karakteriseret ved at højt indhold af humus/organisk materiale, som derfor giver en rig biodiversitet. På mødet vil der også komme et andet spændende indlæg – endnu ved vi ikke hvem. Det vil blive offentliggjort i starten af januar. Vi prøver at få mødet henlagt til Højbakkegård ved Tåstrup. Den hører under Københavns Universitet, og der udføres mange forsøg, som har med sund jord at gøre. Du vil høre mere om arrangementet i det nye år!

8. Hør PodCasts om NoTill og Covercrops

Af Hans Henrik Pedersen, Projektchef FRDK hnp@frdk.dk

Hvis du mangler inspiration

FRDKnyhedsbrev holder nu julepause. Skulle du savne inspiration om pløjefri dyrkning og sund jord, kan du måske prøve at lytte til en PodCast. Jeg har på vores hjemmeside samlet links til et par gode udbydere ([link](#)). Jeg mener, at du hos begge udbydere kan lytte med gratis.

Lad mig gerne høre, hvis du kender andre gode udbydere. Så kan jeg tilføje dem til siden.

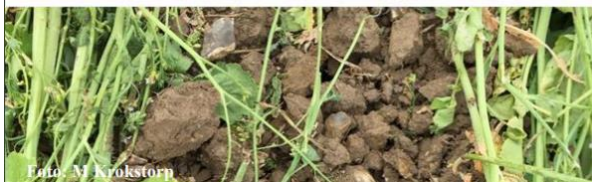

9. Velkommen til Jordhelse konference 2020 – fokus på jordens sundhed i Sverige 22. og 23. januar 2020

Af Hanne Schønning, FRDK hsc@frdk.dk

Kom til Götene i sydvest Sverige

Flere kendte navne

Sveriges Landbrugsuniversitet står bag dette arrangement 22. og 23. januar 2020. Franske Sarah Singla, som vi havde fornøjelsen af både til workshop i FRDK samt på Plantekongres 2019, holder indlæg. Ligeledes Jay Fuhrer fra USA, som holdt tale ved Groundswell 2019. Derudover vores egen næstformand Søren Ilsøe samt flere svenske landmænd, rådgivere og forskere. Se mere om arrangementet her: [22. januar](#) og [23. januar](#)

Svensk video om efterafgrøder

Vi har lagt en video op på facebook, hvor planteavlserådgiver Marcus Willert fra HIR Skåne fortæller om efterafgrøder. Se videoen [her](#).

Med venlig hilsen

FRDK

Har du gode ideer og kommentarer til FRDKnyhedsbrev, så skriv endelig til os 😊

